



ཡུལ་གྱི་མཚན་མོ་
འཕགས་པའི་མཚན་མོ་
འཕགས་པའི་མཚན་མོ་



A BÖLCS
ÉS
A BALGA

Tibeti buddhista történetek





Szórakoztató történetek, s egyben filozófiai példázatok, leny göz mesék egy egzotikus keleti világból, s egyben a buddhizmus lényegét, alapvet tanításait, magukban hordozó szakrális írások. Irodalom a javából, s közben mindenki számára hasznos és érthet élet-bölcselet.

A BÖLCS ÉS A BALGA a tibeti buddhizmus alapm ve, mely kétezeröttszáz éves üzenetet hordoz: egy mélységesen emberi, végtelenül megért és türelmes kultúra intelmeit és bátorítását.

A kötet történetei most jelennek meg el ször magyarnyelven.

A kiadás külön érdekessége, hogy a fordítások eredeti tibetib l készültek.

A bölcs és a balga

TIBETI BUDDHISTA TÖRTÉNETEK



wdzsig-rten gszum-ka rang-gi wod-zer-gjisz sznang-bar mdzad-pa
szton-pa thamsz-csad-kji mcshog
Gter-jig Je-sesz-la
phjag-wchal-lo

© Halászné Róna Judit, Lengyel Zoltán,
Szegedi Mónika, Tóth Erzsébet, 1998
© Új Palatínus-Könyvesház, 2003

A bölcs és a balga

TIBETI BUDDHISTA TÖRTÉNETEK



PALATÍNUS, 2003

[A fordítás alapjául szolgáló m :]

Wdzangsz-blun zsesz bja-ba'i mdo

A bölc és a balga.

Klasszikus tibeti olvasókönyv. Szerk. Tóth Erzsébet.

Universitas Könyvkiadó, Budapest 19%.

Az illusztrációk forrása: Vai-dúija dhai-po cím tibeti könyv

Szerkesztette

LENGYEL ZOLTÁN

SZEGEDI MÓNIKA

A fordításokat a tibeti eredetivel egybevetette és lektorálta

HALÁSZNÉ RÓNAJUDIT

SZEGEDI MÓNIKA

TÓTH ERZSÉBET

Fordította

BARTI ÁGNES LÍDIA

BRITTIG VERA

HALÁSZNÉ RÓNAJUDIT

DR. KESZEI JÓZSEF

KOMÁR LAJOS

KÖRÖSI ILONA

MEIER TIBOR

NAGY PÉTERNÉ

SZABÓ KRISZTINA

SZEGEDI MÓNIKA

Grafika, borítóteiv

LENGYEL ZOLTÁN

A fordítások A Tan Kapuja Buddhista F iskola támogatásával készültek.

HÓDOLAT A HÁROM KINCSNEK

A Tan kerekének megforgatása



Ezt a történetet magam hallottam.

Egykoron Buddha, a Diadalmas Magaciha dicsőséges országában tartózkodott. Nem sokkal azután, hogy nyilvánvalóan és tökéletesen megvilágosodott, ezt gondolta magában: „Ezek az élőlények bizony hosszú idő óta teljesen zavarodottan tévelyegnek, ezért nagyon nehéz tanítani őket és a hasznukra lenni. Hiába maradok itt ezen a világon, annak semmi haszna, ezért még a maradéktalan nirvánát is elhagyom, és a tökéletes nirvánába térek.”

Alighogy ezt végiggondolta, a Brahma-birodalom istenei a Diadalmas gondolatában olvasva és azt megértve, alászálltak az égbe, és ott gyűltek össze, ahol a Diadalmas tartózkodott. Hódolatlan borultak le elé, majd tenyerüket összetéve a Tan kerekének megforgatására kérték és buzdították. Erre a Diadalmas így szólt hozzájuk:

- Ó, Istenek! Ezeket az élőlényeket vétkek szennye mocskolja be, mivel evilági örömhöz ragaszkodnak, és nem rendelkeznek bölcsességgel. Így akármeddig tartózkodnék is ezen a világon, hiábavaló lenne minden fáradozásom, ezért azt gondoltam, hogy inkább a nirvánába térek.

Ezután a Brahma-birodalom istenei újra a Diadalmashoz fordultak:

- Ó, Diadalmas! A Tan tengere megtelt, zászlaja kitűzött, itt az ideje a tanításnak és térítésnek. Az élőlények között nagyon sokan vannak olyanok, akik megszabadulhatnak. Ha ez így van, akkor miért gondolsz a nirvánába való távozásra, helyett, hogy ezeknek a tévelygőknek a védelmére és segítségére lennél? Ha számtalan elmúlt világkorszakkal ezelőtt is szüntelenül kerested a Tant az élőlények érdekében: csupán egy rövidke versszakért odaadtad testedet, feleségedet, fiú- és leánygyermekedet, minden vagyonodat, akkor most hogyan gondolhatsz a védtelenek elhagyására?

Egyszer réges-régen élt Dzsambu-szigeten egy Nemes Szín nevű hatalmas király, akinek hatalma nyolcvannégyezer fejedelemségre terjedt ki, hatvanezer nagy tartományában pedig nyolcszáz-ezer városa volt, feleségeinek száma húszezerre, tanácsosaié pedig tízezerre rúgott. Nemes Szín páratlan pompában és hatalomban uralkodott. És , aki vagyonnal, jóléttel, b terméssel és alattvalók sokaságával rendelkezett, ezt gondolta magában:

„Én valamennyi élő lénynek a javára váltam kincseim és vagyonom révén, de a Magasztos Tan által nem. Ez vétkemmé válhat, ezért most meg kell keresnem azt, aki a Magasztos Tant jól ismeri, s akkor tanítása által megszabadítom valamennyi élő lényt.”

Megparancsolta, hogy mindenütt hirdessék ki: „Akinek a Magasztos Tan a birtokában van, az tanítsa meg nekem! Bármit kíván érte cserébe, odaadom neki.”

De hiába hirdették ki, nem akadt senki, aki tanította volna. Ezért a király nagyon bánkódott és szomorkodott.

Az Északi Nagy Király felfigyelt erre, és hogy próbára tegye, egy ártó szellem alakját vette fel, amelynek teste haragoszöld, szeme vérvörös volt, az agyara felfelé állt, a haja égnek meredt és a szájából t z csapott ki. Ez a démon ott termett a palota kapujában, és így kiáltott:

- Aki a Tant kívánja hallani, az figyeljen rám!

A király ezt meghallotta, és szerfelett megörült. Fogadta a démont, hódolattal köszöntötte, magas párnára ültette, majd összehívta f embereit és udvaroncait. Megparancsolta, hogy vegyék körül a démont, hogy mindenki hallhassa a tanítást. Ekkor az ártó szellem a királynak ezt mondta:

- Király! A Tant rendkívül nehéz megérteni, ezért pusztán az, hogy hallani szeretnéd, önmagában még nem elég.

A király összetette a kezét, és így szólt:

- Bármit kérsz is, nem ellenkezem, mindent megadok.

- Ha legkedvesebb feleségedet és fiadat nekem adod, hogy megehessem, akkor a Magasztos Tant átadom neked.

Ekkor a király a feleségei közül a legkedvesebbiket, fiai közül a legkiválóbbikat a démonnak adományozta. Az pedig a nagy kíséretet közepette, mindenki szeme láttára falni kezdte ket.

A király tanácsosai ezt látván zokogásban törtek ki, és miközben már a földön fetrengtek, a királyhoz így szóltak:

- Ez a fajta adományozás nem helyes!

A király azonban a Tan keresésében hajthatatlan volt.

A démon, miután felfalta a király feleségét és fiát, a következő verset mondta:

Minden széthull, mi összetev dött,

A szület nek szenvedés lesz része.

Az öt halmoz üres, nem leled Lényegét:

„én” s „enyém” hogyan is lehetne?

A király rendkívül örült, s egy hajszálnyi megbánást sem érzett. A verset egész birodalmában kihirdettette, hogy mindenki tanulja meg, és eszerint éljen. Ezek után az Északi Nagy Király felöltötte saját alakját, és elégedetten ezt mondta:

- Nagyon jól van!

- Csoda! Csoda! - dicsérték és magasztalták a jelenlévő k.

A király fia és felesége pedig oly épen és sértetlenül jelent meg, mint azelőtt.



- Az, aki akkor az a király volt, most éppen te vagy, Buddha. Ó, Diadalmas! Ha már korábban is kiálltai a Tan érdekében mindenféle megpróbáltatást, akkor most miért hagyod el e sok élőlényt, hogy a nirvánába térj?



Máskor pedig, Diadalmas, számtalan világkorszakkal ezelőtt a Dzsambu-szigeten egy Gansanipáli nevű hatalmas király, aki sok fejedelemségen uralkodott. Mintegy nyolcvannégyezer várost birtokolt, húszezer felesége és szolgája leste a szavát, és tízezer főtanácsosnak parancsolt. Ez a király nagyon jószívű volt, az embereknek és a többi élőlénynek örömet és boldogulást, jólétet és bőséget biztosított. Olyan volt az alattvalói számára, mint édes szülőjük. Egyszer ezt gondolta magában: „Sok élőlény uralkodója

„Vagyok, de ők pedig tisztelnek és szeretnek engem, ezért akarok a Magasztos Tan értékes drágakövével mindenki hasznára tenni.”

Ki is hirdettette egyik tanácsosával:

„Akinek a Magasztos Tan a birtokában van, az tanítsa meg nekem, és bármit is kíván, azt megkapja.”

Egy Leiducsha nevű brahma-pap meghallva ezt, a palota kapujánál termett, és így szólt:

- Nekem a Magasztos Tan a birtokomban van.

A király ezeket a szavakat meghallotta, a pap elé sietett, üdvözölte, és egy elre kikészített párnára leültette. Ahogy a pap helyet foglalt, a király a kíséretével együtt tenyerét összetéve fordult hozzá:

- Ó, nagy mester! Nyisd meg a Magasztos Tant a tudatlanság vakságában botorkálók előtt, mert a tanítás ideje elérkezett! - ekként kérlelte t.

A pap erre így válaszolt:

- Amit én tudok, csak úgy egyszer én nem lehet megtanulni, ezért pusztán az, hogy hallani vágyod, nem elég.

- Akármit is kívánsz, én mindent megadok - erre sködött a király.

- Nagy király! Ha képes vagy elviselni, hogy a testedbe ezer mécseszt szúrok, akkor megtanítom neked a Tant.

A király nagyon megörült. Felületetett egy hírnököt az elefánt-ra, amely nyolcezer mérföldet is meg tud tenni egyfolytában, és egész Dzsambu-szigeten kihirdettette:

„Gansanipáli király máától a hetedik napon a Tan megszerzése érdekében vállalja, hogy testébe lyukakat üssenek, és azokba ezer mécseszt szúrjanak.”

Ezt az összes fejedelemségben mindenkinek elmondták. Az alattvalók nagyon elbúsultak, a király elé sereglettek, és üdvözölték t. Majd mind így szóltak:

- Ezen a világon amennyi él lény csak van, mind rád támaszkodik, ó, király, éppen úgy, ahogy a kicsike fiú anyjára támaszkodik. Ha te nem leszel, akkor kihez fogunk oltalomért folyamodni? Ha a testedbe ezer mécseszt szúrnak, biztos, hogy meghalsz. Miért gondolsz mégis arra, hogy e világ él lényeit egyetlen pap miatt elhagyd?

Ekkor a királyné és a kíséret, a trónörökös, az ötszáz fiú és a tízezer bölcs tenyerét összetéve könyörgött. De mivel a király fogadalmában szilárd volt, nem állt el szándékától, és ezt mondta:

- Ha én megvilágosodom, titeket biztosan megszabadítalak.

Erre a sokaság, a király fogadalmának szilárdságát felismerően, sírva a földre vetette magát. De a királyt ez sem tudta megintgatni elhatározásában, és a papnak ezt mondta:

- Most már itt az ideje, hogy az ezer mécseset a testembe szúrd. Kezdj hozzá!

Amaz pedig a király testét kilyuggatta, és a mécses kanócait vajjal bekente. A kísér k ezt látván, miként a hegyek omlanak, a földre zuhantak. A király így szólt a paphoz:

- Ó, nagy mester, kérlek, légy könyörületes! El bb tanítsd meg nekem a Tant, és csak azután helyezd el a mécseseket, mert ha meghalok, nem hallhatom a tanítást!

A pap pedig a következő verset mondta:

Minden mulandó elenyészik egyszer:

Minden, ami fent van, lehullik egyszer.

Széthullik biztosan, ami összeállt.

A születést nyomon követi a halál

A király szerfelett örült, és minden megbánás nélkül azt mondta:

- Én azért kerestem a Tant, hogy a megvilágosodott, megtisztult állapotot elérjem. Amikor ezt elnyerem, a bölcsesség fénye által a vakon tévelyg lényeket megszabadítom.

Alighogy ezt gondolta, az ég és a föld megremegett. A Tiszta Birodalmak istenei a palota udvarában termettek, az ég b l ereszkedvén, az áldozattétel helyén összesereglettek. Látván, hogy a H s hogyan pusztul el, k, a fels bb égi birodalmakat betölt k, mind zokogni kezdtek. Könnyük es ként hullott alá, s az isteni b ség virágát szórva áldozatot mutattak be.

Ekkor Indra, az Istenek Királya is megjelent. A királyt mindenféle módon magasztalta és dicsérte.

- Ó, nagy király! Te nagy-nagy kínokat éltél át. Nem bántad meg? - kérdezte aztán.

- Nem - felelte a király.

- Ó, nagy király! Hogyan hihetném, hogy nincsen benned megbánás, amikor tested reszket, és szörny állapotban vagy?

- Ha egy csepp megbánás sincs bennem, akkor t njön el az összes seb a testemr ! - fohászzkodott a király.

Mihelyt ezt kimondta, sebei mind begyógyultak.

- Az, aki akkor a király volt, most te vagy, Buddha. Ha a Diadalmas korábban is elviselhetetlen szenvedésnek tette ki magát, és az él lények érdekében megszerezte a Tant, akkor most miért gondol a Tan fényességét nélkülöz összes vándorlény teljes elhagyására és a nirvánába térésre?

Ó, Diadalmas, máskor pedig, régmúlt id kben élt itt Dzsambu-szigeten egy Dzsilinggarli nev hatalmas király, aki sok fejedelemség és nyolcvannégyezer város felett uralkodott. Feleségeinek és palotaszolgáinak száma húszezerre rúgott. Trónörököse és fia is volt vagy ötszáz, tanácsosa pedig tízezer.

Ez a király rendkívüli könyörületességével minden egyes alattvalójára úgy gondolt, mint saját fiára. A király a Magasztos Tant tisztelte és szerette, ezért egyik tanácsosának a következő paranccsal:

- Hirdesd ki, hogy mindent megadok annak, akinek a Példázatgy jtemény vagyis a Magasztos Tan a birtokában van, és azt megtanítja nekem!

Nem sokkal azután, hogy ezt a tanácsos kihirdette az országban, egy Leiducsha nev pap a palota kapujához ment, és így kiabált be a palotaudvarra:

- Én jól ismerem a Magasztos Tant, jöjjön ide az, aki hallani szeretné! Én megtanítom neki!

Meghallotta ezt a király, és nagyon megörült. A pap elé sietett, leborult el tte, majd kedves szavakkal a palotába vezette. Bent már el volt készítve a párna, amire a vendéget leültette. Miután

a pap elhelyezkedett, a király a kezét tisztelettel összetette, és így szólt:

- O, nagy mester! Kérlek, tanítsd meg nekem a Magasztos Tant!
- Én hosszú időt éltem le úgy, hogy mindenféle szenvedést megtapasztaltam és így tanultam, ezért, nagy király, csupán az, hogy te a Magasztos Tant hallani szeretnéd, nem elég - mondta szigorúan a pap.

A király a tenyerét összetette és fogadkozott:

- Akármit is kell tennem, csak mondd! Önzetlenül megteszem!
- Ha hagyod, hogy testedbe ezer szöveget üssek, akkor átadom neked a Tant.
- Úgy teszek, ahogy mondod. Mától a hetedik napon véghezviszem.

Ezután a király egy követet egy elefántra ültetett, amely nyolcvanezer mérföldet tud megtenni megállás nélkül¹ Elrendelte, hogy az egész Dzsambu-szigeten hirdessék ki:

„Dzsílinggarli nagy király mától a hetedik napon testébe ezer vasszöveget üttet”

Amikor ezt a sok bölcs és a számtalan alattvaló meghallotta, mind a király köré gyűltek és így könyörögtek:

- Mi, akik a négy égtáj felé élünk, egytől egyig boldogságban és szerencsében boldogulunk a nagy király erénye és kegye folytán. Ezért, ó, nagy király, gondolj ránk: ne üttess testedbe ezer vasszöveget!

Ezután a feleségek, a palotaszolgák, a trónörökös, a királyfiak és a tanácsosok is mind-mind kérelték:

- Ó, nagy király, ha ránk együttérzéssel gondolsz, akkor nem helyénvaló egyetlen emberért életedet eldobni és az összes többi lényt elhagyni.

A király így válaszolt nekik:

- Én a létforgatagban már számtalan testet elpazaroltam. Annyiszor pusztítottam el érzéki vágy, harag és ostobaság miatt a testeimet, hogy annak fehér csonthalma a Világhegynél is magasabb. Levágott fejeim vére az öt folyamnál is szélesebben hömpölyög. Elhullajtott könnyeim óceánja a négy tengernél is hatalmasabban árad. Látjátok, ilyen sokféleképpen pazaroltam el a testeimet, de a Tanért még egyet sem áldoztam föl. Ezért veretem most a szö-

geket a testembe, és válok megvilágosodottá. Ha majd egykor teljesen megvilágosodom, a bölcsesség kétél kardjával képes leszek elválni a vágyakból sarjadó szenvedélyeiteket. Miért akartok hát megakadályozni abban, hogy eléljem a megvilágosodást?

Erre a jelenlévő k egy szót sem szóltak. Ezután a király így szólt a paphoz:

- Ó, nagy mester! Gondolj rám könyörülettel, és elbb avass be a Tanba, csak azután verd belém a szöveget, mert ha meghalok, nem fogom hallani a tanítást!

A pap erre egy négysoros verset mondott:

*Minden, mi összetett, állandótlan.
Minden születés szenvedést hordoz.
Minden jelenség üres, s így értelen,
Én nélkül pedig „enyém” sincsen.*

Miután a pap e verset elmondta, a király testébe az ezer szöget beverte. Ezt látván a fejedelmek, a bölcsek és a kísérek hatalmas hegyként a földre rogytak és zokogtak, majd eszüket veszelve a földön kezdtek fetrengeni. Ekkor az ég és a föld mind a hat irányban megremegett, a Vágybirodalom és a Formabirodalom istenei elcsodálkoztak, és az égből alászállván a Hármas köré sereglettek. Látván, hogy e test a Tanért mekkora kínokat él át, mind zokogni kezdtek, könnyük eszébe hullott, majd az isteni bőséggel virágával áldozatot mutattak be. Ekkor Indra, az Istenek Királya megjelent ott, ahol a király feküdt, és így szólt hozzá:

- Látom, nagy király, nagyon-nagyon törekszel a megvilágosodásra, és ezért mit sem törődsz a szenvedéssel. Vajon ezt a Tanért teszed, vagy Indra, esetleg Kerékforgató király akarsz lenni? Vagy netán Gonosz királlyá, a Brahma-birodalom urává vagy Hatalmas Úrrá kívánsz születni?

A király így felelt:

- Azzal, amit tettem, nem a három birodalom boldogságát akarom elnyerni, hanem minden érdememmel a megvilágosodásra törekszem.

- Ha reszket és kintől vonagló királyi testedre tekintek, nem tudom, elhihetem-e, hogy valóban nem bántad meg, amit tettél.

- Ha igaz, amit mondtam: semmit nem bántam meg, akkor a testem legyen éppoly sértetlen, mint azel tt! - fohászzkodott a király.

Alighogy ezt kimondta, úgy is lett. Az istenek és emberek pedig szív b l örültek.



- Ó, Diadalmas! Ha már akkor is a Tant kerested a sok él - lény védelmére, akkor most, mikor a Tan teljesen tökéletes tengerével és mérheteden erénnyel rendelkezel, miért hagyod el ezt a sok él lényt, és miért gondolsz a nirvánába térésre, ahelyett, hogy a Tant tanítanád?



Ó, Diadalmas! Máskor pedig, számtalan mérheteÜenül hosszú világkorszakkal azel tt élt itt Dzsambu-szigeten egy Tiszta Isten nev hatalmas király, akinek volt egy Damagama nev fia. Ez a királyfi, aki egyben a trónörökös is volt, szerette volna jobban megismerni az Igaz Tant, amit csak hírb l ismert, de mégis nagyon tisztelt. Bár mindenfelé kereste, nem találta, ezért a lelkét bánat és szomorúság mardosta. Indra, az Istenek Királya, a királyfi szomorú gondolatait alaposan megvizsgálta és megértette, ezért pappá változott, és ebben az alakban a királyfi palotájának kapujában termett. Ott így szólt:

- En a Magasztos Tannal rendelkezem, és megtanítom neked.

A királyfi, ahogy ezt meghallotta, elébe sietett, hódolattal üdvözölte, majd a palotába vezette, és odabent egy párnára ültette. Damagama összetette kezeit, és így kérlelte a papot:

- Nagy mester, kérlek, légy hozzám könyörületes, és tanítsd meg nekem a Tant!

- A Tant megtanulni és megtanítani rendkívül nehéz. Figyelmes és bölcs tanárrá válni sem könny , ezért az a gondolat, hogy csupán a Tan meghallását elegend nek tartod, nem helyes.

- Ó, nagy mester, bármit kívánsz, mondd! Bármit is kell tenem, parancsod szerint, testemet, feleségeimet és fiaimat sem kímélve, végrehajtom.

- Ha véghezviszed azt az áldozatot, hogy ásatsz egy tíz könyök mély gödröt, amelyet parázsló szénnel megtöltetsz, és abba beleugrasz, akkor a Magasztos Tant megtanítom neked.

Akkor a királyfi az utasítás szerint megásatta a nagy t z gödröt. Ezt hallván a király és a királyné, valamint a tanácsosok és a palotaszolgák is nagyon elszomorodtak. Mind a király palotájában gy ltek össze, könyörögtek a királyfinak, és a papot is körülfogták.

- Ó, tiszteletreméltó! Légy irántunk könyörületes, és ne kérd, hogy a királyfi értünk a t z gödörbe ugorjon. Inkább odaadjuk szolgálóinkat, feleségeinket, fiainkat vagy akár a saját testünket, ha kívánod.

- Én nem kényszerítem rá, nem muszáj megtennie. Ez csakis rajta múlik. Ha képes beleugrani, megtanítom neki a Tant, ha nem képes, akkor nem.

A pap szavaiból a kíséret megértette, hogy a királyfi elhatározása szilárd, és nem szóltak egy szót sem. A király egy nyolcvanezer mérföldet lép elefántra hírnököt ültetett, és elküldte, hogy Dzsambu-szigeten mindenhol hirdesse ki:

„Mivel Damagama királyfi a Tan megismerésére vágyik, a mától számított hetedik napon t zverembe ugrik, ezért halaki látni kívánja, az siessen a palotához!”

Akkor a fejedelmek és sok ember, öregek és gyengék is egymást vezetve a királyfi palotájába sereglettek, és el tte letérdelve, kezüket összetéve egyszerre kérelték:

- Királyfi, mi mind rád támaszkodunk, olyan vagy nekünk, mint édes szül nk. Ha te t z gödörbe ugrasz, oltalmazónk nem lesz, védtelenné válunk. Ne hagyd minden alattvalódat jóakaró nélkül egy jöttment miatt!

A királyfi a népének ezt felelte:

- Én hosszú-hosszú ideje vándorlok a létesülés forgatagában: számtalanszor váltottam már testet. Amikor embernek születtem, egymást kínoztuk és gyilkoltuk a csillapíthatatlan vágy miatt. Amikor az ég istenei közé születtem, és isteni életem elfogyóban volt, mivel szeretett dolgaimtól meg kellett válnom, nagy kínokat éltem át. A pokolba születve t zben égtem, rézüstben f ttem, fejemet karddal és más fegyverrel vágták le, mérgezett vízbe mártottak, kétél karddal telet zdelt meredek hegyre másztak, és

egyetlen nap alatt számtalanszor megtapasztaltam a halált. Volt, hogy a forróság csontig hatoló borzalmas szenvedését éltem át. Éhez szellemként mindenféle kimondhatatlan kint szenvedtem el. Mikor mint állat éltem, vagy felfalták testemet, vagy súlyos málhát cipelve silány fűvön éltem, és így szenvedtem. Bár ilyen sokszor elpazaroltam testemet és életemet, a Tanért még egy kicsinyke erényes gondolat sem született meg bennem! Most viszont ezt a bűdös, piszkos testet a Tanért áldozom fel, ezért hát a felülmúlhatatlan megvilágosodásra irányuló tudatom folyamat ne torlaszoljátok el, mert én a megvilágosodás eléréséért ezt a testemet eldobom, és majdan, mikor azt elérem, nektek a Tan testét adom cserébe.

Az emberek most sem tudtak mit mondani. A királyfi ezután a verem szélére állt, s a paphoz fordult:

- Nagy mester! Kérlek, mielőtt a gödörbe ugrok, tanítsd meg a Tant, mert ha az életem megszakad, nem fogom hallani!

A pap e nyolcsoros versbe kezdett:

*Fejleszd a szeretet gondolatát,
Hajítsd el haragod-dühödöt!
Védd a lényeket nagy könyrülettel,
Mindenkire a részvét könnyeit ejtsed!*

*A nagy örömet fejleszd, úgy gyakoroljál,
Másokkal is úgy, mint önmagaddal bánjál!
Ki e tanítást tiszta lélekkel óvja,
A H s életét az valósítja meg.*

Alighogy e verset a pap elmondta, a királyfi a t zverembe ugrott volna, de abban a pillanatban Indra isten és Brahma isten hirtelen megragadták egy-egy kezét, és így szóltak:

- Dzsambu-szigeten minden élő lény boldogságát a te nagylcl küséged biztosítja. Ha te most a tüzgödörbe ugrasz, az olyan lesz, mintha a lények a saját szüleiket veszítenék el. Miért taszítod el az összes élő lényt?

A királyfi letekintett az Istenek Királyára és a nagy tömegre, s határozottan így szólt:

- Ne akadályozzátok az én megvilágosodásra törekvő szándékomat!

Erre már nem szóltak semmit. A királyfi ezután rögvest a t z gödörbe ugrott. Akkor az ég és a föld megremegett, és az égi istenek könnye es ként hullott. A t z gödör virágos tóvá változott, a királyfi pedig egy lótuszon ülve bukkant fel bel le. Az istenek virágos jének áradata a térdéig ért.



- Az, aki akkor Tiszta Isten király volt, most nem más, mint atyád, Tisztaélelm király, a királyné pedig most Szépséges Isten n , az édesanyád. Az akkori királyfi pedig most te vagy, ó, Diadalmas! Ha te már oly régen is az él lények oltalmazása érdekében kerested a Tant, akkor most, amikor már tökéletes vagy, miért akarsz a nirvánába térni, ahelyett, hogy a lényekre a Tan es jét hullatnád?



Ó, Diadalmas, máskor pedig számtalan mérhetetlenül hosszú világkorszakkal ezel tt itt, Benáresz környékén élt ötszáz remete, akiknek mesterét Utalának hívták. a Magasztos Tant szerette volna megtanulni és gyakorolni, ezért mindenfelé vándorolt, és kihirdette, hogy bárkinek, aki a Magasztos Tannal bír, megtesz bármit és a szolgája lesz, csak tanítsa meg neki a Tant. Egyszer csak odalépett hozzá egy pap, és ezt mondta neki:

- Én ismerem a Tant. Ha hallani kívánod, megtanítom neked. Utala ezt hallván kezét összetette, és így szólt:

- Légy hozzám könyörületes, és kérlek, tanítsd meg nekem a Tant!

- Ennek megtanulása rendkívül nehéz, mert rengeteg szenvedést kell érte elviselni. Megtanulható, de csupán az a vágy, hogy hallani akarod, nem elég. Ha szívb l hallani akarod a Tant, akkor tedd meg, amit mondok!

- Nagy mester! Ellenkezés nélkül megteszek bármit, amit parancsolsz.

- Ha b rődet lenyűzod, és abból papírt készítesz, csontodból tollat, véredb l pedig tintát csinálsz, hogy ezekkel írd le az általam tanítottakat, akkor megtanítom, amire kérsz.

A remete ezt meghallván rendkívül megőrült, és hogy a Beérkezett tanítása iránti tiszteletét kifejezze, b rét lenyűzta, csontjából íróvessz t készített, vérét pedig tintának felfogta, és így sürgette a papot:

- Itt az id , mondd gyorsan!

A pap a következ verset mondta el:

*Vigyázz, testeddel mit teszel:
ne gyilkolj, ne lopj, ne paráználkodj!
Rágalom, hazugság, sértés és fecsegés
ne hagyja el soha ajkadat!*

*A vágyotthoz többé ne ragaszkodj,
Haragos gondolatot magadból kiirts!
Ha elhagysz minden nézetet, mi téves,
Bizony a H s tetteivel akkor leszel ékes.*

Alighogy e szavak elhangzottak, írásba foglalták ket, és Dzsambu-szigeten mindenhol kihirdették:

„Mindenki vésse eszébe e szavakat, és eszerint cselekedjen!”

- Ó, Diadalmas! Ha már akkoriban is a sok él lényért kerested a Tant, és nem volt benned egy szemernyi megbánás sem, akkor most ahelyett, hogy tanítanál, miért hagyod el teljesen az él lényeket, hogy a nirvánába térj?

Ó, Diadalmas! Máskor pedig, réges-régen, számtalan mérhetetlenül hosszú világkorszakkal ezel tt, élt itt Dzsambu-szigeten egy Sibi nev király, akinek a palotáját Dévavartának hívták. Sibi király b velkedett minden földi jóban, kincsben-vagyonban, jól

term földekben. Az egész Dzsambu-sziget ura volt: nyolcvan-négyezer fejedelemség, hatvanezer tartomány és nyolcszázezer város alkotta birodalmát. Feleségeinek és palotaszolgáinak száma húszezer, a hercegeké pedig ötszáz volt. Rajtuk kívül még tízezer tanácsos is szolgálta t. Minden egyes alattvalója iránt könyörülettel és irgalommal viseltetett.

Éppen akkoriban vette észre Indra, az Istenek Királya, hogy öt kellemes jegyét elvesztette, s ebb l tudta, hogy hamarosan befejezi isteni életét. Ett l hatalmas bánat lett rajta úrrá. Visvakarman, látva szenvedését, megkérdezte t le:

- Indra, miért szomorkodsz?

- Hamarosan meg fogok halni, a hanyatlás jelei már megjelentek rajtam. Ezen a világon elenyészett a buddhák tana, és ha már egy H s sincs itt, akkor igazán nem tudom, kihez forduljak oltalomért. Látod, ezért vagyok szomorú.

- Ó, Istenek Királya! Él itt Dzsambu-szigeten egy nagy király, akit Sibinek hívnak, és olyan életet cl, mint egy H s. Rendkívül eltökélt és törekv a fogadalmi betartásában, ezért majd nyilvánvalóan meg fog világosodni. Fordulj hozzá oltalomért, biztos, hogy védelmébe vesz! A gondolkodásodat gátló nehézségekt l is teljesen megszabadulsz majd.

- Ha igazán H s, akkor is el bb próbára kell tenni, és én meg is teszem. Mégpedig úgy, hogy te galambbá változol, én pedig sólyommá, és gyorsan a nyomodba eredek. Egészen a királyig foglak hajszolni. Oltalmat kérsz nála, cs a próba majd megmutatja, hogy képmutató-e, avagy H s.

- Istenek Királya! Ilyen szent embernek, mint ez a H s, nem helyénvaló kárt okozni, inkább áldozatot kellene neki bemutatni. Ez a dolog pedig rendkívül kockázatos.

Indra, az Istenek Királya, e verssel válaszolt:

*Én nem vagyok iránta rosszindulattal,
az aranyat is felismerjük a próbával.
Ha az igazat meg akarjuk tudni,
a H st is el bb meg kell próbálni.*

Miután e verset elmondta, Visvakarman galambbá, Indra pedig sólyommá változott. A sólyom azon nyomban üldözni kezdte a galambot, és már-már elkapta volna, amikor a galamb ijedten a király hóna alá menekült, és kérte, hogy védje meg. A sólyom kevéssel ezután érkezett oda. Letelepedett a palota közelében, és így szólt:

- Ez a galamb az én eledelem. Mivel berepült hozzád, kérlek, add ki nekem, mert kínoz az éhség!

- Fogadalmat tettem, hogy aki hozzám védelemért folyamodik, azt senkinek nem adom ki. Így ezt a galambot sem adhatom neked - felelt az uralkodó.

- Király, te azt mondod, hogy mindenkit megvédsz. Ha ez valóban így van, akkor én mégsem tartozom bele a mindenkibe, mert ha nem adod ki az élelmemet, éhen halok.

- Ha más húst kapsz, azt megeszed-e?

- Ha friss nyers hús, akkor igen.

A király elgondolkozott:

„Hogy friss nyers húst szerezzek, ahhoz ölnöm kell. Vagyis egyet megölök, hogy a másik élhessen. Ez nem helyes és értelmetlen is. Számomra mindenki élete fontos, csak az enyém nem.”

Miután ezt végiggondolta, egy éles kést ragadott, és a felső lábujjából kihasított egy darabot, s a sólyomnak adta, hogy megmentse ezzel a galamb életét. A sólyom azonban így szólt:

- Király, te rendkívül adakozó vagy. Én csak egy kicsiny madár vagyok, de mégis egyforma bánásmódot kérek. Ha nem akarsz részrehajló lenni, mérleggel mérd meg az adományt, és ha a súlya kevesebb, mint a galambé, akkor rakj még hozzá!

A király tüstént megparancsolta, hogy hozzanak egy mérleget, amelynek az egyik serpeny jébe rakták a galambot, a másikba pedig a király halmozta fel a lábából kivágott húst. De hiába tette combjának minden húsát a serpenybe, az adomány még mindig könnyebb volt a galambnál. Ekkor fogta és mindkét válláról, jobb és bal bordáiról és testének többi részéről is levágott minden húst, és a serpenybe tette, de még így sem lett a galambbal egyenlő súlyú. A király akkor felemelkedett, hogy maga is a

mérlegbe lépjen, de mivel már nagyon gyenge volt, összeesett és elájult.

Hosszú idő múlva eszmélt csak fel, és rögtön becsmérelni is kezdte magát:

„Sohasem voltál képes elviselni a szenvedést, ezért hiába szenvedtél el annyi kint a három birodalomban, léte létebe vándorolva, érdemeket mégsem szereztél! Most itt az ideje, hogy küzdjél valamiért! Elég a tehetetlenség !!”

Miután így szidalmazta magát, lassan-lassan feltápáskodott a földre, és a serpeny be vonszolta a testét. Aztán nagy örömmel mondta:

- Most már jól van.

Ekkor az ég és a föld mind a hat irányban megremegett, az istenek palotája is remegni és inogni kezdett. A Formabirodalom minden istene összesereglett a felső égben. Látva, hogy a H s hogyan sanyargatja magát - testét megcsönkította, a Tanért feláldozta testét is, életét is -, úgy zokogtak, hogy könnyük hullott, mint a záporos . Azzal is áldozatot mutattak be, hogy az isteni segítség virágait szórták rá. Ekkor Indra felöltötte eredeti alakját, és a királyhoz e szavakkal fordult:

- Király, e nehéz cselekedetet vajon miért vitted véghez? Talán Kerékfordító király vagy Indra, esetleg Gonosz király vagy a három birodalom ura akarsz lenni? Vagy mi másért tetted?

- Én nem a három birodalom hatalmasságainak javait kívánom megszerezni, hanem minden érdemmel, amit csak győjtöttem, a felülmúlhatatlan megvilágosodás elnyerésére vágyom.

- A testedet elpusztítottad és tönkretetted úgy, hogy közben csontig hatoló szenvedést viseltél el. Megbántad, amit tettél?

- Nem bántam meg.

- Azt mondd, hogy nem bántad meg, ám én mégis azt látom, hogy tested reszket és lélegzeted elakad. Hogyan higgyem hát, hogy igazat beszélsz?

- Bennem elejétől fogva egy hajszálnyi megbánás sem volt. Amit én kívánok, az bizonyosan megvalósul. Ha igaz, amit mondtam, akkor az igaz szó ereje által a testem legyen újra ép, mint azelőtt! - fohászkozott a király.

Alighogy ezt kimondta, teste még a korábbinál is szebb lett. Az istenek és az emberek világának lakói mind rendkívül örültek és csodálkoztak.



- Az, aki akkor a Sibi nevű király volt, most te vagy, ó, Buddha. Ha a Diadalmas a sok élő lény érdekében már a régmúlt időben sem törődött a saját testével, akkor most, amikor a Tan tengerre teljesen megtelt, zászlaja fenn lobog, dobjai hangosan peregnek és lámpása is ragyog: most, amikor elérkezett az idő, hogy mások javáért és boldogságáért tegyél, akkor miért hagynád el a lényeket, és miért gondolsz a nirvánába térésre, ahelyett, hogy tanítanád?

Brahma isten összetette a kezét a Beérkezett színe előtt, és így magasztalta:

- Ó, milyen eltökélten kereste a Beérkezett a korábbi életeiben a Tant, és az élő lényekért akár ezerszer is meghalt!

Erre a Diadalmas teljesítette Brahma kérését, és elment Benárszbe, az Antilopligetbe, s ott a Tan kerekét megforgatta. Így a Három Kincs a világban ismét megjelent.

Beszéde nyomán az istenek, az emberek, a nyolcféle lény, mint a kígyódémonok, félistenek, ártódémonok és a többi, mind örültek és örvendeztek, és követ ívé lettek.

Így szól a történet a Tan kerekének megforgatásáról, mely sorrendben az első.



Nemes Lélek királyfi és az éhes anyatigris



Ezt a történetet magam hallottam.

Egykor Buddha, a Diadalmas Hallgatás-hely városában, Gyzedelmes herceg ligetében, Védtelenek Támasza kertjében tartózkodott.

Amikor elérkezett az alamizsnagy jés ideje, a Diadalmas felöltötte szerzetesi alsó és felső ruháját, fogta alamizsnagyját csészéjét és Nagyörömvel együtt elindult kegyes adományokért.

Élt akkortájt abban a városban egy öregasszony két fiával, akik rendszeresen loptak. Egy gazdag ember elfogta és a bíró elé vitte őket, s az a törvény értelmében halálos ítéletet hozott. A hóhér elvezette a fiúkat

Ahogy a veszt hely felé haladtak, anya és fiai meglátták a távolból feléjük közeledő Diadalmast, és hódolattal üdvözölték.

- Ó, istenek ura! Légy könyörületes! Kérlek, mentsd meg halálra ítélt gyermekeimet! - könyörgött az öregasszony.

A Diadalmas meghallván kérését, együttérzen és jóindulattal tekintett az asszony fiaira. Hogy megmentse életüket, megparancsolta Nagyörömnek, menjen a királyhoz, és kéjje meg, engedje szabadon az elítélteket. A király pedig a Diadalmas utasításának megfelelően elengedte őket.

A testvérek nem feledték a Diadalmas kegyességét, s nagy örömmel elhatározták, hogy felkeresik őt. Megérkezvén lábához borultak, s tenyerüket összetéve kérelték:

- Ó, Diadalmas, határtalan jóindulatod megmentette életünket. Kérünk, ó, istenek ura, légy hozzánk most is kegyes, és engedd meg, hogy szerzetesek legyünk!

- Legyetek üdvözölve közöttünk! - hangzott a válasz, mire hajuk és szakálluk eltűnt, mintha lekopaszodott volna, ruhájuk sárgászörös színű szerzetesi öltözék lett, hitük pedig megszilárdult. A Diadalmas a számukra legmegfelelőbb módon megtanította nekik a Tant, minek folytán minden vétkük és bűnük elenyészett:

ellenséget legy z szentek lettek. Öreg édesanyjuk, aki szintén meghallgatta a Tant, elérte a vissza nem térés szentségfokát.

Ennyi csodás dolog láttán Nagyöröm felkiáltott:

- Mily sok erénnyel rendelkezik Buddha, a Beérkezett!

Magában pedig azt gondolta: „Ez a három ember, anya és gyermekei, korábban milyen jótettet vittek véghez, hogy most a Diadalmassal találkozában nagy vétküktől megszabadultak, és a nirvána boldogságát is elérték? Nagyszerű dolog megszerezni a jólét és az üdvösség gyümölcsét egyetlen élet folyamán.”

A Diadalmas megértette Nagyöröm gondolatát, és így szólt hozzá:

- Ezt az anyát és gyermekeit nem csak most vettem gondjaimba. Korábban, régmúlt időkben is jóindulattal viseltem irántuk.

- O, Diadalmas! Kérlek, mondd el, régen elmúlt korokban miként viselted gondját e három embernek! - könnyörgött Nagyöröm.

A Diadalmas pedig a következő történetet mondta el:

Réges-régen, számtalan világkorszakkal ezelőtt élt itt Dzambu-szigeten egy Nagykosci nevű király, aki ötezer hercegség fölött uralkodott. Három fia volt. A legnagyobbat Nagyhangnak, a középsőt Nagyúrnak, a legkisebbet pedig Nemes Léleknek hívták. A legkisebb fiú kiskorától kezdve együttérző és könyörületes volt, mindenkivel úgy bánt, ahogyan a szülő egyetlen gyermekével.

Egy alkalommal a király tanácsosaival, feleségével és fiaival együtt a szabadban sétálgatott. Kis idő múlva elfáradtak és lepihentek. A három herceg tovább ment a liget belsejébe, ahol váratlanul megpillantottak egy nőt sténytigrist újszülött kölykeivel. Az anyatigris az éhségtől és a szomjúságtól már azon volt, hogy felfalja saját kicsinyeit.

A legkisebb királyfi így szólt fivéréihez:

- Ez a tigris rettentően szenved. Már halálán van, olyan gyönges és elgyötört. Képes lenne saját kölykeit is megenni!

- Igazad van - mondták fivéréi.

Öccsük tovább kérdezte sködött:

- Vajon mit eszik ez a tigris?
- Frissen megölt állat friss húásával és meleg vérével táplálkozik - hangzott a válasz.

- Van-e valaki, aki teste feláldozásával megmentené e tigris életét? - faggatózott ismét a legkisebb fiú.

- Nincs, hiszen ezt nagyon nehéz megtenni - felelték bátyjai.

Akkor a legkisebb királyfinak ez jutott eszébe:

„Hosszú ideje bolyongok a létforgatagban. Számtalan testet és életet eltékoztaltam hol kéjvágy, hol gy lölet, hol ostobaság miatt. Mostani testem sem ér semmit, ha nem gy jtök általa érényeket a Tan érdekében.”

Mindezeket végiggondolva nagy elhatározásra jutott, majd testvéreivel együtt tovább ballagott. Kis id elteltével azonban így szólt hozzájuk:

- Fivéreim! Menjetek csak tovább! Nekem el kell intézennem valamit, de hamarosan utánatok megyek.

Azzal visszafordult, ugyanazon az úton a tigris vackához sietett és eléfeküdt. A vadállat szája azonban ki volt száradva, ki sem tudta nyitni. A királyfi fogott egy faágat, éles hegyével sebet ejtett magán, hogy kicsorduljon a vére, s a tigris száját szétfeszítve kényszerítette az állatot, hogy belenyaljon. Az pedig kicsit er kapván, felfalta a herceget.

Két fivére eközben csak várta-várta. Minthogy hosszú id múltán sem tért vissza, keresésére indultak. Eszükbe jutott, mir l beszélgettek korábban, s arra a következtetésre jutottak, hogy öccsük visszament megetetni az éhes tigris. Megérkeztek oda, ahol a tigris látták, és rádöbentek, hogy az fölfalta testvérüket. Látván, hogy mindent húscsapatok és vérfoltok borítanak, eszméletüket veszve a földre rogytak. Nagy sokára magukhoz tértek, fájdalomukban zokogni kezdtek, testüket ide-oda dobálva a földön fetrengtek, míg ismét el nem ájultak.

Ezalatt az anyjuk, a királyné három röpdös , játszadozó galambot látott álmában, akik közül a legkisebbet elragadta egy súlyom. Azonnal fölriadt, és félelemt l reszketve elmesélte álmát a királynak.

- Ha álmod üzenetét megfejtjük - szólt a király - a galambok fiainkat jelképezik, s hogy a legkisebbet elragadta egy sólyom, azt jelenti: legkedvesebb fiunkat bizony szerencsétlenség érte.

Azonnal embereket küldtek a hercegek keresésére. A két id - sebbik épp ekkor érkezett meg sietve.

- Csak nem esett baja legkedvesebb magzatomnak? Hol van? - kérdezte anyjuk.

A két fivér sokáig csak fulladozott, leveg ért kapkodott, nem tudott megszólalni. Amikor végre lélegzethez jutottak, így szóltak:

- Fölfalta a tigris.

Ezt hallván a királyné ájultan roskadt a földre. Hosszú id be telt, mire eszméltre tért. Fiaival és az udvaroncokkal oda siettek, ahol a herceg meghalt. De csupán csontjait látták, meg vérfoltokat a földön: a tigris már mindenestül felfalta a királyfit. A királyné a fejét fogta, a király kezét tördelte, közben pedig sírtak, zokogtak, mígnem elájultak, és csak nagysokára tértek magukhoz.

Ezalatt Nemes Lélek herceg az Örömteli Ég istenei között született újjá. „Milyen tettet vittem véghez, hogy ide születtem?” - kérdezte magában. Amikor isteni szemével az öt másik létformát megvizsgálta, meglátta szüleit a ligetben, ahogy szeretett fiuk halálának helyén fájdalomtól lesújtva, zokogva álltak a csontmaradványok körül.

„Ez a boldogtalanság elemészti szüleim életerejét. Megyek, hogy hírt adjak magamról, és megvigasztaljam ket.”

Ezzel a gondolattal leereszkedett a látható égbe, s kedvesked szavakkal nyugtatgatta szüleit. Azok feltekintettek, s megkérdezték:

- Isten, ki vagy te? Mondd meg nekünk!

- Nemes Lélek királyfi vagyok. Testemet felajánlottam az éhez anyatigrisnek, s ezért az Örömteli Égben születtem újjá. Ó, nagy király! Értsd meg: ahogyan minden létező dolog végül elpusztul, ugyanúgy: aki megszületett, az meg is hal. Ha vétkezett, az él lények poklába kerül, ha jót cselekedett, a magas birodalmakba születik. Ha a születés és a halál minden él közös sorsa, miért csupán az én halálom miatt bánkódtok? Törekedjete az erényre!

- Valóban könyörületes voltál, amikor az anyatigrist saját testeddel etted meg - felelték erre szülei. - Am ha mindenki iránt együttérz vagy, hogyan tehetsz ki minket olyan fájdalomnak és

kínnak, hogy rád emlékeztél úgy érezzük, mintha testünket darabokra szaggatnák?

Ezután az isten ismét mindenféle kedves szóval emlékeket idézett föl bennük, és vigasztalta őket, amitől egy kicsit meg is nyugodtak. Hétféle drágaköves ládikót készítettek, belehelyezték fiuk csontjait, fölébe pedig ereklyetartó tornyot emeltek.

Ezután az isten visszatért lakhelyére, a király és népes kísérete pedig hazament a palotába.

- Mit gondolsz - kérdezte a Diadalmos Nagyöröm tőle -, kicsoda most az akkori idők Nagykocsi nevű királya? Ő most az apám, Tisztaélelem király. Annak a múltbeli királynak a felesége pedig most az én anyám, Isteni Szépség. Nagyhang, az akkori legidősebb herceg most Kegyes Szeretet. Nagyúr, a középső herceg nem más, mint Vaszumitra. A legkisebb királyfi, Nemes Lélek pedig - ne is gondolj másra - most én vagyok.

Az akkori tigriskölykök most: ez a két nő ember. Réges-régen megmentettem az életüket, a nehézségektől megszabadítottam és boldoggá tettem őket. Most, amikor nyilvánvalóan megvilágosodtam, tökéletesen felszabadítom őket az akadályok és a létforgatag nagy szenvedése alól.

A Diadalmos szavainak hallatán Nagyöröm tőle és a népes kíséretet határtalan öröm töltötte el, és elragadtatva dicsőítették tőle.

Ez Nemes Lélek királyfi és az éhes anyaügris története, mely sorrendben a második.



A törvényhez h vándorpapok



Ezt a történetet magam hallottam.

Egykor Buddha, a Diadalmas Hallgatás-hely városában, Gy zedelmes herceg ligetében, Védtelenek Támasza kertjében tartózkodott.

Egy alkalommal kés éjszaka két isten járult Buddha elé. A testükb l sugárzó fény aranyszín ragyogással árasztotta el Gy - zedelmes herceg ligetét. A Diadalmas a lehet legalkalmasabb módon megtanította nekik a magasztos Tant, s ennek köszönhető en gondolkodásuk tökéletesen felszabadult. Mindketten elérték a megtisztulás gyümölcset. Ezután a Diadalmas lábához borulva hódolattal üdvözölték t, majd visszatértek isteni lakhelyükre.

Másnap, alighogy megvirradt, Nagyöröm e szavakkal fordult a Diadalmashoz:

- Ki az a két isten, aki tegnap itt járt, hogy kifejezze hódolatát irántad, ó, Diadalmas? Miféle tettet vittek véghez korábban, hogy a testükb l áradó fény mindent beragyog és csodálatosan széppé varázsol?

A Diadalmas a következ történettel válaszolt a kérdésre:

Réges-rég, amikor Fény rz buddha eltávozott a nirvánába, a magasztos Tan hanyatlásnak indult. Ekkor két Brahma-pap magára vállalta az egy napra vonatkozó nyolc törvényt. Az egyik így fohászzkodott: „Istenként szülessek újra!”, a másik pedig emígy: „Legyek majdan király!”. Azután hazamentek.

Amikor az els pap hazaért, felesége enni hívta.

- Most nem eszem, mert megfogadtam, hogy betartom Buddha tanításából azt a törvényt, mely szerint délután nem szabad enni - mondta a férj.

- Hiszen te vándorpap vagy - ellenkezett az asszony. - Van nekünk saját vallási törvényeink, miért követnéd más meste-

réit? Ha nem eszel velem együtt, mindent elmondok a többi vándorpapnak. Akkor messze elkerülnek majd, szóba sem állnak veled többé, és elkergetnek maguk közül.

A pap ettől úgy megijedt, hogy nem volt képes kitarítani fogadalma mellett, s a törvény tilalma ellenére együtt evett feleségével.

Telt-múlt az idő, s a két pap, melyiknek mikor jött el az ideje, meghalt. Az, aki királyként akart újjászületni, betartván a törvényt, királyi családba született. Aki isten kívánt lenni, kígyóként született újjá, mivel megszegte a törvényt.

Történt egyszer, hogy a királyi gyümölcsös kertésze, aki nap mint nap különféle gyümölcsöket szállított urának, az egyik forrásban szép, piros, illatos almát talált. Azt gondolta: Jártomban-keltomban, mikor gyümölcsöt viszek, a palota r mindig feltartóztat. Hogy szabadon ki-be járkhassak, odaadom neki ezt az almát."

Ahogy kigondolta, úgy is tett, az almát a palota mek adta. A palota r elfogadta, és az jutott eszébe: „Amikor kérelemmel igyekszem a királyhoz, az eunuch mindig feltartóztat. Hogy szabadon járkhassak, odaadom neki ezt az almát." így is cselekedett.

Az eunuch a királynénak adta tovább a csodálatos gyümölcsöt, t le pedig a királyhoz került. A király, miután megette a zamatos, illatos almát, a feleségéhez fordult:

- Kit l kaptad ezt az almát? - kérdezte.

A királyné válasza nyomán a király utánajárt, hogyan került az alma egyik kézbe l a másikba, s így végül eljutott a kertészig. Hívatta t és rátámadt:

- Hogy merészeled másnak adni azt a gyümölcsöt, ami az én kertemben terem?

A kertész pedig részletesen elmesélte elejét l fogva, hogyan jutott az almához.

- Mostantól mindig hozzál nekem ilyen almát! - parancsolta a király.

- Uram! - könyörgött a kertész. - Ez az alma nem gyümölcsfán termett. Egy forrás vizében találtam, így hát többé nem tudok ilyet szerezni.

- Ha nem hozol, apró darabokra vágatlak! - fenyegette meg a király.

A kertész hazatért, és bánatában sírva fakadt. Hangos zokogását meghallotta egy kígyó. Emberré változott, és megkérdezte t le:

- Mért szomorkodsz, miért sírsz?

A kertész részletesen elmondta neki a történeteket. A kígyó el-
t nt, majd egy szempillantás múlva visszatért, s egy gyönyör-
gyümölcsökkel teli aranytálat nyújtott át a kertésznek.

- Vidd el a királynak ezeket a gyümölcsöket - mondta -, és
add át a következ üzenettel együtt! „A király és én barátok vol-
tunk. Régmúlt id kben mindketten vándorpaperként éltünk, és meg-
fogadtuk, hogy betartjuk az egy napra vonatkozó nyolc törvényt.
Mindkett nk mondott egy-egy fohászt. Társam, mivel betartotta a
törvényt király lett, én, aki megszegtem, kígyóvá születtem. Most
azonban szeretném betartani a törvényt, s megszabadulni ett l a
testt l. Ezért kérem a királyt, küldje el nekem az egy napra vonat-
kozó nyolc törvénykönyvet. Ha nem teljesíti a kérésemet, birodal-
mát tengerré változtatom.”

A kertész elvitte a gyümölcsöket és a kígyó üzenetével együtt
átadta a királynak, aki nagyon elszomorodott. Hogy miért? Ab-
ban az id ben nem voltjelen egyik buddha sem e világon, a Tan
is hanyatlásnak indult, és az egy napra kiszabott nyolc törvény
könyve sem volt fellelhet .

„Ha nem teljesítem a kívánságát, bizonyosan beváltja fenyege-
tését” - gondolta rettegetve a király, s csak üldögélt szomorúan.

- Egy kígyó az egy napra vonatkozó nyolc törvény könyvét kéri
t lem, kerítsd el bármi áron! - parancsolta aztán f tanácsosának.

- Honnan szerezhetném meg azt a könyvet, hiszen maga a
Tan sem létezik már e világon? - kérdezte a tanácsos.

- Ha nem találsz meg, kivégeztedek! - felelte a király.

A tanácsos bánatosan tért haza. Amikor vénséges-vén édesap-
ja meglátta, így szólt:

- Fiam, eddig mindig mosolyogtál, vidám és beszédes voltál.
Miért vagy most ily bánatos és komor? Mondd el, mi bánt!

Fia részletesen elmesélte a történeteket.

- Házunk egyik oszlopából - mondta erre édesapja - állandó-
an fény sugárzik. Nézd meg, mi van a belsejében!

Amikor az oszlopot kihúzták és felhasították, belsejéb l el ke-
rült az egy napra vonatkozó nyolc törvény könyve a tizenkét tagú

oksági láncolat példatörténetével együtt. A könyveket a tanácsos elvitte a királynak, aki kimondhatatlanul megörült. A nyolc törvény könyvét aranyládába helyezte és elküldte a kígyónak. A kígyó is nagyon boldog volt, hogy megkapta a könyvet, és drágakövekkel ajándékozta meg a királyt.

Attól kezdve nemcsak maga tartotta be az egy napra vonatkozó nyolc törvényt, hanem másokat is erre ösztönzött. Halála után istenként született újjá. A király szintén betartotta a törvényeket, a Tannak megfelelően, így halála után ugyanabba az isteni világba született, amelyikbe a kígyó.



Tegnap kés éjjel ez a két isten jött el hozzám. Minthogy a lehet legjobban megtanítottam nekik a Tant, elérték az áramlatba lépés szentségfokát, és tökéletesen felülemelkedtek a három rossz létformán. Mostantól az isteni és emberi élet örömeit fogják élvezni, s végül elérik a nirvána gyümölcsét.

A Diadalmas szavai hallatára a népes gyülekezetet mérhetetlen öröm töltötte el.

Ez a törvényhez h vándorpapokról szóló fejezet, mely sorrendben a harmadik.



A tengeristen kérdései



Ezt a történetet magam hallottam.

Egykor Buddha, a Diadalmas Hallgatás-hely városában, Gyzedelmes herceg ligetében, Védtelenek Támasza kertjében tartózkodott.

Akkoriban épp abban az országban összegyűlt úgy ötszáz kereskedő, hogy a tengerre menjenek kincset szerezni.

- Választanunk kell egy bölcs és tapasztalt vezetőt - határozták el.

Ki is választottak maguk közül egy ötfogadalmú hívőt, s vezetésével elindultak a tengerre. Amikor a közepére értek, megjelent előttük a tenger istene förtelmes, zöldesfekete színű, felfelé meredő agyarájú, fejéből lángot okádó szörnyeteg képében, és így szólt:

- Adjátok nekem ezt a hajót!

Majd ezt kérdezte a kereskedőtől:

- Akad-e nálam félelmetesebb e világon?

- Sokkal félelmetesebbek is léteznek tenálád - válaszolt a hívő.

- Ugyan kik? - kérdezte a tenger istene.

- Az ostobák, a buták, a gátlástalan büszkék, a gyilkosok és a tolvajok, a tévhitések és akik kéjvággyal, haraggal teltek, vagy akik hazudnak, összevissza fecsegnek, szitkozódznak és gyűlölködnek, vagy vágtyól zve paráználkodnak - amikor meghalnak, az él lények poklába születnek. Ott az örököl a legkülönbözőbb kínokat szenvedik el. Egyeseket karddal vágják és szeletelnek, némelyeket kocsival ide-oda vonszolnak, majd darabokra szaggatnak, másokat husánggal ütnek, némelyeket malomban rölnek, egyeseket arra kényszerítik, hogy éles karddal teletzedelt hegyre másszanak, és vannak, akiket pedig tüzes kocsiba tesznek, jéges vízbe dobják, forró rézüstben forgatják és hányadékban fúznak. Nos, aki százezer éven keresztül ilyen elviselhetetlen gyötrelmeket él át, sokkal ijeszttében néz ki nálad - hangzott a válasz.

Meghallván ezt, a tenger istene azon nyomban eltűnt, a hajó pedig folytatta útját. Akkor a tenger istene egy elgyötört, elkínzott

emberré változott, akit szinte csak erek és csontok tartanak egybe, s így szólt:

- Adjátok nekem ezt a hajót!

Majd megkérdezte:

- Létezik-e nálam elcsigázottabb, soványabb e világon?

- Vannak nálad sokkalta soványabbak és nyúzottabbak is - felelte a hív .

- Ugyan kik lehetnek azok? - érdeklődött a tenger istene.

- Akik ostobák, buták, fukar és irigy természetűek, vágyaikban telhetetlenek és adakozni képtelenek, ha meghalnak, a szellemlények világába születnek. Testük hatalmas lesz, mint egy hegy, nyakuk vékony, mint a t . Hajuk csapzott, fekete és loboncós. S százezer évig még csak a nevét sem hallják a víznek. Ezek nálad sokkal elgyötörtebbek - mondta a hív , s a tenger istene azon nyomban eltűnt.

Ezután a hajó tovább haladt, a tenger istene pedig gyönyörű szép alakot öltve jelent meg, és ismét követelte:

- Adjátok nekem ezt a hajót!

Majd a következő kérdést tette fel:

- Van-e nálam szebb, gyönyörűbb az emberek közt?

- Bizony akad köztük nálad százszor, ezerszer is szebb - felelte a hív .

- Ki lehetne sokkal szebb nálam?

- Akik bölcssek, eszesek, tettükben, beszédükben, gondolataikban tiszták, akiknek minden cselekedetéből erény sugárzik, akik a Három Kincsre támaszkodnak, és minden vagyonukat feláldozzák, amikor meghalnak, a magas birodalmakban istenként születnek újra. Kétszázszor, ezerszer jobbak, szebbek, gyönyörűbbek nálad. Összehasonlítani őket veled olyan lenne, mintha nyomorék nésténymajmot hasonlítanánk egy gyönyörű höz.

Akkor a tenger istene egy maréknyi vizet mérítve a hív höz fordult:

- Hol van több víz: a markomban vagy a tengerben?

- A maréknyi víz több, mint a tenger vize - hangzott a válasz.

- Hogyan lehetne ez igaz? - kételkedett a tenger istene.

- Amit állítok, igaz, nincs benne egy szemernyi hazugság sem.

- Hogyan lehet erről meggyőződni?

- Bár a tengerben sok víz van, bizonyosan elj az az id , amikor kiszárad. Ha közeledik az a nap, mikor a világot t z pusztítja el, két Nap jelenik meg az égen, s minden forrás és tavacska kiszárad. Amikor három Nap t nik fel az égen, valamennyi patak, amikor pedig négy Nap kel föl, valamennyi folyam kiapad. Amikor öt Nap ragyog fel az égen, csökken az óceán vízszintje, hat Nap megjelenésekor kétharmadára apad, s amikor hét Nap mutatkozik, az óceán teljesen kiszárad. Még a Világhegy is leomlik, elég és elhamvad egészen a gyémántcsúcsáig.

- Aki ellenben hív lélekkel Buddhának adományoz egy maréknyi vizet, vagy a szerzetesrendnek, a szüleinek, a nincstelének vagy a vadállatoknak ad, annak érdemei számos világkorszakon keresztül kiapadhatatlanok. Így tehát igaz, amit mondtam: a tenger vize kevesebb, mint a maréknyi víz.

E válasz hallatán a tenger istene nagyon megörült, s a hív t kincsekkel halmozta el. Buddhának és a szerzetesrendnek is küldött nemes drágaköveket. A hív és a keresked k az ajándékokkal elégedetten visszafordultak, és szerencsésen hazatértek. Valamennyien együtt felkeresték a helyet, ahol Buddha tartózkodott, s lábához borulva üdvözölték. A Buddhának küldött drágaköveket az ajándékba kapott kincsel együtt Buddhának és a szerzetesrendnek adományozták. Majd térden állva, tenyerüket összetéve könyörögtek a Diadalmashoz:

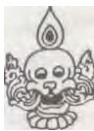
- Szeretnénk tanításodban részesülni és szerzetessé lenni!
- Erényes hívek! Legyetek üdvözölve közöttünk!

Amint a Diadalmas kimondta ezt, hajuk és szakálluk elt nt, mintha leborotválták volna, s ruhájuk szerzetesi öltözékké változott. Buddha pedig a lehet legalkalmasabb módon megtanította és megmagyarázta nekik a Tant, minek eredményeként minden vágyuk elapadt, és ellenséget legy z szentté váltak.

A Diadalmas szavai hallatára a népes gyülekezetet mérhetetlen öröm töltötte el.

Ez a tengeristen kérdéseinek története, mely sorrendben az ötödik.

Fényes Gy zelm király leányának története



Ezt a történetet magam hallottam.

Egykor Buddha, a Diadalmas Hallgatás-hely városában, Gy zedelmes herceg ligetében, Védtelenek Támasza kertjében tartózkodott.

Abban az id ben született meg Fényes Gy zelm király feleségének, Bariinak a lánya, aki a Gyémánt nevet kapta. A gyermek arca és teste rendkívül csúf volt, b re mint a tigrisé: kemény és érdes, haja pedig lósörényhez hasonló. A királyt elkésérítette lánya rútsága, s a palota egy elhagyatott zugában neveltette t. Így, mindenkit l elzártan n tt fel a leány. Amikor eladósorba került, a király nagy bánatában ilyen parancsot adott tanácsosának:

- Menj és keress egy el kel , nemesi származású ifjat, aki elszegényedett, s most nincstelen földönfutó, és hozd elé!

A tanácsos talált is egy hajdan magas rangú, de elszegényedett fiatalembert, s a király elé vezette. Az uralkodó egy félrees helyre vonult vele, s így szólt:

- Van egy csúf lányom. Eladósorba került, de nem találok számára kér t. Hozzád adom, te nemesi származású ifjú, bár szegény vagy és semmi nincs. Vedd hát feleségül!

Ezt hallván az ifjú térdre rogyott.

- Királyom! - rebegte. - Parancsod szerint cselekszem. Uram királyom, ha egy szukát adnál hozzám, azt is elvinném, nehogy egy királyi saijat! Szívesen feleségül veszem.

Megtartották a mennyegz t, s a király mindennel felszerelt házat építtetett számukra, amelybe hét egymást követ ajtón lehetett csak bejutni. A király szigorúan ráparancsolt vejére:

- Ha elmész, jól zárd be az ajtókat, és a kulcsot vidd magaddal! Nehogy bárki is meglássa, milyen csúnya a lányom!

Azután ellátta kincssel, vagyonnal, a háztartáshoz szükséges eszközökkel, s tanácsossá nevezte ki.

Kés bb az ifjú férj, immár gazdag úrként, meghívást kapott a befolyásos, el kel származásúak részére rendezett lakomára.

Ezen az el kel k házastársai és gyermekei is részt vettek és együtt mulattak. Minthogy a tanácsos kivételével mindenki a feleségével jött el, a többiek tanakodni kezdtek: „Ennek az embernek a neje vagy olyan csodaszép, vagy olyan rút, hogy mások nem láthatják, azért nem hozta magával.” Elhatározták, hogy megnézik az asszonyt. Megbeszélték, hogy sörrel leitatják az ifjút, s ha lerészegett, ellopják a kulcsát, és öten meglesik a feleségét.

Ezalatt az asszony magában gyötrődött: „Miféle bnt követtem el a múltban? Férjem megvet, börtönben tart, még a Napot és a Holdat sem láthatom. Emberekkel soha nem találkozhatom. Mondják, hogy a Diadalmas e világon tartózkodik, védi és oltalmazza a szenvedőket, megszabadítja őket kínjaiktól. Ha ez így van, én a Diadalmasnak távolból hódolok, s esedezem, gondoljon rám könyörületesen. Bárcsak eljönne hozzám, s megpillanthatnám az arcát!”

A Diadalmas megértette, hogy a lány gondolatai igazak és tisztelteljesek, ezért megjelent házában. Szépségjegyekkel ékesített zafír feje épp a királylány előtt emelkedett ki a földből. Megpillantván a Diadalmas zafír fejét, Gyémántot nagy öröm és boldogság töltötte el, gondolatai megtisztultak, s ezáltal az ő haja is zafírszínűvé és selymessé vált.

Akkor a Diadalmas az arcát is megmutatta. A királyleány elragadtatott örömmel nézte, s orcája megszépült, gyönyörlett, visszataszító csúnyaságának nyoma sem maradt.

Ezután a Diadalmas csípig megmutatta neki a testét. Az aranyfények ragyogásának láttán, a lány szívében repes, boldog áhítat ébredt Buddha iránt. S ettől csúfsága teljesen szertefoszlott, e világon páradan, isteni szépséglett.

Végül Buddha a leány iránti végtelen együttérzése jeléül egész testében megmutatkozott. Ő pedig tágra nyílt szemmel nézte, s túláradó öröm töltötte el egész lényét. Ezáltal olyan szép lett, hogy az egész világon nem akadt páija, csúnyaságának legapróbb jelei is nyomtalanul eltűntek. A Diadalmas a lehető legalkalmasabb módon megtanította neki a Tant, s ennek eredményeként valamennyi bűnétől megszabadult, és elérte az áramlatba lépés szentfokát. A Diadalmas ezután eltávozott.

Alighogy elt nt, az a bizonyos öt ember kinyitotta az ajtókat, és belépett a házba. Meglátván a tanácsos elragadó, senkihez sem hasonlítható szépség , párját ritkító feleségét, így szóltak egymáshoz:

- Csodaszép ez az asszony, azért nem hozta magával az ura.

Miután megnézték az asszonyt, bezárták az ajtókat, visszatértek a lakoma helyszínére, a kulcsot pedig észrevétlenül visszaködtötték a férj övére. A férfi kés bb felébredt, s mikor a társaság szétszédelt, is hazament. Megpillantva rendkívüli szépség feleségét, ámulva kérdezte:

- Hát te ki vagy?

- Én bizony a feleséged vagyok - hangzott a válasz.

- De hiszen nagyon csúnya voltál, hogyhogy ilyen gyönyör - séges lettél?

- Láttam Buddhát, attól szépültem meg - válaszolt hitvese, s mindent részletesen elmesélt. Majd kérlelni kezdte:

- Szeretnék most már találkozni királyi apámmal! Kérlek menj el hozzá, és mondd el neki, mi történt!

A férj átadta felesége üzenetét, mire a király rémülten így szólt:

- Egy szót se többet! Gyorsan menj haza, és zárd be jól, ki ne engedd!

Veje ismét könyörögni kezdett:

- Ó, nagy király! A hercegisasszony a Diadalmas könyörületessége révén olyan gyönyör lett, akár egy istenn .

- Ha igazat mondasz, és valóban ez történt, akkor siess, és hozd ide! - parancsolta a király, és egy feldíszített kocsit küldött érte. Maga pedig a palotában várt rá.

Amikor megpillantotta csodaszép leányát, mérhetetlen nagy öröm töltötte el, majd a királynéval, vejével és lányával felkereste a helyet, ahol a Diadalmas tartózkodott. Megérkezvén hódoltak Buddha el tt, és egyik oldalán egymás mellett elhelyezkedtek. Fényes Gy zelm király jobb térdére ereszkedett, s e kérdéssel fordult a Diadalmashoz:

- Miféle érdemeket szerzett korábban az én lányom, hogy ilyen el kel és gazdag, vagyonos családba született? És milyen b nők miatt lett ily csúf kinézet , b re és haja állatéhoz hasonló?

- Nagy király! - válaszolt a Diadalmas. - Lányod csodálatos szépsége is, csúnyasága is korábbi erényeinek, illetve vétkeinek következménye.



Rég elmúlt id ben élt Benáresz vidékén egy tehet s gazda. Mindenét, amije csak volt, egy önbuddhának adományozta. Ez az önbuddha rendkívül sovány volt, b re durva, teste csúnya. A gazda lánya nap mint nap látta, amint házukba érkezik, s lelkében szörny b n fogant, megvetéssel gondolt rá, becsmérl , sért t szavakkal illette:

- Arcod rút, b rőd pedig rücskös és durva! Milyen csúf vagy!

Az önbuddha továbbra is járt a házukba, hogy a neki szánt alamizsnát elvigye. Telt-múlt az id , s egyszer úgy határozott, hogy elhagyja a földi nyomorúságot, a nirvánába távozik. Hogy kifejezze háláját kegyes támogatója iránt, a fels égbe emelkedett, testéb l tüzet szórt és vizet hullatott. Elt nt keleten és megjelent nyugaton, majd nyugaton t nt el és keleten bukkant fel. Aztán délen vált láthatatlanná és északon t nt fel, azután pedig északon t nt el és délen jelent meg. Feküdt és üldögélt az égi térben, és sok más csodát mutatott be, melyeknek a gazda egész házanépe is tanúja lehetett.

Ezek után az önbuddha leszállt az égb l, és elment a gazda házába, akit mérheteden boldogság töltött el. A leány szívében szinte megbánás született, s e szavakkal fordult hozzá:

- Szívemb l bánom, hogy számtalanszor vétkeztem, kimondhataúanul súlyos b nöket követtem el.

Az önbuddha elfogadta megbánását.



Ezután a Diadalmas így folytatta:

- Ó, nagy király! Az a leány a mostani királylány. Vétkezett, amikor rosszindulatúan becsmérelte a szent önbuddhát, ezért attól fogva egészen a mostani életéig állandóan csúf testtel jött a világra. Mivel azonban a csodák láttán kés bb megbánta b nét, visszanyerte szépségét, s ráadásul bölcs értelemre tett szert. Mivel

pedig b kez volt a szent nbuddhához, bárhova született is azután, el kel és gazdag családba született. Végül pedig teljesen felszabadult. Ezért, nagy király, minden él lénynek óvakodnia kell attól, hogy tetteivel vagy beszédével vétkezzen, másokat megsértsen vagy megalázzon.

Fényes Gy zelm király, háza népe és a népes kíséret figyelmesen meghallgatták a Diadalmas tanítását a tettek gyümölcsének beérésér l. A lelküket átható hit megtisztította gondolataikat, s ennek nyomán egyesek elérték a négy gyümölcs valamelyikét, némelyekben megszületett a felülmúlhatatlan megtisztulás szándéka, egyesek pedig eljutottak a vissza nem térés szintjére.

A Diadalmas szavainak hallatára az összegy lteket végtelen nagy öröm töltötte el.

Ez Fényes Gy zelm király leányának története, mely sorrendben a hetedik.



Isteni Drágak



Ezt a történetet magam hallottam.

Egykor a Diadalmas Hallgatás-hely városában, Védtelenek Támasza kertjében tartózkodott.

Akkortájt történt, hogy egy vagyonos ember felesége fiúgyermeket hozott a világra. Alighogy a gyermek megszületett, az égből drágakövek kezdtek hullani, mind a hét fajtából, akár a záporos. Oly sok, hogy megtöltötte az egész házat.

A szülők elhívták a csodás jeleket ismerő jóst, aki megvizsgálta a fiúcskát, majd így szólt:

- A gyermek igen kedvező jeleket visel magán.

Az apa nagyon megörült, és kérte a jóst, adjon nevet a fiúnak.

- Miféle csodás jelenségek kísérték gyermeked születését? - kérdezte az.

- Amikor megszületett, az égből hétféle drágakövek hullott, akár a záporos, oly sok, hogy az egész házat megtöltötte - felelt az apa.

A jós akkor - felismervén a gyermek régmúlt időkben felhalmozott érdemeit - a következő döntést hozta:

- Legyen a gyermek neve Isteni Drágak !

Telt-múlt az idő, a fiúcska nőtt-növekedett, sokat látott-hallott, és páradanul okos, bölcs és ügyes ifjúvá cseperedett. Közben pedig megérett benne az elhatározás, hogy szerzetes lesz. Búcsút vett tehát szüleitől, és elindult oda, ahol éppen akkor Buddha tartózkodott.

Odaérkezvén fejét Buddha lábához hajtotta, így fejezve ki hódolatát. Majd így szólt:

- Ó, Diadalmas! Szeretnék szerzetes lenni!

- Légy üdvözölve közöttünk! - felelt a Diadalmas.

E szavakra az ifjú haja és szakála eltűnt, mintha leborotválták volna, testét pedig máris szerzetesi ruha borította. Akkor a Diadalmas beavatta az ifjút a Tanításokba, aki azokat megértvén elenséget legyőzött szentté lett.

Nagyörömmel csodálkozva fordult a Diadalmashoz:

- Miféle érdemeket halmozott fel a régmúlt id kben Isteni Drágák , hogy rögtön születésekor drágakövek záporoztak az ég- b l, hogy ruhája, étele is magától keletkezett, s mindene megvolt, amit csak kívánhatott?

A Diadalmas a következ szavakkal felelt Nagyöröm nek:



Régen elmúlt id kben Aranyh s buddha érkezett e világba, s az él lények üdvén elmondhatatlan haszonnal munkálkodott. Akkoriban sok szerzetes vándorolt az országban, járták a városokat és falvakat, s az ott él gazdák meghívták ket, és tiszteletük jeléül felajánlottak nekik mindent, amire szükségük volt.

Egyszer egy nincstelen koldusban is felébredt a hit a Tan és a szerzetesek iránt, és lelkét betöltötte az öröm, ám sem vagyona, sem a felajánláshoz szükséges eszköze nem volt. Ezért aztán fogott egy maréknyi fehér kavicsot, s mintha drágák lenne, a szerzetesek lába elé szórta, és közben azért fohászzkodott, hogy a jöv ben elkerülje a nyomorúság.



A Diadalmas a következ szavakkal fejezte be a történetet:

- Az a koldus, aki akkor, abban az id ben a szerzetesrend elé marokkal szórta a fehér köveket, bizony nem más, mint ez az ifjú: Isteni Drágák . Pusztán azért, hogy egyszer régen, szinte hitt l vezéreltetve egy maréknyi fehér kavicsból való „drágakövet" a szerzetesrend elé hintett, kilencvenegy világkorszakon keresztül sem kimerül érdemeket szerzett, melyek révén mindig megszámlálhatadanul sok drágák -kincse, ruhája és enivalója keletkezett csodálatos módon, és nem sz kölködött soha semmiben.

Csupán attól pedig, hogy akkor szinte hit ébredt a szívében, találkozott velem, aki evilágra érkeztem, majd egészen az ellenséget legy z állapotig jutott.

Ez Isteni Drágák története, mely sorrendben a tizedik.

A király és a remete



Ezt a történetet magam hallottam.

Egykor Buddha, a Diadalmas Királyi Székhely városában, a kalandaka madarak bambuszligetében id zött.

Akkoriban, nem sokkal azután, hogy a Diadalmas megvilágosodott, Kaundinja és négy társa, Buddha első tanítványai szerzetessé lettek.

Azután a három uruvilvái t zpap: Nadíkásjapa és két fivére, valamint ezer követ jük is szerzetes lett. Kés bb mások is beléptek a közösségbe, a Tan hívei megsokasodtak, s Királyi Székhely lakóit határtalan öröm töltötte el:

- Ó, mily csodálatos, hogy Buddha, a Beérkezett e világra jött, s a sok együgy ember üdvére cselekszik!

Így dicsérték, így magasztalták Buddhát.

Mások pedig ekképpen kérdezték egymást:

- Vajon Kaundinjáéknak és a t zpapoknak meg a követ iknek, akik el ször lettek szerzetesek, korábbi életükben mi közük volt a Beérkezetthez, aminek következtében most első nek ízlelhették meg a Tan nektárját?

A szerzeteseknek fülébe jutott az emberek beszéde, s kérlelni kezdték a Diadalmast, válaszoljon erre a kérdésre.

A Diadalmas pedig így felelt:

- Réges-régen kemény fogadalmat tettem, mely így szólt:

„Amikor majd egykoron megvilágosodom, elsőként ezeknek az embereknek az üdvére cselekszem. Így legyen!”

E szavak hallatán a szerzetesek így szóltak:

- O, Diadalmas, légy kegyes hozzánk, s mondd el részletesen, miért tetted ezt a fogadalmat!

-Jól figyeljétek, és véssétek eszetekbe szavaimat! Elmondom nektek, hogyan történt:

Végtelen sok mérhetetlenül hosszú világekorszakkal ezel tt, olyan régen, hogy sem elképzelni, sem elmondani nem lehet, élt Benáresz országban egy király, akit Kőteked nek hívtak. Élt akkoriban abban az országban egy Türelmes nev remete is, aki öt-száz tanítványával és követ jével egy hegyen, az erd ben éldegélt, s a türeleml elmélkedett.

Egy alkalommal a király, a feleségei, az udvaroncok és a tanácsosok felkerekedtek, és sétára indultak a közeli hegyre. Útközben megpihentek, s a király el is aludt. Kisér i azonban hamar továbbindultak, s a fákban, virágokban gyönyörködve sétálgattak az erd ben. Így bókászta, csevegtek, s egyszer csak megpillantották Türelmes remetét, egyenes testtel ülve, gondolataiba merülve.

Ahogy így meglátták, nyomban mélységes hit ébredt szívében iránta, és tiszteletük jeléül virágokat szórtak elé. A király feleségei letelepedtek az erdei ember köré, és kérték, hogy tanítsa ket.

Eközben a király felébredt álmából. Ahogy körülnézett, látta, hogy feleségeinek se híre - se hamva. Nyomban elindult, hogy megkeresse ket, meg a négy tanácsost. Hamarosan rájuk is akadt. Látva, hogy a királyi feleségek az erdei ember körül ülnek és szavait vigyázzák, féltékenység és harag ébredt szívében, s így szólította meg a remetét:

-Járatos vagy-e az elmélyedésben, mely a négyféle határtalan tapasztalatra irányul?

- Nem vagyok járatos - felelte a remete.
- Na és a négy mérheteden erénynek birtokában vagy-e?
- Nem vagyok.
- No és a négy elmélyülést elérted-e?
- Nem értem el.

A király erre dühösen ráírvallt:

- Ha ezen erények egyikét sem mondhatod magadénak, akkor ugyan minek ücsörögsz ezen a helyen, amely asszonyoknak és szent remetéknek szolgál oltalomul? Ki vagy te, hogy csak itt üldögélsz? Mit csinálsz, felelj!

-Én bizony ezen a helyen a türelmet gyakorlom - szólt csendesen a remete.

Akkor a király kivonta a kardját:

- Nos, azt mondd, a türelmet gyakorlod? Lássuk, csakugyan türelmes vagy-e!

S e szavakkal egymás után levágta a remete mindkét kezét.

- Most mondd meg, ki vagy! - kérdezte azután.

- Én: Türelmes vagyok - felelte a másik.

Akkor a király a düht l elvakítva levágta a remete két lábát is, mire az ismét csak annyit mondott:

- Türelmes vagyok.

Ebben a pillanatban megremegett ég és föld, a remete ötszáz híve pedig az égbe emelkedett, s ott összegy lve e szavakkal fordultak mesterükhöz:

- O, mester, ily hatalmas kínok közepette nem rendül-e meg mélységes türelmed?

- Elmém rendületlen, türelmem csorbítatlan - felelte a remete.

- Mi a bizonyíték, hogy csakugyan türelmes vagy? - kérdezte megrettenve a király.

Erre a remete így szólt:

- Ha igaz, amit mondtam, s nem hazugság, eme igazság erejénél fogva kiontott vérem változzon tejjé, s levágott tagjaim visszaforrván, oly épek legyenek, mint voltak azel tt!

Alighogy e szavakat kimondta, kifolyt vére tejjé változott, keze-lába pedig visszaforrván, oly ép lett, mint azel tt.

A király, látva a türelem eme bizonyágát, reszketni kezdett félelmében, és felkiáltott:

- O, hogyan árhattam e szent remetének? Kérlek, légy hozzám könyörületes: fogadd el szív b nbánatomat!

- Asszonyaid miatt fegyvert fogtál, és kezem-lábam levágtad, ám az én türelmem olyan, mint a föld. Ezért egykoron, ha majd megvilágosodottá leszek, a bölcsesség kardjával elmetsem a szenvedélyeidet tápláló három mérget lelkedben. Így legyen! - szólt a szent.

Ekkor azonban a hegy démonai és istenei, látván, mit tett a király a remetével, mind rettent haragra gerjedtek. Felh ket gy j-töttek, s mennydörgést, villámlást és jéges t bocsátottak a földre, hogy elpusztítsák a királyt és kíséretét.

A remete azonban megálljt parancsolt nekik, mondván:

- Ne m veljeteztek miattam gonoszságot!

Akkor a király szintén megvallotta és megbánta b nét. Attól fogva gyakorta meghívta a remetét a palotába, s mindig b kez adománnyal áldozott neki.

Élt arrafelé úgy ezer vándorszerzetes, akik más mester hívei voltak. Amikor látták, hogy milyen hittel és tisztelettel bának a király Türelmes remetével, szörny irigység fogta el ket, s egy rejtkehelyr l porral, piszokkal, sárral kevert liszttel megdobálták a remetét.

- Ó, szerzetesek! Tudni akajátok, ki az egykori Türelmes remete? Az bizony most én vagyok. Köteked király és négy tanácsosa pedig most az els öt tanítványom: Kaundinja és a társai. Mivel akkor én megfogadtam, hogy a türelem gyakorlása révén megvilágosodva els ként az ügyükben cselekszem, most, csakugyan megvilágosodván, els ként ket szabadítottam meg a szenvedést l.

Azok a vándorpapok pedig, kik akkor engem földdel megdobáltak, most Nadikásjapa és a többi ezer szerzetes. Akkor én fogadalmat tettem, mely így szólt:

„Majdan, amikor a türelem szüntelen gyakorlása révén tökéletesen megvilágosodom, a Tan Nektárjával lemosok rólatok minden port és piszkot: vágyaitok szennyét teljesen eltávolítottam. Így legyen!”

A szerzetesek gyülekezetét Buddha szavai hallatán mély öröm töltötte el.

Így szól Türelmes remete története, mely sorrendben a tizenegyedik.



Az aranysz r vadállat



Ezt a történetet magam hallottam.

Egykor Buddha, a Diadalmas Királyi Székhely városában, a Kesely hegyen tartózkodott.

A Diadalmast akkoriban megh lés kínozták, ezért egy orvos harminckét féle gyógynövényből orvosságot készített, s a Diadalmas minden nap bevett bel le egy adagot. Akkoriban a rosszululatú Istenadta nagyon féltékeny volt a Diadalmasra, és mindenfelé ezt híresztelte:

- Én egyenl vagyok Buddhával.

Ezért mikor meghallotta, hogy a Diadalmas orvosságot szed, is megkívánta azt a gyógyszert, és mivel mindent ugyanúgy akart csinálni, mint Buddha, ezt mondta az orvosnak:

- Nekem is készítsd el ugyanazt a gyógyszert, amit a Diadalmas szed, és add ide!

Az orvos el is készítette, és ezzel az utasítással adta oda Istenadtnak:

- Vegyél be ebb l minden nap négy adagot!

- A Diadalmas mennyit szed naponta? - kérdezte erre Istenadta.

- Harminckét t

- Akkor nekem is pont annyit adjál! - förmedt rá g gösen Istenadta.

- Buddha, a Beérkezett szervezete és a tied nem egyforma, ezért ha te ugyanannyit vennél be az orvosságból, nem tudnád rendesen megemészteni, és biztosan újra megbetegednél - vetette ellen az orvos.

De Istenadta csak tovább er sködött:

- Bármennyit ehettek, a szervezetem képes felszívni. Ugyan mi a különbség Buddha és köztem? - mondta fennhézajva, majd naponta bevett harminckét adagot az orvosságból, akárcsak Buddha.

Az orvosság nem szívódott fel, Istenadta a testében mindenhol lüktet fájdalmat érzett, és annyira szenvedett, hogy jajveszékelve kiáltott segítségért. A Diadalmas nagyon megsajnálta, és a távolból kinyújtotta felé a kezét s a fejére tette. A gyógyszer abban a pillanatban felszívódott, és a beteg megszabadult a kínzó forróságtól. Akkor Istenadta felismerte, hogy azért gyógyult meg, mert a Diadalmas gyógyító keze van rajta, és így szólt:

- Amit Sziddhártha herceg megtanult a gyógymódokról, azt én is tudom. Nincs szükségem a segítségére.

Amikor Nagyöröm meghallotta ezt, nagyon elszomorodott, majd térdre ereszkedett, és megkérdezte a Diadalmast:

- Ez az Istenadta nem kér a jóságodból. Bár a Diadalmas megsajnálta és meggyógyította t, újra gonoszságon töri a fejét, illetlenülül beszél, és folyton az életedre tör.

A Diadalmas erre így felelt:

- Nem most el ször táplál irántam ilyen sötét gondolatokat, és nem csak most akar nekem ártani. Már korábban is hasonlóképpen cselekedett, s t meg is ölt engem.

- Kérlek, mondd el, hogy régen Istenadta miként cselekedett!
- kérte Nagyöröm a Diadalmast. O pedig elmondta, hogy egyszer régen mi történt:



Réges-régen, számtalan mérhetedenül hosszú világekorszakkal ezel tt született itt Dzsambu-szigeten, Benáresz tartományban egy haragos és b sz király, kinek neve Brahmaadta volt. A világon senki iránt nem érzett szeretetet. Teli volt vágyakkal, gy lölködött, és akkor volt boldog, ha b nös cselekedettel kárt okozhatott és gyilkolhatott.

Ez a király egyszer álmában egy vadállatot látott, amelynek bundája aranyszín volt, és sz rszálainak végéb l aranyfény áradt. Ahogy ezt az aranyfényben pompázó állatot álmában megpillantotta, rögtön felébredt, és ezt gondolta:

„Ez az állat, amit álmomban láttam, biztos, hogy létezik. Megparancsolom a vadászoknak, hogy a b réért kutassák fel.”

Ezután összehívta a vadászokat, és így szólt hozzájuk:

- Álomban egy aranszín vadat láttam, amelynek szíri végéig a aranyfény sugárzott. Ez a valami biztos, hogy itt van ebben az országban, ezért mindenfelé kerestétek, és ha megtaláltatok, nyúzzátok le a b rét, és hozzátok el nekem! Ha ezt megteszitek, akkor én a családjaitokat hét nemzedéken keresztül gazdaggá és boldoggá teszem. Ha nem kerestek lelkiismeretesen, vagy lustának bizonyultok, és nem lelítetek meg, akkor írmagotokat is kiirtom.

E parancs hallatán a vadászok kétségbeestek, s egy kies helyen tanácskozássra gyűltek össze.

- A király által megálmodott állatot soha nem láttuk. Ha viszont nem cserkesszük be, akkor megszegjük a király parancsát, és halálunk halálával lakolunk - mondta az egyikük.

Ettől aztán még jobban elkeseredtek, de aztán tovább tanácskoztak:

- Ebben az erdőben sok mérges kígyó és más veszélyes állat van, ezért senki sincs közöttünk, aki képes lenne az ügyet véghezvinni anélkül, hogy az életét kockáztatná. Bizzunk meg ezzel a feladattal valakit, aki ennek ellenére hajlandó megpróbálni. Ha ez az ember meglátja a vadat, akkor gyorsan értesít majd minket. Ez lesz a jó megoldás - ebben maradtak, és a kiválasztott embernek ezt mondták:

- Bármibe kerüljön is, menj, és keresd meg azt az állatot! Ha megtalálsz, akkor a király jutalmán kívül mi még a közösből is busásan megjutalmazunk. Abban az esetben, ha nem térnél vissza, a fiadnak és a feleségednek adjuk azt a pénzt.

A kiválasztott vadász pedig ezt gondolta:

„Bár ezért a sok emberért életemet és véretem kell áldoznom, de inkább én vesszek oda egyedül, mint k mindannyian.”

Ezután összeszedte a vándorláshoz szükséges dolgokat, és elindult. Félelmetes hegyeken és erdőn keresztül vezetett az útja. Miután már hosszú-hosszú ideje vándorolt, nagyon kimerült. A nyári forróságban a forró homokba térdig süppedve menetelt, majd végül fáradtan összeroskadt, és már halálán volt a szomjúságtól, de még utoljára felsóhajtott:

- Van-e erre valaki, aki megsajnálna és megmentene engem?

Élt akkoriban éppen azon a hegyen egy aransz r vadállat, Kunta, kinek sz rszájai aranyfényt szórtak. Kunta messzir l meghallotta a vadász szavait, és nagyon megsajnálta. Keresett egy hideg viz forrást, s megmerítkezett benne. Így vizesen ment oda a vadászhoz, és szorosán átölelte. Ezután a vízhez cipelte, ott megfürdette, majd gyümölcsöt szedett, és megetette. Az ember nem sokára erre kapott, és elt n dött:

„Ez csakis az a vadállat lehet, amire a király áhítozik. De hát ez a lény kimentett engem a halál torkából. Hogyan lehetnék olyan hálálúan, hogy ezek után meggyilkolom? De ha nem szerzem meg a bundáját, akkor a vadászok szereteteikkel együtt rossz sorsra jutnak.”

Így tépel dött magában szomorúan, amikor Kunta váradanul megkérdezte t le:

- Miért búsulsz ennyire?

A vadász pedig könnyek között elmondta, mi a király parancsa.

- Ne bánkódj emiatt! - vigasztalta Kunta - A b römet nagyon könnyen megkaphatod. Ha belegondolok, mennyi testet elpazaroltam már az el z életeimben, de jót nem cselekedtem velük soha! Most a b römmel megmentem a vadászok életét.

Ett l a gondolattól nagyon boldog lett, és így folytatta :

- Gyerünk, élve nyúzz meg engem, és vidd a b römet! Hidd el, szívesen adom!

Akkor a vadász óvatosan nekilátott, hogy lenyúzza a vad b - rét. Eközben Kunta így fohászzkodott:

- Neked adom a b römet. E jócselekedettel, hogy sok szegény ember életét megmentem, minden él lényt megáldok. Majdan megvilágosodom, s akkor az összes él lényt felszabadítom a létforगतag szenvedéseib l, és a nirvána boldogságához juttatom ket. Így legyen!

Erre az egész világ összes birodalma mind a hat irányban megremegett, az istenek palotái meginogtak. Az istenek pedig rémülten tekintettek körül. Amikor meglátták, hogy a H s a saját b rét áldozta fel, alászálltak az égb l, és összesereglettek Kunta fölött, az isteni b ség virágát szórták rá, miközben könnyük es ként hullott.

Miután a vadász lenyúzta a b r t, fogta azt, és elment. Kunta pusztá teste vérben úszott, és rajta nyolcvanezer méh, hangya és

más rovar rajzott, mind a húsát rágta, és a vérét szívta. Kunta pedig t rte ezt, mozdulatlanul, nehogy elriassza ket.

Miután így a testét is feláldozta az él lényekért, azonnal meghalt. A H s húsát ev méhek és férgek haláluk után mind égi istenné születtek.

Eközben a vadász a b rt a király színe elé vitte, és átnyújtotta neki. A király magánkívül volt az örömt l.

- Én még ilyen selymes, puha sz rmét soha nem tapintottam!
- mondta, majd leterítette fekv helynek, és ráfeküdt.



- Nagyöröm , a következ képpen értsd ezt a történetet: Az, aki akkor a Kunta nev vadállat volt, most én vagyok. Az akkori Brahmaadta király pedig most Istenadta. Az a nyolcvanezer rovar lett az a nyolcvanezer istenfiú, akik elérték a négy gyümölcsöt, amikor én tökéletesen megvilágosodtam, és a Tan kerekét megforgattam. Istenadta akkor is megölt engem, és a mai napig rosszindulattal van irántam, és meg akar gyilkolni.

A Diadalmas szavai folytán a tiszteletreméltó Nagyöröm és a hatalmas kíséret az Igaz Tant áhította. Volt, aki az áramlatba lépés gyümölcsét érte el, mások egyszer visszatér k vagy többet vissza nem tér k lettek. De voltak olyanok is, akik ellenséget legy z szentté váltak. Megint mások olyan eredményeket halmoztak fel, amelyek által bizonyosan önbuddhák lesznek, vagy a felülmúlhatatlan megvilágosodás szándéka fogant meg bennük, s ily módon a vissza nem térés földjére jutottak.

A Diadalmas szavainak mindannyian szív b l örültek.

Ez az arany sz r vadállat története, amely sorrendben a tizennegyedik.

A kétnemzetség fiús



Ezt a történetet magam hallottam.

Egykor Buddha, a Diadalmas Hallgatás-hely városában, Gyzedelmes herceg ligetében, Védtelenek Támasza kertjében tartózkodott.

Élt akkoriban abban az országban egy tehetős gazda, aki vele egyenrangú nőt vett feleségül. Nagyon boldogtalanok voltak, mivel nem született gyermekük. Az istenekhez könyörögtek, s az asszony rövidesen terhes lett, majd amikor eljött az ideje, fia született: egy szép és bájos gyermek.

A szülők és a rokonok örömben ünnepséget rendeztek. A folyó partján gyűltek össze, hogy elfogyasszák az ünnepi lakomát. Lakmározás közben hol egyikük, hol másikuk vette föl a gyermeket, és gyönyörködött benne. Valamelyikük azonban figyelmetlen volt, a fiú kicsúszott a kezéből, a folyóba esett, és a víz elsodorta. Kiapadhatadan érdemei következtében a gyermek nem halt meg: egy hal lenyelte, és annak gyomrában életben maradt.

A folyó torkolatánál volt egy város. Élt ott egy gyermektelen, gazdag ember. Annak a szolgája, aki a folyóban szokott halászni, egyszer épp azt a halat fogta ki, amelyik a fiút lenyelte. Amikor felvágta a gyomrát, elbukkant onnan a gyermek. A szolga elvitte és átadta urának. A gazda felesége fogta, tüzetesen megszemlélte, és szépsége láttán nagyon megörült.

„Ez annak a jele, hogy az istenek meghallgatták fohászkodunkat” - gondolta, majd átadta a dajkának, hogy etesse meg.

Meghallotta ezt a történetet a folyó felső szakaszán lakó gazda.

„Ez egészen biztosan az én folyóba esett fiam” - gondolta.

Elment a másik gazdához, és így szólt:

- Ez az én fiam, add vissza!

- Nem a tiéd - felelt a másik. - Gyermektelen lévén az istenekhez fohászkodtam, kik adták nekem ezt a gyermeket, akit egy hal gyomrában találtam.

A két gazda vitatkozott egy ideig, majd a királyhoz fordultak döntésért.

- Ez a mi fiunk - magyarázták neki a gyermek valódi szülei aki a folyóba esett.

- A két család közösen nevelje föl e gyermeket. Amikor feln tt, mindegyiktek keressen neki egy-egy feleséget. Az azoktól születend fiúunokákat pedig vegyétek magatokhoz! - hangzott a király döntése.

A két család közösen nevelje föl e gyermeket. Amikor feln tt, mindegyiktek keressen neki egy-egy feleséget. Az azoktól születend fiúunokákat pedig vegyétek magatokhoz! - hangzott a király döntése.

A két gazda a király határozata szerint közösen nevelte a gyermeket. Amikor feln tt, e kéréssel fordult szüleihez:

- Alighogy megszülettem, a folyóba estem. S bár lenyelt egy hal, és más efféle kínokat éltem át, mégsem haltam meg. Csodás megmenekülésem hitet ébresztett bennem. Kérlek, engedjétek, hogy szerzetes legyek.

Mínhogy mindkét család nagyon szerette, engedtek kérésének. A fiú pedig elment oda, ahol Buddha tartózkodott, s megérkezvén, a lábához borulva üdvözölte a Diadalmast.

- Szeretnék Buddha tanításának szerzetese lenni - kérte.

- Légy üdvözölve közöttünk! - szólt a Diadalmas, s az ifjú haja és szakálla önmagától lekopaszodott: szerzetes lett. A rendben a Kétnemzetség nevet kapta.

A Diadalmas megtanította Kétnemzetség nek a szent Tant, ezáltal az ifjú szerzetes szenvedései megsz ntek, és ellenséget legy - z szentté vált.

Ennek láttán a szerzetesek elcsodálkoztak, a tiszteletreméltó Nagyöröm pedig e kérdéssel fordult a Diadalmashoz:

- Miféle erényeket halmozott fel régen Kétnemzetség szerzetes, hogy bár vízbe esett, és lenyelte egy hal, mégis életben maradt?

- Hallgass figyelmesen! - válaszolt a Diadalmas Nagyöröm nek.



Régen, amikor Mindent Látó buddha e világra érkezett, sok embernek tanította a Tant. Egy gazda, aki szintén köztük volt, hallván a Diadalmas tanítását az adományozás érdemér l és az

erényr l, melyet a vallási törvények betartása jelent, nagyon megörült, és szívében tiszta hit ébredt. Annak a buddhának a színe el tt magára vállalta a Tanítás három ágát - kezdve onnan, hogy senkit nem foszt meg életét l -, majd egy aranytallért adományozott a szerzeteseknek. Ennek köszönhet en bárhová is született, mindig tehet s volt, a szegénységet soha nem ismerte.



- Nagyöröm ! Az a múltbéli gazda nem más, mint a mostani Kétnemzetség szerzetes. Mivel a buddhának egy aranytallért adományozott, kilencvenegy világekorszakon keresztül jómódú emberként élt. Ebben a jelenlegi életében is mindkét családjá házában nagy vagyonnal rendelkezett. Mivel annak idején megfogadta, hogy életet nem olt ki, amikor a folyóba esett, és a hal gyomrába került, nem halt meg. Most, amikor a Három Kincshez fordult oltalomért, velem találkozott, és ellenséget legy z szent lett.

Nagyöröm t és a népes kíséretet Buddha tanítása boldogsággal töltötte el.

Ez a kétnemzetség fiú története, mely sorrendben a huszonegyedik.



Kéklótusz apáca



Ezt a történetet magam hallottam.

Egykoron Buddha, a Diadalmas Hallgatás-hely városában, Gy zedelmes herceg ligetében, Védtelenek Tamasza kertjében tartózkodott.

Fényes Gy zelm király halála után Lazúrk herceg lépett a trónra. S mivel nem a Tan szerint uralkodott, az elefántok számtalan embert tapostak el, és sokakat megöltek.

A nagy és nemes nemzetség b l származó asszonyok ezt látván, a világi életben nem leltek többé örömet, így hát elhagyták otthonukat, és apácák lettek. Közülük egyesek a Sákja nemzetség b l, némelyek pedig a királyi rendb l származtak. Amikor ez a mintegy ötszáz páradan szépség n a világi örömökr l lemondva szerzetessé lett, az ország valamennyi lakója örült, és mindennel ellátták ket, amire szükségük volt.

Egy nap az apácák így beszélgettek:

- Habár szerzetesek lettünk, a Tan nektárját még nem ízleltük meg. Nem helyes, hogy a vágyat, a haragot és a tudatlanságot még nem csendesítettük le. Menjünk, hallgassuk meg egy apáca tanítását!

Így szólván felkeresték Nyengamo apácát, aki a hat bajkever szerzetes tanítványa volt.

Mikor megérkeztek, hódoltak neki, s így szóltak:

- Bár szerzetesek lettünk, mégsem ízleltük a Tan nektárját. Kérünk, tanítsd nekünk a Tant!

Az apáca ekként gondolkodott:

„Milyen pompás lenne, ha a Tantól és az erkölcsi törvényt l eltérítve ket, megszerezhetnénk szerzetesi ruhájukat és alamizsnát csészéjüket.”

Majd így szólt:

- Ti valamennyien magasabb kasztból származtok, s hétféle drágak vel rendelkeztek, lovakban, elefántokban, férfi és n i szolgákban, földm vel kben, földekben és kincsekben nem sz köl-

ködtök. Miért adtátok föl mindezt, hogy inkább apácák legyetek, és vállalva a nélkülözést, szenvedést, Buddha tanítását kövessétek? Legjobb lenne, ha visszatérnétek a világi életbe, és férjeitekkel, gyermekeitekkel kedvetekre szórakoznátok, mulatnátok, egész életetekben boldogok lennétek, és még az adakozás erényét is gyakorolhatnátok.

Az apácák ezt hallván elszomorodtak, és sírva elmentek.

Ezután odamentek, ahol Kéklótusz apáca tartózkodott. Megérkezvén, Kéklótusz színe el tt hódoltak, s miután illedelmesen hogyléte fel l kérdezték, így szóltak:

- Amíg világi életet éltünk, annak teend i tartottak rabságban, most - bár elfordultunk a világi dolgoktól, és szerzetessé lettünk - még mindig vágyaktól és szenvedélyekt l függünk, és nem tudunk megszabadulni t lük. Kérünk, légy kegyes hozzánk, és tanítsd nekünk a kiváló Tant!

Kéklótusz így szólt:

- Amit csak tudni akartok a múlt-, jöv - és jelenbéli dolgokról, ha kívánjátok, megtanítom nektek.

- A múltat és jöv t hagyjuk még! A jelenbéli dolgokról beszélj, hogy eloszlasd kételyeinket! - kérték az apácák.

Kéklótusz így szólt:

- A vágy bizony a t zhöz hasonló. Hegyet-völgyet feléget, s ahogy a fűvön terjed, úgy borít lángba mindent. A vágyak miatt egymásnak bajt okozunk, gyilkolunk, és hosszú id n keresztül az állatok, a démonok vagy a poklok világába zuhanunk, ahonnan nincs szabadulás. A világi élet pedig szenvedéssel teli: a vágy, az elválás, a születés, az öregség, a betegség, a halál és a királyi törvények szerinti büntetés szenvedéseit tapasztaljuk szüntelen. Halálunk után újraszületvén testünk-lelkünk ismét szenvedni fog. A világi élet megtéveszt és bilincsbe ver.

Én magam vándorpapi családban születtem. Szüleim nagy és nemes nemzetségb l származtak, és engem ugyancsak vándorpap családjából származó bölcshez adtak. Kés bb egy fiunk született. Amikor apósom meghalt, és én újra terhes lettem, így szóltam férjemhez:

- Terhes vagyok, és már közeledik a szülés ideje. Szeretnék a szüleimhez menni - Egyetértettünk, s a kisfiúnkkal együtt útnak indultunk.

Félúton megleptek a fájdalmak, és éjszaka egy fa alatt fiút születtem. Eközben a férjemet, aki kicsit távolabb aludt, megmarta egy mérges kígyó. Amikor éjjel szólítottam, nem felelt, s csak virradatkor láttam, hogy a méreg megölte, és teste már teljesen kihlt. Ekkor elájultam és a földre zuhantam.

A nagyobbik fiú az apja halálát látván üvölteni, zokogni kezdett. Ez magamhoz térített. A hátamra emeltem t, a kisebbet pedig a karomra vettem, és sírva továbbindultam. Az út egy elhagyatott helyen vezetett, ahol senkivel nem találkoztunk, még útitársunk sem akadt. Aztán egy hatalmas, mély folyóhoz értünk. Nem tudtam volna a két fiút egyszerre felemelni a víz fölé, így a nagyobbikat az innens parton hagytam, a kicsit pedig átvittem a túlpartra, majd visszaindultam a nagyobbikért. De látva, hogy közeledem, a vízbe lépett, s a folyó elragadta. Igyekeztem utolérni, de a víz sodrása túl erős volt: nem tudtam kimenteni t.

Amikor ismét kiverg dtem a túlpartra, láttam, hogy a kisebbik fiamat megette egy farkas: már csak kevéske vére látszott a földön. Elájultam, és hosszú időbe telt, míg magamhoz tértem, és el tudtam indulni.

Útközben találkoztam egy vándorpappal, aki a szüleim közeli barátja volt.

- Mi történt veled, hogy ilyen szomorú vagy? - kérdezte.

Részletesen elmeséltem, ami történt, majd amikor szüleim felől kérdeztem, könnyezve mondta:

- A szüleid háza teljesen leégett. A szüleid és valamennyien, akik ott voltak, elégtek.

Ezt hallva elájultam és a földre rogytam, de felsegített és a házába vezetett. Ott úgy bánt velem, mintha a saját gyermeke lennék.

Később egy másik vándorpap feleségül vett. Boldogan élünk együtt.

Ismét teherbe estem. Amikor eljött a szülés ideje, a férjemet egy barátja elhívta italozni. Én bezártam az ajtót, mert megindult

a szülés. Közben jött haza a féljem, részegen. Amikor dörömbölésére nem nyílt ki az ajtó, betörte és berontott. Ütni-vemi kezdett.

- Fiam született - mondtam akkor, mire ő megölte a kisfiút, vajon megsütötte, s azt akarta, hogy megegyem. Nem voltam képes erre, emiatt újra megvert, és er vel kényszerített az evésre.

Azután kijózanodott, én pedig azt gondoltam, hogy bizonyára nem halmoztam fel érdemeket korábbi életeimben, ezért ilyen szörny a sorsom. Aztán elhagytam féjijemet, és Benáreszbe menekültem.

Benáresz külvárosában egy fa alatt üldögéltem, amikor egy el kel ifjú lépett hozzám. Kiderült, hogy nemrég halt meg a felesége, s itt a városon kívül temette el a hamvait. Nagyon szerette a feleségét, mert a sír mellett siratta éppen, amikor engem észrevett.

- Mit csinálsz itt egyedül? - kérdezte, én pedig elbeszéltem, hogy mi történt velem.

Akkor a díszkertbe vezetett, és így szólt:

- Feleségül veszek.

- Rendben van - egyeztem bele.

Össze is házasodtunk, de hamarosan megbetegedett és meghalt. Abban az id ben az ország törvényeinek megfelelő en, ha egy férfi meghalt, életben maradt feleségével együtt temették el. Ennek megfelelő en engem is a sírba zártak.

Éjszaka sirrablók érkeztek, és feltörték a sírt. Megtetszettem a rablóvezérnek, aki nyomban feleségül vett. Röviddel ezután a király elfogatta és kivégeztette a haramiát, a társai pedig a csontjainal együtt engem is élve eltemettek.

Három napig raboskodtam ott, amikor egy farkas kikaparta a sírt, és kihúzott engem.

Ekkor így gondolkodtam:

„Miféle b nőket követtem el korábban, hogy ilyen sokszor kell a halállal találkoznom? Nemrég hallottam egy Sákja nemzetségbeli hercegr l, aki megvilágosodott, s most Buddhának nevezik, és ismeri a múltat s jövő t. Hozzá fordulok oltalomért.”

Ezután Gy zedelmes herceg ligetébe mentem, ahol már messzir l megpillantottam Buddhát, a Beérkezettet. Úgy ragyogott ott, mint egy kinyílt virág, mint csillagok között a telihold.

Akadálytalan tudása révén a Diadalmas ekkor már látta: elérkezett az idő, hogy lecsendesítsen. Felállt és fogadott engem.

Én meztelenségem miatt szégyenkeztem, kezemmel mellemel eltakarva a földre ültem. Ekkor a Diadalmas így szólt Nagyörömhöz:

- Öltöztess fel ezt a nőt!

Felöltöztetve a Diadalmas lábához borultam, és így könyörögtem hozzá:

- Légy kegyes hozzám! Engedd meg, hogy szerzetes lehessenek! A Diadalmas ismét Nagyörömhöz fordult:

- Vidd ezt a nőt Lények Úrnéje apácahoz, hogy szerzetessé avassák!

Miután Lények Úrnéje szerzetessé avatott, megtanította nekem a Négy Igazság Tanát. Alighogy végighallgattam azt, nagy igyekezetemnek köszönhetően elértem az ellenséget legyőző állapotot, múlt, jövő és jelen ismerője lettem.

Az apácák ekkor így szóltak:

- Miféle korábbi cselekedetek miatt kellett ilyen szörnyő következményeket átélned?

- Figyeljetek jól, elmondom nektek! - szólt Kéklótus.

Valamikor réges-régen élt egy igen tehető gazda, akinek nem volt gyermeke, s ezért szerzett egy másik feleséget. Mivel nagyon szerették egymást, ez a feleség hamarosan terhes lett, s amikor eljött az ideje, szült egy fiúgyermeket. A szülők szeretettel és gyengédséggel nevelték őt.

Az első feleség ezt gondolta magában:

„Noha én magam elkel családból származom, mivel nincs fiúgyermekem, kihal a nemzetségünk. Ha ez a kisfiú felnő, fogja képviselni a családot, és az egész vagyon örököse lesz. Nekem pedig semmit sem ad majd, és nyomorúságra jutok.”

Ekként irigykedett, és úgy döntött, hogy megöli a kisfiút. Együtt szúrta a gyermek feje lágyába, így a seb nem látszott. A gyermek hamarosan meghalt, a második feleség pedig az első vádolta a fiú meggyilkolásával.

Az első feleség ezt tagadván így esküdözött:

- Ha én öltem meg a fiadat, akkor az elkövetkezendő életemben a férjemet majja meg mérges kígyó, az egyik fiamat ragadja el a folyó, a másikat falja fel egy farkas! Testemet élve temessék el, és saját fiam húsát egyem! Szüleim házában t z pusztítson, és valamennyien égjenek ott!



- Az akkori esküdöző feleség bizony most én vagyok, s valamennyi következményt átéltem.

Az apácák így szóltak:

- Miféle érdemeket szerezted, hogy Buddhát megpillantván, azonnal üdvözölt, és szerzetessé avatott, majd ezután elérted a születés és halál körforgásának a végét?

Kéklótusz a következő történetet beszélte el:



- Egyszer régen Benáreszben, a Remetehegyen az öt rendkívüli képességgel rendelkező önbuddha, hallgatók és eretnekek gyűlése össze nagy számban.

Egy nap az egyik önbuddha a városba ment alamizsnáért. Egy gazda felesége meglátta t, nagyon megörült, és tisztelettel alamizsnát adott neki. Ezt követően az önbuddha felemelkedett a levegőbe, s ott csodás átváltozásokat mutatott be: a testéből t z lobogott és víz hullott alá, sétált, ült és feküdt a levegőben.

Ekkor a gazda felesége így fohászzkodott:

„Bárcsak a jövőben én is hozzá hasonló lehetnék!”



- Ez az asszony, aki akkor ezt a fohászt mondta, most én vagyok. Emiatt találkoztam a Beérkezettel, és szabadultam meg, s váltam ellenséget legyőző szentté. De ezelőtt mégis folyton olyan szenvedéseken mentem keresztül, mintha a fejemmel a lábamig forró vasvillával szúrtak volna át.

Megborzongtak az el kel apácák, amikor ezt a történetet meghallgatták. Mindannyian megértették, hogy a vágy olyan, akár a parázsló szén, s ezt felismerve teljesen megszabadultak vágyteli gondolataiktól. Felismerték azt is, hogy a világi élet szenvedései még a börtönbélieknél is szörnyebbek. Ennek nyomán minden szennyezéstől megszabadultak, mindannyian egyszerre az elmélyülés állapotába léptek, és ellenséget legyőzve szentté váltak.

Akkor az apácák egyhangúlag így szóltak Kéklótuszhoz:

- Ezidáig mi a vágyak béklyójában vergődve sínylunk, ám most, hogy beavattál minket a Tanításba, a születés és halál körforgásának végére értünk.

A Diadalmas pedig így szólott:

- Kéklótusz apáca helyesen tanított. Aki a Tanítást másoknak tanítja, és eredményt ér el, azt így magasztalják: „Buddha igazi gyermeke”.

Ezt a beszédet a jelenlévők valamennyien boldogan hallgatták, és együtt örvendeztek.

Így szól Kéklótusz apáca története, mely sorrendben a huszoneödik.



Sudólagarni király



Ezt a történetet magam hallottam.

Egyszer, amikor Buddha, a Diadalmas Királyi Székhely városában a kalandaka madarak bambuszligetében tartózkodott, a tiszteletreméltó Nagyöröm ültéből felállt, majd szerzetesi ruháját megigazítva, összetett kézzel letérdelt a Diadalmas elé, és ezt a kérdést intézte hozzá:

- Kaundinja és a többiek, az első szerzetes mi okból és mi miatt ízeltek meg elsőként a tanítás nektárját, rögtön azután, hogy a Diadalmas mozgásba hozta a Tan kerekét ezen a világon?

A Diadalmas így válaszolt Nagyörömnek:

- Ez az öt szerzetes korábban is elsőként evett az én húsból, és vált ekként boldoggá, ezért most is kízlelhettek meg először a Tant, és k szabadulhattak meg először.

Nagyöröm újabb kérdéssel fordult a Diadalmashoz:

- Mit tett azelőtt ez az öt szerzetes? Mondd el, kérlek!

A Diadalmas Nagyörömnek így válaszolt:

- Réges-régen, számtalan, mérhetetlenül hosszú világkorszakkal ezelőtt, Dzsambu-szigeten élt egy Sudólagarni nevű király, aki Dzsambu-sziget mintegy nyolcvannégyezer fejedelemsége felett uralkodott. Egyszer egy jövendőmondó azt jósolta, hogy ebben az országban tizenkét éven át tartó aszály fog dúlni. A király e jóslat hallatán nagyon elszomorodott és búskomorrá vált. Ezt gondolta magában:

„Vajon hogyan lehetne biztosítani eme temérdek ember számára tizenkét évre való ételmeget, hogyha nagy éhínség fog pusztítani?”

Összehívta a fejedelmeket és összes tanácsosát, és tanakodni kezdtek. A raktárban levő gabona mennyiségét összevetették az alattvalók számával, és arra az eredményre jutottak, hogy ha tí-

zenkét éven át mindenki csak egy maréknyi gabonát kapna, akkor sem lenne elegendő ez a mennyiség.

Telt-múlt az idő, s az éhínség valóban bekövetkezett, és sokan meg is haltak.

„Mit tegyek, hogy e sok ember életét megmentssem?” - töprengött a király.

Egyszer a királynéval és a szolgálkával együtt felkerekedtek, és sétálni indultak a ligetbe. Hamarosan egy pihenő helyre érkeztek, ahol a királyné és a kíséret tagjai mind elaludtak. Amíg ők pihentek, a király felkelt, majd a négy világtáj felé meghajolva a következő fogadalmat tette:

- Országomban éhínség pusztít. Élelem nélkül maradtunk, és mind éhezünk. Ezért én most felajánlom a testemet: Halálom után hatalmas halként szülessek újjá, mindenki egyen a húsból, és valamennyien lakjanak jól! - így fohászzkodott, majd felmászott egy fára, és a tetejéről a mélybe vetette magát. Ott azon nyomban meghalt, és csodás módon egy hatalmas, ötszáz mérföld hosszú halként született újjá.

Élt akkor abban az országban öt ácsember, akik elindultak, hogy fát szedjenek a vízparton. Odaérve meglátták ezt a nagy halat, aki emberi nyelven a következőt mondta nekik:

- Ha éhesek vagytok, vágjatok a húsból, és egyetek, amennyit csak akartok! Amikor pedig jóllaktatok, vigyetek haza, amennyit csak bírtok! Mivel pedig elszörögtetek a húsból, és elszékeltek jóllaktok velem, később, amikor én majd teljesen megvilágosodom, veletek ízelettem meg elszékeltem a Tan táplálékát is. Az ország népének pedig azt üzenem: „Aki éhes, mind vegyen bátran a húsból!”

Akkor az öt ember vágott a hal húsból, megették, majd az ország népének hírül adták, és meghívták őket.

- Vigyetek haza is a húsból, amennyit csak bírtok! - mondták nekik.

Míg az egyik oldalán elfogyott a hús, addig a másikon újra nőtt, s hasonlóképpen: ha a felső részén fogyott el, akkor az alsó részén is újranőtt. Így ment ez tovább is, és tizenkét éven át valamennyien a hal húsát ették. S mert közben mind részvétellel gon-

doltak a halra, ezért életük elmúlásával mind a magas birodal-
mak isteneivé születtek.



- Nagyöröm ! Az a király, aki akkor hallá változott, most én
vagyok. Az öt ács, akik els ként az én húsomból vágtak és ettek,
azok Kaundinja és a többi, tehát az öt szerzetes. Azok az embe-
rek pedig, akik azután kés bb az én húsomból ettek, most a
nyolcvanezer isteni herceg, illetve az én teljesen megszabadult
követ im. Mivel akkor el ször ennek az öt embernek adtam a
húsomból, megmentve ezzel életüket, ezért most itt is nekik taní-
tottam el ször a Tant, s a Tantesttel a három méreg bennük lobo-
gó tüzét eloltottam.

A Diadalmas tanítása boldogsággal töltötte el Nagyöröm t és
a nagyszámú kíséretet.

Ez a Sudólagarni királyról szóló történet, amely sorrendben a
huszonhatodik.



Az aranykorsók



Ezt a történetet magam hallottam.

Egy időben Buddha, a Diadalmas Hallgatás-hely városában, Gyzedelmes herceg ligetében, Védtelenek Támasza kertjében időzött.

Akkoriban történt, hogy a szerzetesek, miután a nyári elvonulásból visszatértek, a Diadalmas elé járultak. Mivel hosszú ideje nem találkozott velük, nagy szeretettel tekintett rájuk, felemelte kezét, melyen az ezerküllő kerék rajzolata volt látható, és mély tisztelettel a következő szavakkal fordult hozzájuk:

- Nem voltak betegek? Alamizsnában nem szkölködtetek?

Nagyörömmel látva, hogy a nagyereény Buddha, a Beérkezett a szerzeteseknek ilymódon fejezte ki tiszteletét, e szavakkal fordult a Diadalmashoz:

- A Diadalmas a világ ura, ereénye mérhetetlen, bölcsessége fel nem fogható, akkor hát miért alázkodik meg mégis a szerzetesek előtt?

A Diadalmas erre a következő történetet mesélte el Nagyörömmnek.



Valamikor régen, számtalan mérhetetlenül hosszú világkorszakkal ezelőtt élt itt Dzsambu-szigeten, Benáresz városában egy leleményes gazda. Hogy még gazdagabb legyen, minden vagyonát aranyba fektette, s ebből készített egy aranykorsót, majd azt elrejtette a föld alá. Így tett aztán később is, minden kincset-vagyont, amit megszerzett, ahelyett, hogy felhasználta volna, aranyba fektette. Telt-múlt az idő, az összegyűjtött aranykorsók száma hirtelen növekedett, s ezeket mind elrejtette a föld alá.

Egyszer csak a gazda megbetegedett és meghalt. Mivel annyira ragaszkodott a korsókhoz, mérgeskígyó képében született újjá, s ezt az aranyat rizte.

Hosszú idő múltán a város elpusztult, s helye lakatlan pusztasággá vált. Mivel a kígyó már nagyon öreg volt, meghalt, majd újra ugyanabban a testben született újjá, és továbbra is ott éldegélt összetekeredve az aranykorsók tetején.

Így feküdt ott, több tízezer éven át, mígnem végül megelégtelte magát, és ezt gondolta: „Azért vagyok kénytelen ebben a rút testben élni, mert ragaszkodtam ehhez az aranyhoz. Ideje hát, hogy valami érényt cselekedjek vele. Elmegyek az úthoz, elrejtöm a fűben, és ha arra jön valaki, megszólítom.”

Így is tett, s amikor meglátott egy embert közeledni az úton, odakiáltott neki. Az ember, noha meghallotta a hívó szót, bármerre is nézett, nem látott senkit, ezért továbbindult. Ekkor a kígyó újra megszólította:

- Hé! Gyere ide!

- Nekem szólsz? Mit akarsz tőlem? Úgy látom, veszélyes vagy, ha odamegyek, tán meg is ölsz - felelte az ember.

- Ha ártani akarnék neked, akkor is képes volnék rá, ha nem jönnél közelebb - szólt a kígyó.

Az ember ezt hallva nagyon megrémült, de mivel mást nem tehetett, óvatosan közelebb ment a kígyóhoz. Az pedig így szólt:

- Van nekem egy aranykorsóm. Nemes céljaim vannak vele. Segítenél nekem...? De tudd meg: ha nemmel felelsz, jaj lesz neked!

- Megteszem - felelte az ember, s a kígyó elvezette őt az aranyhoz. Amikor odaértek, odaadott neki egy aranykorsót, és a lelkére kötötte a következőket:

- Fogd ezt a korsót! Menj el a szerzetesekhez, és kérd meg őket, hogy az árából rendezzenek felajánlási ünnepséget! Az ünnepségen én is ott szeretnék lenni, ezért, kérlek, gyere értem!

Az ember vállára vette hát az aranyat, és elindult. Amikor a szerzetesek hajlékához ért, odaadta az étekfelel nekik e szavak kíséretében:

- Ez a korsó egy mérgekígyóé, aki így utasított engem: „Ennek a korsónak az árából szeretném, ha felajánlási ünnepséget rendeznének a szerzetesek!”

Nem sokkal ezután el készítették az ünnepséget, és meghatározták az arra alkalmas időpontot is. A kijelölt napon az ember fogott egy kosarat, és elment oda, ahol a kígyót hagyta. Amikor

amaz meglátta, nagyon megörült. Az ember betette a kosárba, azt a hátára vette, és elindult. Ahogy az úton bandukoltak, egy idegennel találkoztak.

- Honnan jössz? - kérdezte az idegen háromszor is, de választ nem kapott, a kígyót cipel - ember csak hallgatott. A kígyó megharagudott, s már-már kibocsátotta mérgét, ám ekkor ezt gondolta:

„Mi baja ennek az embernek, hogy az idegen háromszor is kérdezte, mégsem válaszolt?”

Így tépel döött egyre mérgesebben, de mégis visszatartotta mérgét, mert ez jutott az eszébe:

„Ha ez az ember az én érdekemben fáradozik, akkor hálásnak kell lennem ezért. Nem marhatom meg. Mivel ez az ember most értem küszködik, vétke ellenére megbocsátok neki.”

Miközben így töprengett, egy elhagyatott helyre értek.

- Tegyéél le egy kicsit! - szólt a kígyó.

Mire az ember alázatosan e szavakkal fordult hozzá:

- Tudom, nem volt helyes, amit tettem, de már megbántam - szólt, majd újra a hátára vette a kosarat, és továbbindult.

Így érték el a szerzetesek hajlékát, ahol éppen evéshez készültek. Az ember virágot osztott szét közöttük, a kígyó pedig hiteltelien áhíttatta] figyelte ezt.

Miután a szerzetesek az ételt elfogyasztották, szájukat és kezüket megtisztították, a kígyónak elmagyarázták a Tant. pedig nagy örömeben a többi hat aranykorsót is nekik ajándékozta. Ahogy ezt a nemes cselekedetet véghezvitte, meghalt, halála után pedig - érdemei révén - a Harminchárom isten közé született újjá.



- Nagyöröm ! Az ember, aki akkor a kígyót cipelte, most én vagyok, a mérgekígyó pedig most Sáriputra. Akkor régen, miközben cipeltem, megharagudott rám, én mégis alázatot tanúsítottam iránta. Ezért fordulok most is alázattal a szerzetesek felé.

Nagyöröm és a többiek Buddha tanítása nyomán örvendeztek, és szerfelett boldogok voltak.

Ez az aranykorsók története, mely sorrendben a huszonnyolcadik.

Jámbor gazda



Ezt a történetet magam hallottam.

Egyszer Buddha, a Diadalmas Hallgatás-hely városában, Gy zedelmes herceg ligetében, Védtelenek Tamasza kertjében tartózkodott, a nagy gyülekezettel, ezerkétszázötven szerzetessel együtt.

Élt abban az id ben, abban az országban mintegy ötszáz koldus, akik Buddhára és a szerzetesrendre támaszkodva tartották fenn magukat. Egyszer azután ezeknek a koldusoknak a következő gondolatuk támadt:

„Mi most Buddha tanításának szerzetesei leszünk”, majd összegyűltek ott, ahol Buddha tartózkodott és a Diadalmashoz a következő képpen könyörögtek:

- Mi bizony Buddha és a szerzetesrend nemeslelk sége folytán maradhattunk életben. Most szeretnénk belépni a szerzetesek közé! - így könyörögtek.

A Diadalmas ezt válaszolta nekik:

- Az általam tanított Tan teljesen tiszta: itt nincs barát és ellenség, gazdag és szegény. E tanítás a vízhez hasonlatos, hiszen barátot és ellenséget, gazdagot és szegényt, jót és rosszat egyaránt megtisztít. Ha valakit vízzel lemosnak, akkor tisztátalanság nem marad rajta. E tanítás a t zshöz is hasonló, hiszen égen és földön sem hegy, sem szikla, sem nagy, sem kicsiny dolog: semmi sem égheteden. Továbbá tanításom a térhez is hasonlatos, mivel a Tanba való behatolás bárki számára lehetséges, legyen az akár férfi, akár nő, akár fiú, akár leány; akár gazdag, akár szegény; és számukra a szabad cselekvést lehet vé teszi.

Amikor ezt meghallották a koldusok, nagyon megörültek, és egyszerre kinyilvánították:

- Szerzetesek óhajtunk lenni!

Ekkor a Diadalmas így szólt:

- Legyetek üdvözölve közöttünk!

Alighogy ezt kinyilatkoztatta, hajuk és szakálluk elt nt, mintha megorotváltak volna ket, és narancsvörös ruhát öltött, teljesen felavatott szerzetesekké váltak. A Diadalmas a Tant megtanította nekik, s ett l testük és tudatuk véglegesen megszabadult: minden szenvedély-szennevezésüket l megtisztultak, majd ellenséget legy z szentté váltak.

Azid tájt abban az országban sok el kel , vagyonos gazda és keresked élte. Amikor meghallották, hogy Buddha a nincstelenekeket felvette a szerzetesrendbe, megvet és becsmérl szavakra fakadtak:

- Amikor mi a Diadalmast és a nemes szerzetesrendet meghívjuk és megvendégeljük ket, akkor hogyan is ültethetnénk párnáinkra e nyomorult koldusokból lett szerzeteseket?! Még az edényeinket is összepiszkítják!

Nem sokkal ezután Gy zedelmes herceg Buddhát és a szerzeteseket meghívta, hogy alamizsnát adjon nekik, majd a Diadalmashoz a következő szavakkal fordult:

- Buddhát és a szerzetesrend tagjait meghívom, de az újonnan felvett koldusokat nem.

Másnap, délid tájékán Buddha és a szerzetesrendbeliek elindultak meghívójukhoz. A Diadalmas a így szólt a koldus-szerzetesekhez:

- Mivel benneteket az adományt felajánló gazda nem hívott meg, menjetek el az északon fekv Csűf hangúak szigetére, és szedjétek az ott magától term gyümölcsből, mely úgy sarjadt, hogy senki sem vetett el magot, és senki sem szántott földet! Azután pedig gyertek el a gazda házába, hogy elfogyasszatok a gyümölcsöt!

A szerzetesek, az utasítás szerint, az ellenséget legy z szentek csodás képességének birtokában mind elrepültek a Csűf hangúak szigetére, ott megtöltötték alamizsnagyjt csészéiket gyümölcssel, majd szemgyönyörködtet en: a hattúkirályhoz hasonlóan leereszkedtek a fels égb l Gy zedelmes herceg házához. Megérkezvén, sojájában leültek, és elkezdtek enni a gyümölcsöt.

Amikor Gy zedelmes herceg észrevette ezeket a gyönyör en, csodás módon alászállt szerzeteseket, nagyon megörült és elcsodálkozott, s a Diadalmashoz fordult:

- Honnan jöttek ezek a ragyogó, különleges tulajdonságokkal ékes, gyönyörűen alászállt szentek?

A Diadalmas Gyzedelmes hercegnek a következőt mondta:

- Ha meg akarod ismerni őket, akkor jól figyelj, elmondom neked. Ezek a szerzetesek bizony azok, akiket te, herceg nem hívtál meg. Emiatt a Csúf hangúak szigetéről hoztak gyümölcsöt, és azt eszik.

Gyzedelmes herceg ezek szavak hallatán nagyon elszégyellte magát, és mélyen bánta a dolgot.

- Elvakított engem a tudatlanság, ezért nem ismertem fel a szenteket - így szólt, majd a Diadalmashoz a következő szavakkal fordult:

- A Diadalmas kiváló tulajdonságai felfoghatatlanok, hiszen ezek a nincstelenek ebben az országban alacsony rangúak és szerencsédének, mégis elértek a boldogságát, és a végső célt is megvalósították. A Diadalmas pedig kizárólag csak ezen célokért jött a világra. O, Diadalmas, miféle erényalapot hoztak létre ezek a koldusok, és milyen érdemdús cselekedetre törekedtek, ami miatt a Diadalmassal találkoztak, és megszabadultak? Ugyanakkor miféle bűnt követtek el, hogy születésüktől fogva nincstelenek és szegények lettek?

A Diadalmas Gyzedelmes hercegnek a következőket mondta:

Réges-régen, számtalan, mérhetetlenül, felfoghatatlanul hosszú világkorszakkal ezelőtt, itt Dzsambu-szigeten, Benáreszben, a Remetehegyen korábban is sok önbuddha tartózkodott. Amikor buddha a világon nem volt jelen, önbuddhák akkor is éltek ott. Amikor pedig azon a hegyen nem éltek önbuddhák, természetfeletti képességekkel bíró remeték akkor is mindig laktak ott.

Egy időben kétezer remete élt azon a hegyen. Egyszer a jósok tizenkét évig tartó aszályt jövendöltek. Élt ebben az országban egy tehetőseges, vagyonos Jámbor nevű gazda. Hozzá fordult segítségért a remeték:

- Tudsz-e tizenkét évre elegendő enni- és innivalót biztosítani nekünk, a világról lemondott ezer remetének?

A gazda így válaszolt:

- Igen tudok, ezért arra kérlek benneteket, ó, szentek, hogy ne széledjetez szét, hanem maradjatok itt együtt.

Nemsokára a többi ezer remete is megérkezett oda, és Jámbor gazdához fordultak:

- Nekünk is szükségünk lenne ételre-italra tizenkét éven keresztül.

- Tudjuk-e biztosítani ezen nemes emberek táplálását tizenkét éven át? - kérdezte a gazda a kincstár felügyel jét.

- Igen tudjuk - felelte az.

A gazda kiválasztott ötszáz szolgát, és megbízta ket azzal a feladattal, hogy a kétezer remetét lássák el, alamizsnájukat rendszeresen készítsék el.

Telt-múlt az id , és ezek a szolgák igencsak beleuntak az alamizna készítésébe.

- Ezek miatt a koldusok miatt kínlóduzunk mi állandóan - így sírázkoztak.

Egy olyan szolgát is kiválasztott a gazda, aki minden délben elment, hogy meghívja a remetéket. Volt ennek a szolgának egy kutyája, aki állandóan elkísérte t. Egy nap azonban ez a szolga elfelejtkezett a feladatáról, ám a kutya délid ben elment a remetékhöz, és hangosan ugatni kezdett. A remeték hallván a kutyaugatást, megértették, hogy elérkezett a délid .

Sok-sok év múlva egy alkalommal a remeték, miután elfogyasztották az alamizsnát, a gazdához fordultak:

- Ó, gazda! Az es megérkezett, ezért parancsold meg a földm veseknek, hogy lássanak hozzá a munkához!

A gazda parancsba adta a földm veseknek, hogy fogjanak hozzá a munkához, s azok a földet felszántva sok árpát, búzát és más gabonát vetettek.

Kés bb valamennyi elvetett magból tök n tt ki, amin a gazda igencsak elcsodálkozott.

- Ugye nem hiáavalóság ez? - kérdezte a remetékt l.

- Bizony nem az! - felelték azok. - Idejében öntöztesd meg, és végeztess el minden munkát rajta! - így szóltak.

Nemsokára valamennyi tök megérett, s amikor felhasították és megnézték ket, azt látták, hogy mindegyik tök olyan gabonával

van tele, amilyen gabonamagból a tök kin tt. A gazda nagyon megörült, és az összes raktárát feltöltötte. Látva ezt, az ötszáz szolga nagyon megbánta korábbi szavait:

- Mi rossz szóval illettük ezeket a szenteket - így gyakoroltak megbánást, és mind külön-külön a következő képpen fohászkodtak:

- A jövőben mi is találkozunk szent emberekkel, és teljesen szabaduljunk meg! így legyen!

Ez az ötszáz szolga helytelen szavakat mondott, ezért ötszáz születésen keresztül mindig nincstelenné született. De mivel megbánást tanúsítottak, és fohászt mondtak, ezért velem találkoztak, és a létfordulat végére értek.



- Ó, királyfi! A következő képpen értsd ezt! Az, aki akkor a tehet sjámbor gazda volt, most én vagyok. A kincstár re pedig most Gyzedelmes herceg. Az a szolga, aki mindennap meghívta a remetéket, most Utajana király. Az akkori kutya most Széphangú gazda, aki azért, amit akkor tett, valamennyi születésében kellemes hangúvá vált. A hajdani ötszáz szolga pedig most ez az ötszáz szent.

Miután a Diadalmas ezt elmondta, a jelenlevők közül némelyek a négy gyümölcs valamelyikét érték el, másokban pedig megfogott a mindenekfeletti megvilágosodás eszméje. A Diadalmas tanítása nyomán boldogság töltötte el őket.

Ez Jámbor gazda története, amely sorrendben a harmincegyedik.



Csodaszem király és a világtalan pap



Ezt a történetet magam hallottam.

Egyszer Buddha, a Diadalmas, Hallgatás-hely városában, Gy zedelmes herceg ligetében, Védtelenek Támasza kertjében tartózkodott, és rengeteg embernek tanította a Tant.

A környéken lakók mind elindultak, hogy meghallgassák a tanítást. A város szélén az úton egy vak Brahma-pap üldögélt. Amikor ez a sok ember feléje közeledett, megkérdezte tlük:

- Hova mentek ilyen sietve?

- Hát te nem hallottad? Buddha, a Beérkezett, aki e világba jött, most éppen ebben az országban tanítja a Tant. Ritkán adatik meg, hogy találkozni lehet egy buddhával! Sietünk hozzá, hogy tanítását meghallgassuk!

Ez a pap járatos volt a nyolcféle beszéd felismerésében, vagyis képes volt pusztán a hangja alapján meglátni valakinek a sorsát és élethosszát.

Melyik az a nyolc hang? A denevérhang, a varjúhang, a rekedt hang, az elefánt-, a ló-, a sárkány-, a harang- és végül a Brahma-hang. Aki denevérhangon beszél, az gátlástalan és hálátlan. A vajjúhangú haragos, dühös, kárörvendő, gyilkos természetű, és szemernyi együttérzés sincs benne. A rekedt hangot adó: n i hangon beszél férfi vagy férfi hangon beszél n . Az sorsuk a rövid élet, a szegénység és az alacsony származás. Az elefánthangú ember szinte és segít kész. A lóhangú ember bölcs beszédű, gyors észjárású és jó felfogású; királyok tanítója. A sárkánybeszéd ember a Tanban jártas. Akinek a hangja a harangéhoz hasonlatos, az nagyon gazdag, hatalmas és sokszázezer aranytallérja van. Akinek pedig Brahma-hangja van, erényes és hosszú élet lesz. Ha világi életet él, Kerékforgató király lesz, ha pedig a szerzetesi életet választja, kétség nem férhet hozzá: megvilágosodottá válik.

A pap így szólt az emberekhez:

- Én nagyon jól ismerem a különféle emberi hangokat. Ha ez a valaki tökéletesen megvilágosodott, akkor Brahma-hangúnak kell lennie. Vezessetek oda hozzám is!

Azok pedig magukkal vitték a vak papot, és ahogy így mendégéltek, egyre közelebb értek ahhoz a helyhez, ahol Buddha tanított. Amint a pap meghallotta a Diadalmas Brahma-hangú beszédét, rendkívül megörült. Abban a pillanatban olyan erős hit ébredt benne iránta, hogy mindkét szeme magától kinyílt, és megpillantotta Buddha aranszínben tündöklő, harminckét jellel ékesített, napként ragyogó testét. A lábához borult, és határtalan öröm töltötte el. A Diadalmas beavatta őt a tanításba, és ezáltal a papot úgy eltöltötte a boldogság, hogy mind a kétszázezer benn egyyszerre megszűnt. Elérvén az áramlatba lépés gyümölcsét, a bölcsesség-szem birtokába jutott. Buddhához fordult, és kérte, hogy szerzetese lehessen. A Diadalmas így válaszolt:

- Légy üdvözölve közöttünk!

Ahogy ezt kimondta, a pap azonnal szerzetes lett. A Diadalmas részletesen kifejtette neki a Tánt, mire a pap ellenséget legyőző szentté vált. A sokaság álmélkodott ezen, majd a tiszteletreméltó Nagyöröm ültéből fölemelkedett, és két tenyerét összetéve megkérdezte a Diadalmastól:

- Minden lényt megsegít Diadalmas! Te, aki minden vak iránt együttérzéssel viseltetsz, a legmélyebb részvétet a születésénél fogva világtalan pap iránt tanúsítottad. A testi szemnek is birtokába jutott, és a bölcsesség-szemet is elnyerte.

- E világtalan papnak nem most elször nyitottam fel a szemét, hanem már régmúlt időkben is - felelt a Diadalmas.

- Ó, Diadalmas, kérünk, mondd el, miként juttattad látáshoz a régmúlt időkben! - kérte Nagyöröm.

A Diadalmas pedig a következő történetet beszélt el:

Réges-régen, számtalan végtelenül hosszú világkorszakkal ezelt itt Dzsambu-szigeten, Bukaladé országban egy király, akit Csodaszemnek hívtak.

Ez a király akadálytalanul átváltott sziklán és falon, negyven mérföld távolságba, ezért nevezték Csodaszemnek. uralkodott mind a nyolcvannégyezer dzsambu-szigeti fejedelemségen. Feleségeinek és szolgáinak száma húszezerre rúgott, fia pedig ötszáz született. A trónörököszt Jótörvénynek hívták. A király a Tan szellemében uralkodott, s úgy szerette minden egyes alattvalóját, ahogyan az apa szereti egyetlen fiát. A szél és az eső mindig megfelelő időben érkezett, ezért a termés bőséges volt, mindnyájan boldogan éltek.

Egyszer a király félrevonult egy csendes helyre, és ott így töprengett magában:

„Korábbi életeim érdemei folytán az emberek királya lettem, rengeteg kincsem, hatalmas vagyonom van, s mindenki úgy hallgat a szavamra, ahogyan a sok gyenge fészál mind egy irányba hajlik, mikor a szél fújja. Am ha már most, ebben az életben nem biztosítom jövőmre a gyümölcsöt, akkor következni születésemben nyomorúságra jutok. Csak akkor van bőséges termés, ha a szántóvetek tavasszal sokat vetnek. Hasonlóképpen nekem sem szabad tédenkednem: ha ezen életem tavaszán nem vetek magot, majdani életem szén nem lesz mit learatnom. Így hát az érdemek földjébe sok-sok magot vetek.”

Miután ezt végiggondolta, a tanácsost így utasította:

- Ürítsétek ki a kincstáramat, és mindent, amit benne találtok, vigyétek a város kapujába és az útkeresztezés désekhez, ahol sok ember jár. Ott halmozzátok fel, majd osszátok szét az élő lények között! A nyolcvannégyezer fejedelem kincseit is osszátok szét az alattvalók között!

Ezután kitette az aranyzászlót, a nagy haranggal pedig hírül adatta:

-Jöjjön ide minden aszkéta, pap, szegény, öreg és beteg Dzsambu-sziget minden tájáról! Mindenkinek megadom, amire vágyik.

Valamennyi alattvaló örült, hogy a király a Tan szellemében cselekszik. Magasztalták, és szép szavakkal dicsérték.

Egy határszéli fejedelem, nevezett Baladabarni azonban nem hallgatott a király parancsára, és nem a Tan szerint uralkodott.

Volt neki egy rendkívül bölcs és eszes tanácsosa, akit Lodarának hívtak. Ő így szólt a fejedelemhez:

- O, fejedelem, dühös természet és nyomorult lelk vagy. Sem megfontoltság, sem engedelmesség nincs benned, ezt nagyon meg fogod bánni. Csodaszem király különösen jólelkű, a birodalom minden lakójára kiterjed kegye, és az összes fejedelem hallgat parancsára. Csupán te szegülsz ellen neki, és ez nem helyes. De ha teljesítenéd parancsát, akkor unokáid nemzedékeken keresztül boldogok lennének - e szavakkal próbálta jobb belátásra bírni urát.

De a fejedelem nem fogadta meg a tanácsot, még meg is haragudott Lodarára. Az nagyon elkeseredett, s így gondolkodott:

„Ez a fejedelem csupa törvénytelen és helytelen dolgot tesz, amikor pedig jót akarok neki, haragra gerjed, és nem hallgat rám. Minden alattvalója boldogtalan. Véget kell vetni ennek.”

Ezt végiggondolta, s miközben a fejedelem a többi tanácsossal beszélt, titokban kiosont. A fejedelem katonákat küldött utána. Lodara ezt megneszelte, felpattant egy gyors paripára, és elmene-kült. A katonák a nyomába eredtek, és már-már el is érték, amikor Lodara hirtelen hátrafordult, s egy gyors nyíllövessel egyszer-re tizennyolc katonát terített le. Ezután már hiába zték, nem tudták utolérni, s így végül épségben eljutott Csodaszem király udvarába. Meghajolt a király előtt, majd beszámolt a történetek-ről. Csodaszemnek megtetszett Lodara bátorsága, és kinevezte tanácsosává.

Lodara így szólt:

- Ez a fejedelem megszegte a parancsodat!

- Talán nem az én alattvalóm? - kérdezte a király a tanácsosokat.

- De igen - hangzott a válasz.

Akkor Lodara engedélyt kért a királytól, hogy sereget toborozhasson, s azt a fejedelem ellen vezethesse. Az engedélyt megkapván összegyűjtötte a legjobb katonákat, és hamarosan tudatta velük, mikor indulnak Baladabami országába.

A fejedelem pedig, amikor hírül vette, hogy hadsereg közeledik országa felé, nagyon megijedt. Mikor megértette, hogy miért

jönnek, nem tudta, mitév legyen. Aztán szutykos rongyokba öltözött, és elrejtőzött egy sötét szobában.

Élt akkoriban abban az országban egy gonosz pap, aki megkérdezte a fejedelemtől:

- Mi bánt, mi gyötör?

- Te nem hallottad? - felelt a fejedelem. - Úgy hírlük, az egyik tanácsosom, Lodara Csodaszem király országába szökött, és most haddal jön ellenünk. Hát ezért vagyok szomorú. Ha ideér a se reggel, végünk van.

- Hívd össze a tanácsosokat! - ajánlotta a pap.

A tanácsosok össze is gyűltek, s a pap így szólt:

- Azt hallottam, hogy Csodaszem király a szülei kivételével senkihez-semmihez nem ragaszkodik, bármit odaad másoknak. Lakik itt az országunkban egy világtalan pap, küldjük el őt a királyhoz, hogy kérje el az egyik szemét. Ha odaadja a szemét, akkor nem küldi majd ellenünk a seregét.

Ebben meg is állapodtak, majd a fejedelemnek is elmondták a tervet.

- Cselekedjetez eszerint! - rendelkezett a király, és elküldött a világtalan papért.

Amint az megérkezett, a fejedelem így szólt hozzá:

- Van egy kérésem, teljesítened kell!

- De hisz mindkét szememre vak vagyok, ugyan miféle feladatot tudnék én teljesíteni? - kérdezte csodálkozva a pap.

- Csodaszem király hadsereget indít ellenünk. Én éppenséggel lovon el tudok menekülni, de te hova tudnál futni így vakon? Ez a király kihirdette, hogy még az ellenségének is megad bármit, amit kér. Te most elmész hozzá, és elkéred a szemét. Ha odaadja, akkor nem küldi a katonáit. Indulj hát, és szerezd meg a szemét! - parancsolta a fejedelem.

- De hát nem látok! Hogyan mehetnék ilyen hosszú útra? - ellenkezett a pap.

- Menj, én már összekészítettem neked útravalót, vezet téged, mindent, ami kell. Ha megkaparintod a szemét, még meg is jutalmazlak - tette hozzá, és a pap elindult.

Ekkoriban Csodaszem birodalmában baljós jelek mutatkoztak. Meghasadt az ég, villámlott, csillagok hullottak. S rörd

szállt le, és villámok hasogatták a földet. A madarak rikoltozva röpködtek, majd lezuhantak. Az oroszlánok, a tigrisek és a farkasok szívszaggatóan vonyítottak, az emberek közé mentek, és a földön fetrengtek.

A pap hamarosan megérkezett. A palota kapujához érve nagy hangon így szólt:

- Távoli országból jöttem ide, ó, király, mert mindenütt magasztalják erőnyeidet, s azt hallottam, hogy kihirdetted: „Ha kérni jöttek, bármit megadok. Egyetlen kérést sem utasítok vissza.” Ezért vállaltam a sok szenvedést és veszélyt. Kérlek, add meg nekem, amit kérek.

Ezt hallván a király elébe sietett.

- Nem vagy fáradt? Kellemes volt az utad? - kérdezte nyájasan. - Kéij bármit, amire szükséged van: királyságot, drágakövet, lovat, kocsit, ruhát, ételt-italt, orvosságot, mindent megkapsz b - ségesen!

- Akármilyen vicik-vacak adományozásával nem szerzel igazi érdemeket, de ha saját húsodból-véredből adsz, az a tett b ségesen hoz majd gyümölcsöt. En látó szem híján hosszú-hosszú ideje botorkálok vakon, ezért, ó, király, én a te szemedet kérem - szólt a pap.

E szavak hallatán a király nagyon megörült, és így felelt:

- Ha a szemem kell, neked adom.

- Mikor?

- A mától számított hetedik napon - ígérte a király.

Ezt harangszóval kihirdették, és a nyolcvannégyezer fejedelemnek is tudtára adták: „Csodaszem király mostantól a hetedik napon a papnak adományozza a szemét. Aki látni kívánja, jöjjön!”

Amikor ez a birodalom lakóinak tudomására jutott, mindannyian gyorsan odasereglettek. A fejedelmek egy-egy tanácsos kíséretében szintén útra keltek, és a király elé járultak. A földre vetették magukat, és könnyek között kérelték:

- Mi, birodalmad lakói, mind rád támaszkodva élünk. Miért hagynál el mindannyiunkat egyeden ember miatt?

A tanácsosok, a királyné és az udvaroncok is fejükkel a földet verve hasra borultak, s zokogva így könyörögtek:

- Ne hagyj el mindnyájunkat egyeden pap miatt!

Az ötszáz herceg is sírva mondogatta:

- Nem lesz védelmezünk, nem lesz oltalmazónk! Kérünk, tégy le arról, hogy odaadod a szemedet!

A trónörökös, Jótörvény is kérlelte a királyt:

- Király atyám, hadd adjam inkább én oda a saját szememet a tiéd helyett! Ha én halok meg, az nem olyan nagy veszteség, viszont ha te, apám, megvakulsz, akkor alattvalóid mind jóakaró nélkül maradnak.

A király a következő képpen válaszolt a fejedelmeknek, a tanácsosoknak, a királynénak és a hercegeknek:

- Hosszú-hosszú idő alatt én e testtel már mindenféle születést megtapasztaltam. Ha csontjaimat halomba raknánk, magasabb lenne, mint a Világhegy. Ha véretem összegyűjtenék, több lenne, mint a négy tenger vize. Amennyi anyatejet megittam, az is több lenne a négy folyam vizénél. Könnyeim, melyeket a vágyott dolgoktól elválván ejtettem: mint az óceán. Az élő lények poklában is sokszor megégettek és megfáztak, s a szememet is annyiszor kinyomták! A szellemlények világában is volt már mindenféle testem. Oly sokszor megtörtént, hogy testem lángban állt, és szememmel együtt elégett. Amikor állati létformába születtem, egymást gyilkoltuk, ezért itt is számtalan testet pazaroltam el. Emberek közé születve sokszor idővel haltam meg, és csak keveset éltem végig életem. Egymást öltük és kínoztuk valami vágyott dolog miatt, ezért ott is számtalan testet és szemet elpocsékoltam. A három birodalom hat létformájában ragaszkodástól, gyűlölettől és tudanságtól vezetettve a legcsekélyebb dologért könnyedén eltékoztam a testemet, de adományként egyeden egyszer sem ajánlottam fel, és meg sem fordult a fejemben, hogy a megtisztult megvilágosodást keressem. E szörnyen piszkos és bűzös szemek hamar elrohadnak, megsemmisülnek, ezért most oda kell adnom. Nem tehetek mást. E húsból való szemet odaadom, és a megvilágosodottak minden formát felismer szemét fogom elnyerni. Amikor fohászom beteljesül, titeket is a makuládán Tan-szem birtokába juttadok. Ne akadályozzatok hát a felülmúlhatadan megvilágosodásra törekvő igyekezetemben!

E szavakra senki sem tudott mit felelni. Azután a király így szólt a tanácsosokhoz:

- Egyikőtök vájja ki a szemem!

Erre k azt felelték:

- O, király, még ha porrá törnéd is a testünket, akkor sem mernénk még egy hajszáladat sem kitépni. Hogyan is lennénk képesek a szemedben kárt tenni?!

- Keressetek egy olyan embert, akinek a teste fekete, a szeme pedig kancsal.

Találtak is egy ilyen kinézet embert. A király egy kést adott a kezébe, és megparancsolta, hogy vájja ki a szemét. Az ki is vájta az egyiket, és a király kezébe helyezte. pedig így fohászzkodott:

- Azzal az érdemmel, amit a szemem felajánlása jelent, érjem el a tökéletes megvilágosodást! Ha valóban el fogom érni a megtisztult megvilágosodást, legyen annak jele az, hogy ez a világtalan pap, amint a szememet megkapja, látóvá válik! - és miközben ezt mondta, a szemet a pap szeme helyére illesztette. Az pedig azon nyomban látóvá vált, s így szólt a királyhoz:

- O, király, ezzel az egy szemeddel is látok, beérem ennyivel, a másik szemedet nem kérem.

- Én mind a két szememet neked ígértem. Ha csak az egyiket adnám neked, megszegném a szavamat - felelt a király, azzal a másik szemét is kivájatta, s azt kezében tartva, fohászát megismételte.

Miután a másik szemét is a pap szeme helyére tette, az immár mindkét szemével látott. Abban a pillanatban ég és föld megremegett, az istenek palotái meginogtak, és az istenek ámulva látták, hogy a H s a szemét odaadta. Akkor a fels égben összegy ltek, és az isteni b ség virágaival és illatos füstöl kkel áldozván neki, így magasztalták:

- Ez aztán a csoda! Milyen nagyszer !

Indra, az Istenek Királya is megjelent, és így szólt a H shöz:

- Nagyon nehéz dolgot vittél véghez. Mit remélsz, miféle gyümölcsöd érik be páratlan teted révén?

- Sem az ördögök királya, sem Brahma, sem Indra, sem a Négy Nagy Király valamelyike, sem Kerékforgató király nem kívánok lenni, és más olyan boldogságra sem vágyom, ami a há-

rom birodalomban elérhet . Azért tettem ezt, hogy majdan ezen érdem révén nyilvánvalóan megvilágosodjak, és minden él lényt a nirvána boldogságához segíthessek - felelte a H s.

- Bizonyosan nagyon szenvedsz a szemed kivájása miatt. Nem érzel megbánást vagy haragot?

- Sem megbánás, sem harag nincs bennem.

- Ha rád nézek, látom, hogy mindkét szemedből vér csorog, és sápadt vagy - folytatta Indra. - Nehéz elhinnem, amit mondasz.

- Ha igazat mondtam, s valóban nincs bennem megbánás amiatt, hogy a szememet odaadtam, és ezáltal bizonyosan el fogom érni a felülmúlhatatlan megvilágosodást, akkor ennek jeleként mindkét szememmel lássak úgy, mint azelőtt!

Alighogy ezt kimondta, mindkét szemével újra látott, jobban, mint korábban.

Az istenek és az emberek nagyon megörültek. Ezután a király így szólt a paphoz:

- Azért látsz, mert odaadtam neked a szememet. Majdan, amikor megvilágosodom, neked adom a Tan-szemet is. Vegyél ezekből a drágakövekből és menj haza!

A pap, miután megszerezte a király szemét, s t még kincshez is jutott, útra kelt. Amikor hazaért, a fejedelem elébe sietett, és türelmedenül faggatta:

- Megszerezted-e a szemet?

- Megszereztem, és immár én is látok.

- Na és a király? Meghalt?

- Az istenek odasereglettek, a király fohászt mondott, és ettől most jobban lát, mint valaha.

Baladabarni fejedelem ezt hallván menten elájult, szíve meghasadt és meghalt.



- Ó Nagyöröm ! Az, aki akkor Csodaszem király volt, most én vagyok. Baladabarni fejedelem pedig most Istenadta. A pap, aki a szemet megkapta, ez a világtalan, aki most az ellenséget legyőző szent állapotát elérte. Attól az időtől kezdve, amikor szemet adtam neki, mostanáig, mikor a bölcsesség-szemet adományoztam neki, minden születésben nehéz tetteket vittem véghez a

Tanért, és ezért megtisztult lettem. Te is haladj fáradhatadanul a megszabadulás útján!

Miután a Diadalmas a kinyilatkoztatást befejezte, a jelenlévők közül néhányan elérték az áramlatba lépés gyümölcsét, némelyek egyszer visszatértek, mások vissza nem tértek, egyesek pedig ellenséget legyőztek, szentek lettek. Némelyekben pedig megfogant a felülmúlhatatlan megvilágosodás szándéka. Nagyörömet és a sokaságot a Diadalmas szavai hatalmas boldogsággal töltötték el.

Ez Csodaszem király és a világtalan pap története, mely sorrendben a harmincötödik.



Szenvedés Nélküli, az Ujjfüzéres



Ezt a történetet magam hallottam.

Egykor Buddha, a Diadalmas Hallgatás-hely városában, Gyzedelmes herceg ligetében, Védtelenek Támasza kertjében tartózkodott.

Volt akkoriban Fényes Gyzedelm királynak egy bölcs és mvelt, nagyhatalmú és gazdag tanácsosa. Ennek a felesége egyszer teherbe esett, majd egy páradan szépség, különleges jelekkel ékes fiúgyermeket szült. Elhívták a jóst, a jelek ismerjét, aki, miután megmutatták neki a gyermeket, örömtel ragyogó arccal így szólt.

- E fiúgyermek bizony korábbi érdemek jeleit viseli magán: mindannyiunknál különb esz, bölcs értelm.

- Mily nevet adsz hát neki? - kérdezte akkor a gyermek apja.

És visszakérdezett a látnók:

- Történt-e valami csodás változás nálatok, miután e gyermek anyja méhében megfogant?

- A gyermek anyja korábban egy cseppet sem volt szelíd vagy kedves természet - felelt az apa. - Ám midn gyermeke a méhében megfogant, szerfelett gyengéd és kedves lett: örült, ha mások erényét, kiválóságát említhette, ellenben a vétkek felemlegetése nem volt kedvére, s t a b nös nyomorultak iránt szeretettel és együttérzéssel viseltetett.

- Ez bizony a fiú érdeme - szólt a jós. - Legyen hát neve Szenvedés Nélküli!

Telt-múlt az idő. Ntt, cseperedett a gyermek, s felserdülvén ereje oly hatalmas lett, akár egy gyzheteden vitéz: egymaga ezer emberrel elbírta, képes volt az égen szálló madarat egy ugrással elkapni, gyorsasága egy paripáéval vetekedett. Szerették is t nagyon.

Élt akkoriban abban az országban egy nagy tudású, sokat-hallott, a mély tudományokban is jártas Brahma-pap, akit majd' öt-

száz tanítvány vett körül, s követett folyton. Amikor eljött az ideje, a f tanácsos elvitte fiát ehhez a paphoz, s rábízta, hogy tanítsa.

A fiú, Szenvedés Nélküli igen szorgos volt a tanulásban, olyannyira, hogy amit egy napig tanult, jobban tudta azoknál, kik egy évig tanulták azt. Így hamarosan mindent eszébe vésett és jól meg is értett. Nem csoda hát, hogy mestere, a pap er sen bízott benne, s folyvást társaságát kereste. Ezért a többi tanítvány is tisztelte t.

A pap felesége, látva mily szép az ifjú, s másoknál mennyivel okosabb, szerelemre gyúlt iránta, s folyton csak reá gondolt. Ám az ifjú éjjel-nappal együtt volt a többi tanítvánnyal, így az asszony nem ejthette szerét, hogy szót váltson vele. Így aztán mindegyre kínoztta a beteljesüleden vágyakozás.

... Mígnem egy alkalommal, a közösség egyik patrónusa felajánlotta hogy három hónapra vendégül látja a mestert és tanítványait, s mindenben gondoskodik róluk. Akkor a pap megtanácskozta feleségével, hogy mit tegyenek:

- Engem és tanítványaimat egy adakozó pártfogónk meghívott magához mondván: „Három hónapon át gondoskodom mindenről, amire szükségetek van.” Így hát most a tanítványok közül ki kell választanom egyet, aki itt marad, hogy a ház körüli munkákat elvégezze.

Megörült ennek a pap felesége:

- Így van, és természetesen egy olyanak kell itt maradnia, aki a gazdaság vezetésében és az egyéb tennivalókban is egyformán jártas... Ügy hiszem, azt az ifjút kellene itt hagynod, akit Szenvedés Nélkülinek hívnak, hisz benne megbízunk.

Akkor a pap így szólt az ifjúhoz:

- Fiam, Szenvedés Nélküli! Én elmegyek, mert egy pártfogónk meghívott minket. Te maradj itthon, és intézd a gazdaság ügyesbajos dolgait!

Az ifjú Szenvedés Nélküli pedig mestere utasításának engedelmeskedve otthon maradt. Miután a pap a tanítványokkal eltávozott, felesége a boldogságtól repesve megtisztálkodott, felékesítette magát, majd kacéran megkönyékezte a fiút. Am Szenvedés Nélküli nem törődött vele, még gondolatban sem hajlott az asszony felé.

Ekkor a n ben fölizzott a szenvedélyes vágy, s kertelés nélkül elmondta óhaját:

- Régóta vágyódom utánad, de korábban nem leltem alkalmat, hogy kettesben lehessek veled. Most, hogy a mester elment, csak téged hagyva itt, végre magunk vagyunk. Jöjj hát, és tégy kedvem szerint!

Am Szenvedés Nélküli így válaszolt:

- Én Brahma papja vagyok, és törvényeink szerint mesterem feleségével nem hálhatok. Ha ilyesmit tennék, nem lennék pap. Így hát inkább meghalok, az is jobb, mint hogy a törvényt megszegjem.

Erre az asszony, reményeiben csalatkozván, elpirult mélységes szégyenében, majd nyomban haragra gerjedt, s álnok bosszúra szánta el magát.

Telt-múlt az id , s eljött a mester hazatérésének napja. Ekkor az asszony ruháját megtépte, arcát összekarmolta, bekente magát sárral, majd mint kit meggyaláztak, némán, a földön fekvé várokozott.

Így pillantotta meg t a félje, amikor hazatért, s a házba belépett.

- Mi történt veled? - kérdezte, mire az asszony könnyekben tört ki:

- Még kérdezed?!

- Mi a baj, mondd meg végre! - kérlelte a féije.

Erre az asszony zokogva beszélni kezdett:

- A te imádott tanítványod, Szenvedés Nélküli, akit folyton úgy magasztalsz, miután elmentél, egyre üldözött, hogy véle háljak, s hogy én nem hajlottam erre, ruhámat elszaggatta, és az arcomat is megsebezte. Ilyen tanítványod van hát neked?!

Iszonyú haragra lobbant a pap e szavak hallatán, s így szólt az asszonyhoz:

- Ez a Szenvedés Nélküli bizony olyan er s, hogy egymaga tíz emberrel is elbír, ráadásul f tanácsos fia, magas származású, ezért óvatosnak kell lennem, fortélyosan kell megbüntetnem.

Azzal Szenvedés Nélkülihez sietett:

- Nem volt sok gondod-bajod, tennivalód míg távol voltam? - érdekl dött nyájas szavakkal, majd így folytatta:

- Mivel te mindig olyan szintén tiszteltél, ezért hálából most egy olyan titkos tanításba avadok be, amit eddig nem árultam el még senkinek. Ha aszerint cselekszel, bizonyosan Brahma istenei közé születesz!

Szenvedés Nélküli térdre rogyott, úgy kérte a tanítást, s a pap így szólt hozzá:

- A következő próbát kell teljesítened:

Hét nap alatt vágd le ezer ember fejét, s mindnek egy-egy ujját! Ezt az ezer ujjat fűzd össze testedet övez füzérré! Ha így teszel, Brahma istent színről-színre meglátod, s nyomban halálozod után Brahma birodalmának istenei közé születesz!

Szenvedés Nélküli kétkedve hallgatta mestere szavait:

- De hisz élet kioltásával nem lehet Brahma istenei közé születni!

- A tanítványom vagy, nemde? Én egy titkos tanításba beavattalak, s te nem hiszel nekem? Ha nem hiszel, az szégyentelenségedre vall, így egy percig sem maradhatsz itt tovább! Eredj amerre látsz, fel is út, le is út!

Azzal egy kardot szúrt a földbe, miközben egy b vigét mormolt. E rontástól megverve harag gyúlt az ifjú szívében. Mestere felismerte ezt, s a kardot a kezébe nyomta.

Szenvedés Nélküli a fegyvert megszorítva az ajtóhoz ugrott, s kilenc embert, kiket ott lelt, nyomban lekasabolta, ujjukat lemetszette, és teste köré fűzte azokat. Ekként haladt tovább, elpusztítva mindenkit, aki az útjába akadt. Hamarosan rettegve beszéltek róla az emberek, és úgy nevezték: az Ujjfűzés.

Elkövetkezett a hetedik nap, s immár kilencszázkilencvenkilenc ujjra tett szert az ámokfutó ifjú, ám egyeden egy még hiányzott a fűzérből: a megöltek száma nem kerekedett ezerre. Addigra mindenki elmenekült és elrejtőzött, egy lélek sem járt arra, s bárhogy kutatott, nem lelt rá ama hiányzó egyre.

Mínt hogy hét napja egy falatot sem evett az ifjú, anyja, aki fiát igen szerette, elhatározta, hogy ételt küld neki. Am aki még életben volt, mind rettegett, és senki sem vállalta, hogy küldönc legyen.

Akkor az anya maga fogta az ételt, s elindult fia elébe. Amaz, meglátva anyját, amint messze közeledik, hozzá futott, s készült, hogy megölje.

De az anya így szólt:

- Ó, te szégyentelen! Tán elment az eszed, hogy égbekiáltó b nre vetemedsz: anyádat megölnöd?!

Anyjának így felelt a gyermek:

- Én bizony, ahogy mesterem utasított, hét nap alatt ezer ujjat gy jtök. Ha meglesz, Brahma istenei közé születek. Ezért nem lehet, hogy az ezernek híja legyen: meg kell öljelek.

- Ha így van, nem lehetne-e az ujjamat levágni, anélkül hogy megölnél? - kérdezte anyja.

Ekkor a Diadalmas a messzeségből meglátta és felismerte, hogy eljött a lecsendesítés ideje. Szerzetessé változott hát, s elindult feléjük.

Ujjfüzéres észrevette a szerzetest, s anyját eleresztve feléje ugrott, hogy megölje. Buddha, látva a feléje rontó ifjút, lábát épp-hogy mozdítva csak, lassan lépkedett el le. Ujjfüzéres, bár erejét összeszedte, s ahogy bírta, nyomában futott, utol nem érte mégsem. A távolból kiáltott rá:

- Hé, szerzetes! Állj meg egy kicsit!

- Én állok. Te vagy, ki nem nyugodhat - szólt a Diadalmas messzír l.

- Hogy érted azt, hogy te állsz, és én nem nyughatok? - csodálkozott Ujjfüzéres.

Diadalmas e szavakkal felelt:

- Az én érzékeim örökre elcsendesedtek, az elmélyülés erejét birtokolva: nyugalomban vagyok. Téged mestered b nre tanított fonákul, s a b nben hitre lelvén, elméd megzavarva: nem nyugodhatsz. Így gyilkolva nappal-éjjel, határtalan b nt cselekszel.

Amint e szavak füléig hatoltak, Ujjfüzéres felfogta s megértette, mit jelentenek. Kardját a földre dobta:

- Oltalomért folyamodom hozzád - a távolból így üdvözölte hódolatteljesen.

Akkor a Diadalmas, buddha-alakját újra felöltve, odament hozzá, és fényes, ragyogó fénysugárral, harminckét szépségjeggyel ékesen mutatkozott.

Ujjfüzéres, látván a fénysugárral övezett, jegyekkel ékes Buddha-testet, a földre vetve magát szintén megvallotta és megbánta b nét.

Akkor a Diadalmas megmutatta neki a Tant, mit a Tan-szeme tisztán kinyílt, és hittel eltelve kérte, hogy Buddha szerzetese lehessen.

- Légy üdvözölve közöttünk! - szólott kegyesen a Diadalmas, mire a fiú haja-szakállá magától eltánt, mintha leborotvtáltak volna: szerzetessé lett.

Akkor a Diadalmas részletesen kifejtette neki a Tant, mire tudata megtisztult minden szennyezéstől, és így ellenséget legyőzött, szentté vált. Akkor a Diadalmas Gyzedelmes herceg ligetébe vezette t.

Addigra azonban minden ember és állat, aki csak abban az országban lakott, Ujjfüzérésnek pusztá nevé hallatára is reszketett a félelemtől, és a viseltes asszonyok és állatok a rettegés miatt képtelenek voltak megszülni gyermekeiket. Volt egy tehén is, ki megbojjazni nem tudott.

A Diadalmas akkor így utasította Ujjfüzérés szerzetest:

- Menj oda ahhoz a tehénhez, és mondd neki: „Attól fogva hogy megszülettem, egészen mostanáig egyedén embert sem öltem meg.”

- De hisz én oly sok embert megöltem, hogyan mondhatnám azt: Nem öltem”? - kérdezte Ujjfüzérés.

- A magasztos Tanban történt „megszületésed óta”: így kell érteni - felelte a Diadalmas.

Akkor Ujjfüzérés rendbe szedte ruháját, és a Diadalmas utasítása szerint odament a tehénhez, és megmondta neki, amit kellett. És csakugyan: a tehén szerencsésen világra hozta borját. Ujjfüzérés pedig visszatért a szerzetesek közé.

Eközben Fényes György király felkerekedett, hogy elfogja Ujjfüzérést. Ahogy vonult a sereg, útjukba esett Gyzedelmes herceg ligete, ahol egy apró termetű, igen rút szerzetes lakott, akinek a hangja azonban szerfelett gyönyörű volt. A katonák, meghallván, amint ez a szerzetes a templomban énekel, egyre csak hallgatni akarták, unhatadanul. De még elefántjaik és lovaik is fülüket hegyezték, és képtelenek voltak továbbmenni.

Elcsodálkozott a király:

- Miért nem tudnak továbbmenni az elefántok, a lovak és a többi állat?

- Mert hallgatni akarják e gyönyörű éneket - jelentették neki.

- Ha az állati sorba született lények is így óhajtják a Tant hallgatni, mit mondhatnánk akkor rólunk, emberekről? Én is hallgatni kívánom! - szólt a király, s Gyzedelmes herceg ligetébe is bement. Leszállva elefánt vont a kocsijáról, kardját is leoldotta, napernyőjét is hátrahagyta, úgy járult a Diadalmas színe elé. Odaérve fejét hajtott el tete, majd így szólt:

- Ki az a szerzetes, aki oly gyönyörűen énekel? Szeretném látni! Tízezer ezüstpénzt is megadok, ha láthatom.

- Előbb add ide, amit adományok szándékára, azután találkozhatsz velem! Ha előbb látod meg, bizony egyetlen ezüstpénzt sem lesz kedved adni!

Miután megegyeztek, odavezették a királyt a szép hangú szerzeteshez. Amikor megpillantotta a rettentően csúnya, alacsony emberkét, bizony már eszé ágában sem volt akár egy ezüstöt is adni!

A király azután térdre ereszkedett, és a következő kérdéssel fordult a Diadalmashoz:

- Ó, Diadalmas! Ez a szerzetes, ki oly rút és oly apró termetű, ám hangja elbűvölően kellemes, régen miféle tettet vitt véghez, amelynek következményei így értek be?

- Figyelj erre senki, és védj jól eszedbe, amit hallasz, akkor elmondom neked! - felelte a Diadalmas.



Valamikor réges-régen Fényes buddha érkezett ebbe a világba, hogy az élő lények üdvén fáradozzon. Miután a nirvánába távozott, egy Krikin nevű király összegyűjtötte földi maradványait, s elhatározta, hogy emléktornyt emelt fölélük. Híret vette ennek a kigyódémonok négy királya. Emberi alakot öltöttek, s a király színe előtt összegyűlekezvén ezt kérdezték tőle:

- Miből akarsz megépíteni ezt az ereklyetornyt: drágából vagy földből?

- Nagyra kell építenem ezt a tornyot, s mivel nincs olyan sok drágakövem, amennyi kellene, földbe l kényszerülök megépíteni. A négy oldala egyenként öt mérföldnyire nyúlik majd, a magassága pedig huszonöt mérföld kell legyen, hogy mindenünnen láthassák - magyarázta a király.

A kígyódémonok négy királya azonban így szólt erre:

- Mi bizony a kígyódémonok királyai vagyunk. Úgy gondoltuk, hogy Te, király, megcsinálod az ereklyetornyot, mi pedig a szükséges drágakövekkel járulunk hozzá a megépítéséhez.

- Nagyon jó lesz így! - örvendezett a király.

A kígyókirályok pedig a következő tanácsot adták neki:

- A város négy falán túl négy forrás fakad. Ha a keleti forrásból vizet merítesz, és vele téglát készítesz, minden téglakék lesz. Ha a déli forrás vizéből merítve készítesz téglát, mind arannyá válik. Ha a nyugati forrás vizét használod téglakészítésre, mind ezüstté lesz. Az északi forrás vizével készült téglák pedig mind hegyikristállyá változnak.

Megörült ennek a király, és rögvest megbízott egy-egy munkafelügyelőt az ereklyetorony négy oldalának megépítésével, s megparancsolta nekik, hogy kezdjék meg az építkezést. A négy közül három már-már elkészült a maga részével, a negyedik oldal felügyelje azonban csak henyélt, s messze volt még saját részének befejezésétől.

Amikor a király eljött, hogy megnézzé, hogyan halad az ereklyetorony befejezése, így szólt a lusta felügyelőhöz:

- Rosszul végezted a munkádat, s ezért nem készültél el. Megbüntedek!

A felügyelő felháborodott:

- Ez a torony túl nagy! Nem is lehet soha befejezni!

Akkor a király rájuk parancsolt, hogy szedjék össze magukat, és attól kezdve mindannyian szorgosan dolgoztak tovább. Végül egyszerre fejezték be a torony mind a négy oldalát. Az építmény magasan szökött az égbe, drágakövektől csillogott, alakja is szemkápráztató volt. Oly gyönyörű lett, hogy az elégededened felügyelő is elámult rajta, és szívből örvendezett. Most megbánta hiú szavait, s ennek jeléül egy aranycsengettyőt akasztott az ereklyetorony csúcsára. Ezek után pedig így fohászzkodott:

- Bárhonnan bárhová szülessek is ezután, mindig gyönyör legyen a hangom, és hallatára boldogság töltse el minden élő lényt! A jövőben találkozom Sákják Bölcsé Buddhával, s a létforratagból teljesen szabaduljak meg! így legyen!

- Ó, nagy király! Az a felügyelő, aki akkor „túl nagy ez a torony” - így háborgott, azóta mindig alacsony, csúf testet öltött. De mert ezután örvendezve felajánlott egy csengettyűt, és az ereklyetoronyra akasztotta, s mert fohászodott, hogy szép hangja legyen, és velem találkozzék, így ötszáz újjászületésen keresztül nagyon szép hangja volt, most pedig velem találkozáni, teljesen megszabadult.

Meghallgatva ezeket a szavakat, a király felkerekedett, hogy továbbmenjen, ám a Diadalmas megállította:

- Ó, király! Hová igyekszel?

- Egy gonosztevő garázdálkodik ebben az országban. Ujjfüzésnek hívják, s mindenkit megöl, aki az útjába kerül, ezért katonáimmal el akarjuk fogni és megfékezni - felelte a király.

- De hiszen Ujjfüzés mostanság egy hangyát sem öl meg, nem még egy embert!

„Talán csak nem csendesítette le a Diadalmas?” - morfondírozott a király, mire a Diadalmas így szólt hozzá:

- Ujjfüzés szerzetessé lett, majd ellenséget legyőzött szentté: minden vétke-ből megsemmisült, s most lakhelyén, a cellájában tartózkodik. Ha találkozni akarsz vele, lehet vétezedem.

Akkor a király odament Ujjfüzés cellájának ajtajához, ám ahogy meghallotta, amint odabent Ujjfüzés szerzetes hangosan krárog, hogy torkát kitisztítsa, a király elállt fölrémlett, hogy az elhalt mennyi embert megölt ez a szerzetes - és a rémülettel ájulattan zuhant a földre.

Hosszú idő múlva tért csak magához. Akkor a Diadalmashoz sietett, elmondta, mi történt, s kérte a Diadalmast, magyarázza meg ennek az okát.

- Ó, nagy király, figyelj hát! - kezdte a Diadalmas.



Réges-régen, elmúlt id kben, élt itt Dzsambu-szigeten, Benáresz városában egy veszélyes mérgü démon-madár, akinek tápláléka is csak mérges csúszómászókból állott. Mivel a teste is mérgez volt, még az érintését, s t a közelségét sem lehetett kibírni, így ahol csak elrepült, amerre csak járt, az él lények mind rettegetek, a fák pedig kiszáradtak. Egyszer ez a mérges madár egy ligetbe érkezvén leszállt egy fa tetejére, és rikoltozni kezdett. Épp akkor, annak a fának az árnyékában id zött az elefántkirály, aki a mérges lény hangjának hallatán nyomban elájult, és a földre zuhant.

- O, nagy király! Az akkori id k mérges madara bizony nem más, mint a mostani Ujjfüzérés. Az elefántkirály pedig Te magad vagy - fejezte be elbeszélését a Diadalmas.

- Ó, Diadalmas! Ez a bizonyos Ujjfüzérés rült haragjában olyan sok él lényt elpusztított, most a Diadalmas révén mégis kegyelemben részesült. Hogyan lehet ez?

A Diadalmas így felelt:

- O, nagy király! Nem csupán most ölt meg annyi embert ez az Ujjfüzérés szerzetes, és nem csupán most csendesíttem le t, hanem régebben is megölte ezeket a lényeket mind, ám én akkor is megfékeztem, és az erény felé fordítottam t.

A király újra kérdezett:

- O, Diadalmas! Kérlek, tárd fel és mondd el nekem, miként ölte meg a szerzetes, akit ma Ujjfüzérésnek neveznek, régen is ezeket, s hogyan fékezte meg t a Diadalmas.

Akkor a Diadalmas a kövztkez t mesélte el:

Réges-régen, számtalan világkorszakkal ezel tt élt itt Dzsambu-szigeten, Benáreszben egy király, akit Balamadarnak hívtak.

- Egy alkalommal, amikor négyrendbéli seregével együtt kirándult az erd ben, vadak nyomára bukkantak, és üldözni kezdték ket. A hajsza közben a király elszakadt a kísér it l, s hirtelen egyedül találta magát a s r ben. Mivel nagyon elfáradt, leszállt a

lováról és megpihent. Épp akkortájt egy n stényoroszlán bolyongott arra, vágtyól zve. Ahogy a fenevad az erd ama részébe tévedvén megpillantotta a magányosan üldögél királyt, felgerjedt vágygal kezdett közeledni felé, és farkát fölemelve hozzátörleszkedett. A király, felismerve az állat szándékát, ekképpen okoskodott magában:

„Ez a fenevad képes megölni engem. Ha nem teszek kedvére, nekem végem!”

Így aztán a félelemt l reszketve betöltötte a fenevad vágtyát.

Miután az oroszlán elment, odaértek a szolgák, és a királyt visszakísérték a palotába. Az oroszlán pedig vemhes lett, s ahogy a szabott id kitelt, egy fiúgyermeket hozott a világra. A gyermek szakasztott emberforma volt, csak a lábán tarkállottak pettyek. Anyja, az oroszlán, nem feledte el, hogy ki a fiú apja; hátára vette, és elvitte a királyhoz. Az rögtön ráismert saját gyermekére, s befogadván t, fiaként nevelte. Lábának tarkasága miatt pedig Tarkalábnak nevezték el.

N tt-növekedett szépen a gyermek, szép szál legénnyé, bátor vitézzé cseperedett. Miután királyi atyja meghalt, lépett a trónra, s két el kel n t vett el feleségül. Az egyik királyi, a másik papi család leánya volt. Történt egyszer, hogy Tarkaláb király sétálni indult a közeli parkba, és így szólt két nejéhez:

- Ó, királyném! Kedves feleségeim! Kett tők közül azzal fogom együtt tölteni az egész napot, aki gyorsabban igyekszik utánam, el bb utolér engem. Amelyik tők kés bb érkezik, az nyilván nem kíván velem lenni.

Nem sokkal azután, hogy a király elindult, két feleségét felékesítették, hátasállataikat el készítették, majd egyszerre útnak indultak.

Ahogy céljuk felé igyekeztek, az útszélen egy istenszobrot láttak. A papi származású királyné leszállt a lováról, s elvégezte az isten el tt üsztelg szertartást, majd gyorsan továbbindult, ám bárhogy is igyekezett, vetélytársát már nem tudta utolérni: kés n érkezett királyi férje elé. Az pedig korábbi szavát betartva, mit sem tör dött vele.

Gy lölet lobbant a királyné szívében. Megharagudott az istenre, akinek útközben hódolt, s így káromolta magában:

„Temiattad késtem el, ezért a királynak nem kellettem. Ha tényleg van hatalmad, miért nem oltalmaztál?” - ekként mardosta szívét a harag s a féltékenység, azután pedig bosszúszomj töltötte meg lelkét. Hamarosan ki is tervelte, hogyan vegyen elégtételt az istenen.

Miután a király hazatért a palotába, hoppon maradt felesége így szólt hozzá:

- Kérlek, engedélyezd, hogy egyeden napig azt csináljak, amihez kedvem van.

- Rendben van - bólintott kegyesen a király.

Akkor a királyné szolgák hadával körülvéve elment az istenszoborhoz, s lerombolták azt, a földdel téve egyenlővé. Nagyon felbosszantotta ez a tett az istenszobrotól az istent, és elhatározta, hogy viszályt szítván a király körül, rajta áll majd bosszút. El is indult a palotába, ám a kaputól az isten feltartóztatta, nem eresztette be.

Élt akkoriban a Remetegy lés nevű hegyen egy remete, akinek Tarkaláb király rendszeresen áldozati adományt juttatott. A remete minden nap eljött a palotába, a levegőben repülve. Jó ételt sosem kívánt magának, hanem csak a legközségesebb maradékot volt hajlandó elfogyasztani, utána pedig mindig el is távozott.

Egy napon a remete nem tudott eljönni, hogy az ételt elfogyassza. Megtudta ezt a bosszúra szomjazó szobrotól az isten, magára öltötte a remete alakját, s gondolta, így könnyen bejuthat a palotába. Am a palotától az isten így is felismerte, és nem engedte be. Akkor az álremete bekiáltott a kapuból a palotába:

- Hogyhogy nem engednek be engem?!

A király ezt hallva megparancsolta a kapunak:

- Tüstént engedjétek be a remetét, aki az imént kiáltott!

A kaputól az istenség engedelmeskedett a parancsnak, és beengedte az álremetét. Az pedig bement, leült szokott helyére, s a király átadta neki a szokásos eledelt, amit mindig fogyasztani szokott. Igen ám, de a remete alakját bitorló isten képtelen volt megenni azt a silány ételt!

- Szörnyen rossz ez az étel! Ha nem tudsz húst vagy halat adni, akkor inkább semmit sem eszem - mondta a királynak.

- Ó, dics remete! - felelte csodálkozva a király. - Ezidáig mindig ilyen silány ételt fogyasztottál, ezért nem készítettem számodra most sem húst vagy halat.

- Ezentúl efféle vacak ételt nem kívánok. Mostantól húst és halat készíts! - mondta az álremete, azzal elment.

A király - mi mást tehetett volna? - az álremete utasítása szerint másnapra húst és halat készített, s amikor az igazi remete megérkezett, átnyújtotta neki.

Szörny haragra gerjedt a remete, a király meg döbbenetlen kérdezte:

- O, dics remete! Talán nem te kérted tegnap, amikor itt jártál, hogy ilyen ételt készítsünk a számodra?!

- Tegnap beteg voltam, egész nap nem ettem, így hát nem is jöhöttem. Akkor ugyan ki mondhatta volna ezt? Csak azért csináltad ezt, hogy csúfot szel bellem. Ezért pedig, király, büntetésül tizenkét éven át pusztán emberhús legyen a táplálékom! - szólt a remete, és eltávozott.

Telt-múlt az idő, míg nem egy napon a királyi szakácsnak nem sikerült húst szereznie az ebédhez. Talált azonban egy csecsemőhullát, s hirtelenjében máshoz nem jutván, így gondolkodott:

Jó lesz ez is húsnak." Azzal a halott csecsemő kezét-lábát levágta, majd a törzset megfőzte, jól megfőszerezte, s feltálalta a királynak.

Az uralkodó jóízűen elfogyasztotta a húst, s mivel minden eddiginél ízletesebbnek találta, hívatta a szakácsot:

- Amit azeledtől, azoknak a húsoknak nem volt ilyen íze. Ez nagyon finom. Mondd, miféle hús ez?

Megijedt a szakács, hasra vetette magát a király elé, s így könyörgött:

- Ha nem büntetsz meg érte, királyom, megmondom az igazat!

- Beszélj nyíltan! Nem lesz bántódásod - hagyta rá a király.

- Hirtelen kellett húst kerítenünk, de semmi mást nem találtunk, csak egy halott csecsemőnek a tetemét, így hát azt készítettem el számodra - vallotta be a szakács az igazat.

A király megértette, mi történt, és így szólt:

- Ez a hús nagyon ízletes, azért mostantól fogva mindig ilyen készíts nekem!

- Igaz, hogy egyszer találtunk egy halott csecsemőt, s azt megfőztem neked, de többé nem tudok ilyeneket szerezni! - ellenkezett a szakács.

De a király hajthatadán maradt.

- Márpedig mostantól fogva, titokban, hogy senki ne tudjon róla, szerezz nekem ilyen húst! Megvan hozzá a hatalmam.

Így aztán a szakács, ahogy a király parancsolta, éjszakánként titokban kilopódzott a városba, ellopott egy-egy csecsemőt, megölte, s nap mint nap emberhúst táltalt a királynak.

Hamarosan jajveszékelés verte fel a várost.

- Eltűnt a gyermekem! - hallatszott itt is, ott is a rémült kiáltás.

- Mi folyik itt? - tanakodtak a királyi tanácsosok, majd kitervelték, hogy végére járnak a dolgoknak.

Éjszakára réséget állítottak az útkeresztek dések mellé, és rajta is kapták a király szakácsát, amint egy elrabolt kisdedet a palota felé hurcolt. Azon nyomban elfogták, megkötözték, s a király színe elé vitték.

- Az utóbbi időben számtalan kisgyermek tűnt el - mondták a királynak, de csak hallgatott. Háromszor kérdezték így, de szódan maradt.

- Íme, elfogtuk a tettest. Ha bűnössége nyilvánvaló, ítélned kell fölötte, de hogy egy szót se szólj, ez nem helyes - mondták a tanácsosok.

- Én adtam neki ezt a parancsot - szólott akkor a király.

Elszörnyedve és felbőszülve rohantak ki a tanácsosok, és odakinn így szóltak egymáshoz:

- A király felfalta gyermekeinket: immár ellenségünk. Emberevvel királlyal nem lehet együtt kormányozni, az ilyen gonosztevőt bizony el kell pusztítani!

Ebben mindannyian egyetértettek, s elhatározták, hogy megölik a királyt. Volt a városon kívül egy gyönyörű kert, s abban egy tavacska, hová a király naponta lejárt fürödni. A tanácsosok katonákat rejtettek el a kertben, majd amikor a király odaért a tóhoz, s belépett a vízbe, a katonák hirtelen körülvették, megragadták, s már-már meg is ölték, amikor a király - megrémülve - rájuk rivallt:

- Hogy merészeltek kezét emelni királyotokra?

A tanácsosok így feleltek:

- Az, akit királynak neveznek, táplálja népét! Te viszont, minden alattvalóid gyermekeit felfaltad, mind jüket otthontalanná tetted, iszonytató szenvedést hozva rájuk. Így hát most megölnék téged.

- Igaz, valóban elkövettem ezeket, ám ha mostantól felhagyok ezzel, megkegyelmeztek-e nekem? - kérdezte a király.

- Még ha fekete hó hullna is az égből, vagy ha fejedden fekete kígyó tekeregne, akkor sem engednénk el. Hallgass tehát! - felelték a tanácsosok.

„Most aztán végem van” - gondolta Tarkaláb király ezeket a szavakat hallatán, de fennhangon így szólt:

- Nos hát, ha halálra ítéltetek is, egy pillanatra még hadd merüljek békén gondolataimba, s csak azután öljetek meg!

A tanácsosok hátrébb vonultak egy kissé. A király pedig összeszedte gondolatait, s magában így fohászzkodott:

- Mindazon sok érdemem révén, amit korábban véghezvitt erényes cselekedeteimmel, törvény szerinti kormányzással és a remetének felajánlott adományokkal felhalmoztam, változzak égen repülő démonná!

Alighogy ezen áldó bűbájt kimondta, nyomban démonná változott, s a levegőbe emelkedve ily szót intézett a tanácsosokhoz:

- Képesek voltatok elfogni és csaknem megölni engem, én mégis megmentettem önmagamat érdemeim révén. Mostantól pedig reszketsetek! Feleségeiteket és gyermekeiteket fogom ezentúl pusztítani, azokat, akik legdrágábbak nektek! - szólt és elrepült.

Egy hegyen telepedett meg, s attól kezdve az emberek között emberevővé vált. Az emberek pedig félték, rettegtek, s folyvást menekültek-bújtak el tőle.

A démon egyre csak pusztította-falta az embereket, s idővel más démonok is csatlakoztak hozzá, számtalan udvaronc, szolgálója is akadt. Egy idő múlva ez a démonnépség kérélni kezdte Tarkaláb demont:

- Szolgáiddá és híveiddé szegedtünk, rendezz hát nekünk valami nagy lakomát!

Beleegyezett Tarkaláb démon, s elhatározták, hogy megölnek ötszáz királyt és nagy lakomát csapnak. Úgy is tettek. Mindegyiküket elfogott egy-egy királyt, akiket egy barlangba zártak.

Már négyszázkilencvenkilenc fogoly király gy lt össze: egy még hiányzott. Akkor a foglyok a barlang mélyén így beszéltek egymás között:

- Nagy bajban vagyunk! Nincs menekvés, hacsak nem jön ide Szutaszóma, a h s vitéz. megmenthet minket! Kéljük meg a démont, hogy hozza ide Szutaszómát!

Azzal a démonkirály elé járultak:

- Ó, király! Ha lakomát rendezel, és csupán minket, közönséges emberkirályokat ölsz meg, a lakoma nem fog jól sikerülni. Bezzeg ha idehoznád Szutaszómát, ki jeles erényekkel ékes, mindjárt pazar lakomát csaphatnál!

- Mi sem könnyebb ennél! - kacagott a démonkirály, s nyomban elrepült, hogy megkeresse Szutaszómát.

Ezalatt Szutaszóma fiatal leányok kíséretében fürdeni indult a város határába. Útközben egy kolduló pappal találkozta. Szutaszóma alamizsnát adott neki, majd így szólt:

- Éppen fürödni megyünk, visszafelé ismét adományban részesítünk.

Ezzel továbbindultak. Miközben fürödtek, rájuk talált a démonkirály, és Szutaszómát magával ragadta a barlangjába. Elkeseredetten sími kezdett Szutaszóma, mire Tarkaláb csodálkozva kérdezte:

- Úgy hírlík, te mindenkinél különb vagy és különös erényekkel ékes! Egy ilyen nagyszerű férfiú semmit l sem félhet, miért búsulsz hát ennyire, hogy b gsz, mint egy csecsszózó?

- Ne hidd, hogy az életemet féltém, vagy a démonoktól rettegek! - felelte Szutaszóma. - Én, aki azel tt sohasem hazudtam, most, hogy fürödni mentem, egy kolduló barátal találkoztam, megígértem neki, hogy visszafelé adományban részesítem. Am közben te, király, idehurcoltál engem, s így hazugnak bizonyultam. Ez fáj nekem, nem az, hogy testemt l-életemt l meg kell váltanom. Ó, király! Könyörülj rajtam: engedj el hét napra! Megadom a barátoknak az ígért alamizsnát, azután visszajövök, hogy elpusztíthass!

- Na de ha elengedlek téged, vajon visszajössz-e? - kötekedett a démon.

- Ha nem jönnek vissza, hatalmadban áll visszahoznod engem - nyugtatta meg Szutaszóma, mire a démonkirály elengedte.

Amikor Szutaszóma visszatért hazájába, a kolduló papot ugyanott találta, amint rá várt. Szutaszóma nagyon megörült, s átnyújtotta neki az alamizsnát. Amikor a pap megtudta, hogy Szutaszóma azért szomorú, mert késlekedés nélkül vissza kell indulnia a démonok birodalmába, hogy életét l megváltson, a következő tanítást mondta el neki:

*Mid n a világnak vége közeleg,
az ég s a nagy vizek lángba borulnak,
a Világhegy és mind a tengerek
t zben hamvadnak, s porrá omolnak.*

*Istenek, títánok, kígyódémonok:
erejét vesztve pusztul mindahány,
megsemmisül, lám, a föld s az ég.
Hatalmad örökké fennmarad talán?!*

*Születés, vénülés, kórság és halál:
a lét szüntelen örvény, végét nem leled.
Ha nem teljesül nyomban, mit kívánsz,
bánat kínozza tested-lelketet.*

*A legf bb rossz a vágyakban lakik,
a vétek másból nem fakad.
A hármás világ telve szenvedéssel:
A hatalomra mért bíznád magad?*

*Nincs dolog, mi kezdetekt l lenne,
hisz ok s feltétel szövi untalan.
Ahol az ifjúság, ott a vénülés,
az igaz hazuggá válik biztosan.*



*Az egyszer ember mindahány
káprázat sz tte lakban él,
a hármás világ éppen úgy üres,
ahogy a hatalom, király, mit sem ér.*

*Formája, látod, nincs az észlelésnek:
a négy mérgekígyóban bizton felleled,
nemtudásod miatt valónak hitt képet:
hamis boldogságot hazudik neked.*

*Nincs az anyagnak örök lényege,
állandó házban a tudat sem marad.
A hatalom nem lehet örökké tiéd,
mint test a tudattól, t led elszakad.*



Szutaszóma meghallgatva e tanító verset, értelmét felfogta nyomban, s megörvendett: trónörökösére ruházva hatalmát búcsút vett tanácsosaitól, hogy ígéretéhez híven visszatérjen a démon barlangjába.

Am a tanácsosok megállították:

- Nincs félnivalód Tarkaláb királytól! Kitaláltuk, miként védhetnénk meg téged, ó, királyunk: ha csinálunk egy vasházat, s te abban elrejt zöl, Tarkaláb - akármilyen er s is - semmit sem tehet ellened!

- Ha már embernek született valaki, lelkiismerete nem engedi, hogy hazudjon - felelte Szutaszóma a tanácsosoknak és a többi alattvalónak. - Ha hazuggá lennék, hiába maradnék életben - örömöm odalenne. Ezért inkább - ahogy ígéretem kötelez - meghalok, minthogy hazugságban maradjak; így élni nem akarok!

Ekképpen és még számos ékes példával mutatott rá a becsületes élet helyességére, és ecsetelte a hazugság megannyi vétkét.

A tanácsosoknak szavát vette a bánat: csak hallgattak. Azután körülvették a királyt, hogy elkísérjék, s mind jajveszékelték, majd elájultak, eszüket veszve.

Útnak eredt Szutaszóma, s míg haladt, Tarkalábnak, a démonnak eszébe jutott: „Itt az ideje, hogy Szutaszóma megérkezzen”, és fölment a hegycsúcsra, hogy körülnézzon. Meg is látta Szuta-

szómát, ahogy messze-messze az úton közeledett: jött, hogy életét eldobja. Ahogy pedig közelebb ért, látta Tarkaláb, hogy még vidámabb az arca, mint azelőtt. Odakiáltott neki:

- Ugyan mi öröme lehet annak, aki életét eldobni jön? Nem kedves neked az élet, aki immár a halál fia vagy? Miféle üdvös dologra leltél hazádban, hogy most így örülsz?

- Ó, nagy király! - felelte Szutaszóma. - Kegyes voltál hozzám: életemet hét nappal meghosszabbítván, lehet vé tette, hogy korábbi ígéreteimet valóra váltsam. Nemes adományt is adtam, a nemes Tant is meghallgattam és megértettem. Minthogy nem kellett csalatkoznom reményeimben, még ha most meg is kell itt halnom, nem bánom!

- Miféle tanítást hallottál? Mondd el nekem is! - kérte Tarkaláb király.

Szutaszóma elmondta a verses tanítást, úgy, amint hallotta, híven, s t mondott még többet is: bölcs szavakkal ecsetelte az ölés rettenetes b nét, s a vétkek teljes beérését is. Ékesszólóan beszélt a nem-ölés erényér l, a hatalmas érdemekr l és a szeret együttségér l is. Ezeket hallván, nagyon megörült Tarkaláb, a démonkirály. Fejet hajtott Szutaszóma el tt, és megfogadta, hogy többé nem öl. A barlangba zárt királyokat is kiengedte, s békében országukba bocsátotta ket.

Szutaszóma akkor összehívta a hadsereget, ünnepélyesen fogadták Tarkalábat, s újra királlyá emelték. Éppen akkor telt le a tízenkét év, amit a remete büntetésül kiszabott, így hát attól fogva nem evett többé emberhúst a király, s mint azelőtt, békében uralkodott.



- Ó, nagy király! Az, aki akkor Szutaszóma volt, most én vagyok. Az akkori Tarkaláb pedig most Ujjfűzés. Azok az emberek, kiket akkor tízenkét év alatt Tarkaláb fölfalt, most azok, kiket Ujjfűzés ámokfutása során elpusztított. Ezek az emberek, akárhonnán akárhová születtek is, mindig Ujjfűzés áldozatai lettek, én azonban minden születésben az erényességhez vezettem t. Én emlékszem a régmúlt eseményekre: Ha annak idején esend emberként meg tudtam fékezni Tarkalábat, s és eltántorítottam

attól, hogy oly sok életet kioltson, akkor most, amikor nyilvánvalóan megtisztultam, vagyis tökéletes tulajdonságok birtokában vagyok, és b neimtől örökre megszabadultam, hogyan is ne tudtam volna Ujjfüzérest lecsendesíteni?!

Ezek után a király a következő kérdéssel fordult a Diadalmas-hoz:

- Mit követtek el régen ezek az emberek, hogy összes kés bbi születésükben Ujjfüzérés áldozatai lettek?

- Ó, nagy király! - felelte Diadalmas. - Figyelj jól, és elmondom neked:



Réges-régen, számtalan világkorszakkal ezel tt élt itt Dzsambu-szigeten, Benáresz városában egy Ladar nev király. Volt neki két szép, ügyes, m velt fia.

Egyszer a kisebbik fiú így gondolkodott magában:

„Ha majd atyánk, a király meghal, bátyám lép a trónra. Mivel én vagyok a fiatalabb, nem lehetek király. Márpedig ha már embernek születtem, de király nem lehetek, mivégre üldögélnék itthon, mint egyszerű családtag? Inkább elvonulok a világ zajától, s a magányos remetéik ösvényére lépek.”

Miután ezt végiggondolta, királyi atyja színe elé járult:

- Szeretnék elmenni innen, s egy magányos hegyen félrevonulni, hogy remeteéletet éljek. Ha szeretsz, kérlek, ne akadályozz meg ebben!

Hosszasan könyörgött ekképpen, míg végre beleegyezett a király, s az ifjú elhagyta otthonát, és egy távoli hegyen magányba vonult.

Sok-sok év telt el így, mígnem az id s király meghalt, és id - sebbik fia a trónra lépett. Ám nem sokkal kés bb súlyos kór támadta meg, és is meghalt. Mivel neki nem volt fia, üresen maradt a trón.

Összegy ltek a tanácsosok, és tömi kezdték a fejüket, hogy mitév k legyenek.

Egyiküknek aztán támadt egy ötete:

- Az id s király kisebbik fia annak idején atyja engedélyével remeteségbe vonult, s mostanában is egy hegyen él, elvonultan. Hívjuk vissza t, és emeljük a trónra!

A többiek tétováztak:

- Valóban így lenne? Nos, ha tényleg így van, hívjuk t vissza, és tegyük királlyá! - döntötték el végül, majd küldöttséget menesztettek a hegyre, hogy megkeressék a fiút.

A követek rá is találtak hamar, és kérlelni kezdték:

- Király nélkül maradtunk! Neked kell a trónra lépned, gyere hát velünk haza!

A remete azonban így felelt:

- Szavaitok félelemmel töltönek el! Én nagyon boldog vagyok itt, ezen az elhagyott helyen, itt nem ér bánat, szomorúság. A világi emberek természetüknél fogva nyughatáüanok, fékezhetedeknek, még királyukat is megölik. Nem, nem mehetek vissza.

A tanácsosok könyörg re fogták a dolgot:

- Értsd meg, az uralkodó családnak magva szakadt. Ó, remete! Te vagy az egyedén, aki életben vagy a királyi család tagjai közül! Az alattvalók mind oltalmazó nélkül maradtak, ezért könyörögve kérünk: légy kegyes a számtalan vándorlányhoz, és foglal el a királyi trónt!

Ennek aztán már nem tudott ellenállni a remete: a tanácsosok kérésének eleget téve visszatért országába, s megkezdte uralkodását.

Ezt a remetét kicsi gyermekkorá óta érintedenül hagyták az érzéki vágyak, ám most, a hatalomtól megmámorosodva, mindinkább elmerült a testi gyönyörök élvezetében: n kkel vette körül magát, és kéjvágya csak egyre n tt, éjjelét-nappalát a bujálkodás töltötte ki. Romlottságában odáig jutott, hogy parancsba adta a következőket:

- Ha országomban egy n férjhez menni készül, el ször velem kell találkoznia, csak azután adható férjhez.

S attól fogva az országban ahány szép, bájos, kellemes n csak akadt, mindet meggyalázta.

Egyszer aztán egy asszony kiment a piactérre, s a sokaság közegette pucérra vetk zött, és vizelni kezdett. A férfiak körülállták és kinevették, mondván:

- Hát ez a szégyentelen meg mit csinál itt?

Az asszony ártatlanul felelte:

- Miért szégyenkezne egy asszony, ha asszonyok közt végzi a dolgát? Ti is egymás el tt vizek, mégsem szégyellitek! Akkor én miért röstelkedjek, ha asszonyfélék közt vagyok?

- Mit akarsz ezzel mondani? - értedektek a férfiak.

Az asszony pedig így felelt nekik:

- Ebben az országban csak egy férfi van: a király! A többiek mind asszonyok, ez bizonyos. Ha ti férfiak lennétek, nem t rnétek el, hogy a király sorra mocskolja be asszonyaitokat!

Erre a férfiak majd a föld alá süllyedtek szégyenükben, és beismerték:

- Igazat beszél ez az asszony! Nem t rhetjük tovább, amit a király m vel: meg kell szabadulnunk t le!

Ebben mind egyetértettek, s elhatározták, hogy mikor a király fürödni megy a tóra, végeznek vele.

Úgy is tettek. A bokrok között elrejtettek egy seregnyi katonát, s amikor a király a tóhoz ért, mind el ugrottak, megragadták, s nekikészültek, hogy kivégezzék.

Megrettent erre a király:

- Mit akartok t lem? - kiáltott rájuk.

- A király nem a törvény szerint uralkodik, a kéjt l megmá-morosodva minden alattvalóját megsérti és meggyalázza. Ele-günk van, nem t rjük tovább! Úgy döntöttünk, végzünk veled, és keresünk egy bölcs királyt!

Megrémült a király, ahogy ezt meghallotta! Kérlelni kezdte a tanácsosokat:

- Igaz, hogy ezidáig vétkeztem, de ha mostantól többé nem te-szem, akkor szabadon engedtek?

- Még ha fekete hó hullana is az égb l, vagy ha mérgeskígyók tekeregnének a fejedem, akkor sem engednék el; hallgass hát! - felelték neki.

„Most tényleg megölnek” - gondolta a király, azután dühösen átkozni kezdte ket:

- Én azel tt békében éltem a hegyen, nem vágytam a világi élet hívságait, de ti er vel királlyá tettetek, és most megöltök en-gem! Nos hát akkor: akárhonnan akárhová szülessek is, találko-zam veletek, és én öljelek meg titeket! Így legyen!

De hiábavalónak bizonyult a fenyegetés: nem eresztették el, hanem megölték.



- Ó, nagy király! Aki akkor, abban az időben az a remete-király volt, most bizony Ujjfűzérés. Az a sok ember pedig, akik akkor nagy egyetértésben megölték a királyt, nos, k azok, akiket Ujjfűzérés nemrég legyilkolt. Ok bizony mindig, minden születésükben Ujjfűzérés áldozatai lettek - fejezte be a történetét a Diadalmas.

A király pedig jobb térdére ereszkedve a következő kérdést tette fel neki:

- Most, hogy ez az Ujjfűzérés szerzetes korábbi érdemei gyümölcseként elérte a szentek állapotát, többé már nem fogja gonosztettének - hogy oly sok embert megölt - következményeit tapasztalni?

- Ó, nagy király! - felelt a Diadalmas. - Ha b n t követünk el, egészen bizonyos, hogy megtapasztaljuk következményének beérését. Ezt a szerzetest is most, a cellájában ülve a pokol tüze emészti, fejét l a talpáig: elviselheteden kínokat él át.

Ezután a Diadalmas avégb l, hogy megmutassa az egybegy l-teknek, hogy ha valaki egyszer b n t követ el, annak következménye elkerülhetetlenül beérik, így szólt az egyik szerzeteshez:

- Ö, szerzetes! Fogd ezt a kulcsot, vidd és helyezd Ujjfűzérés szerzetes cellájának zárjába!

A szerzetes engedelmesen fogta a kulcsot, s a zárba bedugta: a kulcs abban a pillanatban elolvadt. A szerzetes rémulten sietett a Diadalmas elé, és elmondta, mi történt.

- Ez az általa elkövetett b n következménye - mondta neki a Diadalmas, mire a király és kísérete minden kételyt l megszabadult.

Akkor a tiszteletreméltó Nagyöröm fordult a Diadalmashoz:

- Miféle jótettet vitt véghez régen Ujjfűzérés szerzetes, hogy most olyan er s lett, mint egy nagyerej vitéz, hogy nagyon ügyes, és olyan gyors, mint a madár? Miféle jótettet vitt véghez, hogy a Diadalmassal találkozott, s a létforgatagból megszabadult? Kérlek, légy kegyes hozzánk, és mondd el ezt a sokaságnak.

- Figyelj jól! - felelte a Diadalmas.



Réges-régen elmúlt id kben, Fény rz buddha idejében volt egy szerzetes, aki a közösség ellátásáról gondoskodott. Egy alkalommal éppen egy nagy málhányi gabonát cipelt a hátán, úgy baktatott, amikor hirtelen meglepte az es . Nem talált sehol sem menedéket, s a gabona is, a kosár is gyorsan átnedvesedett. A szerzetes próbálta meggyorsítani lépteit, hogy mihamarabb fedél alá jusson, de gyöngé volt, s akárhogy igyekezett is, nem haladt gyorsabban.

Akkor így sóhajtott fel:

- Eljövend életeim során testem legyen könny , és lakozzék benne ezer ember ereje! Járásom pedig legyen oly fürge, akár a madár röpte! Az eljövend id ben találkozzam Sákják Bölcsé buddhával, és szabaduljak meg a létforatagból! Így legyen!

Ó, Nagyöröm ! Az a szerzetes, ki akkor a gabonát cipelte, most nem más, mint Ujjfüzéres szerzetes. Mivel akkor lemondott a világi életr l és szerzetes lett, fogadalmait megtartotta s a közösség ügyéért fáradozott, ezért - fohászának megfelel en - akárhonnán akárhova született is, kellemes külsej lett, és rendkívüli testi er vel és ügyességgel bírt, s mivel óhajtotta a találkozást velem, a létforatagból is megszabadult.

Nagyöröm , a szerzetesek, a király és kísérete meghallva a Diadalmas elbeszélését a tettek következményeinek beérésér l, mind elhatározták, hogy törekedni fognak a jóra, és a négy nemes igazságot szívükbe vésték. Ennek nyomán közülük néhányan elérték az áramlatba lépés, az egyszer visszatérés vagy a vissza nem térés szentségfokát, vagy ellenséget legy z szentek lettek. Mások megalapozták az önmegetsztult állapot elérését, némelyekben pedig megfogant a felülmúlhatadan megvilágosodás eszméje. Volt, aki a vissza nem térés földjére helyezkedett, és valamennyien kívánták, hogy testi cselekedeteik, szavaik és gondolataik erényesek legyenek. A Diadalmas tanítása mérheteden boldogsággal töltötte el ket.

íme, így szól Szenvedés Nélküli, az Ujjfüzéres története, mely sorrendben a harminchatodik.

Botos gazda



Ezt a történetet magam hallottam.

Egykor Buddha, a Diadalmas, Hallgatás-hely városában, Gyzedelmes herceg ligetében, Védtelenek Tamasza kertjében tartózkodott.

Élt akkoriban abban az országban egy Csintelosusa nevű szegény Brahma-pap. Felesége, aki nagyon csúnya volt és ráadásul vak is, hét lányt szült, de fiút egyet sem.

Telt-múlt az idő, és a pap valamennyi lányát sorban férjhez adták. Amikor mindannyian összegyűltek az atyai házban, a pap zsémbes felesége folyton szidalmazta a lányokat és az őket kísérőket, és a lányok sem maradtak adósak a válasszal.

A szántás idejének elérkeztek a pap a szomszédától kölcsönkért ökrrel látott munkához, de nem ügyelt rá eléggé, és az állat elkóborolt.

„Miféle bűnt követtem el a múltban? Amikor otthon vagyok, feleségem folyton szid, hét lányom és a vejeim leülni sem engednek, most meg még a szomszédtól kölcsönkért ökör is elveszett. Hiába kerestem, nem találtam meg. Mitév legyek?” - búslakodott magában Csintelosusa.

Miközben így töprengett gondolataiba mélyedve, a távolban megpillantotta Buddhát, a Beérkezettet, aki minden érzékszervét lecsendesítve, boldogan időzött egy fa alatt. A pap botjára támaszkodva figyelte őt, és az jutott eszébe: „Milyen boldog is ez a Gautama szerzetes: nincs felesége, aki szidná; szemtelen lányai és vejei sincsenek, akik háborgatnák; és amikor eljön a szántás ideje, nem kell ökröt kölcsönkérnie. Ezért azután nem is szenved.”

A Diadalmas megértette a pap gondolatait, és így szólt hozzá:

- Úgy van, valóban nincs semmi gondom. Sem gonosz feleségem nincs, aki szidna és becsmérelne, sem hét lányom, akik ártanának nekem, sem vejeim, akik házamban lopnák a napot. Attól sem kell szenvednem, hogy a szántás idejére kölcsönkért ökör elkóborol. Szeretnél te is szerzetes lenni?

- Házam, mintha sírom volna, feleségem és lányaim pedig ellenségeim. O, Diadalmas! Szerzetes leszek, ha engedélyezed! - válaszolta a pap.

- Légy üdvözölve közöttünk! - szólt a Diadalmas, mire a pap haja és szakálla magától lekopaszodott, s szerzetes lett.

Ezután a Diadalmas részletesen kifejtette neki a Tant, ezáltal a szerzetes megszabadult valamennyi bűnétől, és ellenséget legyszentté vált.

Akkor Nagyörömeteként fordult a Diadalmashoz:

- O, milyen csodálatos ez! Gondolattal föl nem fogható mindaz, amit a Diadalmas az élő lények érdekében tesz. Ez a pap korábban milyen jótettet hajtott végre, hogy minden vétékétől megszabadult, és oly könnyedén fogadja be az erényt gyarapító tanokat, mint ahogyan a tiszta, fehér szövet magába szívja a festéket?

- E papnak nem csak most voltam hasznára, korábban is segítettem neki. Régmúlt időkben is megszabadítottam minden bűnétől, és boldoggá tettem - felelt a Diadalmas.

- Kérlek, mondd el nekünk részletesen, miképp tettél boldoggá a múltban - könyörgött Nagyörömeteként.

- Elmondom, véssétek jól szívetekbe! - szólt a Diadalmas.

- Figyelmesen hallgatunk - ígérte Nagyörömeteként, s a Diadalmas a következő történetet mondta el:



Réges-régen, számtalan mérhetetlenül hosszú világekorszakkal ezelőtt élt egy Szépség nevű király, aki a Tan szellemében uralkodott. Abban az időben lakott országában egy igen-igen szegény, Botos nevű pap. Se élelme, se ruhája nem volt, így hát a szomszéd gazdától kért kölcsön ökröt, hogy dolgozni tudjon. Amikor az ökröt visszavitte, a gazda éppen evett. Botos beengedte az állatot az udvarba, de az a másik ajtón kiment és eltűnt. Végeztén az evéssel, a gazda fölállt, s hogy nem látta a jószágot, Botoshoz fordult:

- Hol van az ökröm? - kérdezte.

- Beengedtem az udvarba.

- Elvesztetted az ökrömet, hozd vissza! - kiabált a gazda.

- Én ugyan nem vesztettem el - er sködött Botos.

Végül megegyeztek, hogy a király színe elé járulnak, döntse el, melyiküknek van igaza. Azon nyomban el is indultak.

Hát ahogy mendegéltek, találkoztak egy emberrel, aki épp elszabadult kancáját próbálta megfogni. Odakiáltott Botosnak:

- Állítsd meg a lovamat!

Botos felkapott egy követ, a kanca felé hajította, és úgy eltalálta, hogy eltört a lába.

- Megölted a lovamat! Szerezz egy másikat! - követelte a ló gazdája.

- Miért szereznek? - érteüenedett a szegény pap.

- Gyere, menjünk a király elé, döntsön az ügyünkben! - válaszolt a ló gazdája, és együtt mentek tovább.

Útközben Botos megpróbált elszökni. Felmászott egy kerítésre, és a másik oldalon leugrott. De szerencsédenségre éppen a kerítés tövében ül és munkáját végző takácsra esett, aki szörnyethalt. A takács felesége megragadta Botost:

- Megölted a férjemet, add vissza t! - kiáltott, kétségbeesetten.

- Hogyan tehetném?

- Gyere, menjünk a király elé, döntsön ebben a dologban! - szólt az asszony, és együtt indultak tovább.

Mély folyó keresztezte útjukat. A vízben úszva egy ács közeledett feléjük, szájában baltával. Botos megkérdezte t le:

- Mély a víz?

- Mély - felelte az ács, mire baltája a vízbe esett.

Keresgélte, de sehogy sem találta. Akkor elkapta Botost, és rákiáltott:

- Miattad esett vízbe a baltám!

- Engem ugyan ne okolj! - ellenkezett Botos.

- Gyere, menjünk a király elé, döntsön az ügyünkben! - ajánlotta az ács, s együtt folytatták útjukat.

Élfáradván betértek egy kocsmába és sört kértek. A padon aludt a kocsmárosné újszülött fia, ruhával letakarva. Botos ráült, és agyonnyomta a gyermeket. Az asszony megragadta:

- Megölted a fiamat! Add vissza t!

- Nem öltem meg a fiadat, hogyan is adhatnám vissza?

- Gyere, menjünk a király elé, hozzon Ítéletet! - hangzott a válasz.

Így mentek-mendegéltek együtt, míg egy sakotaka fán ül varjú meg nem látta Botost.

- Hová mész? - kérdezte t le.

- Nem megyek én, hanem visznek.

- Hová visznek?

- A király elé.

- Csakugyan? Akkor kérlek, mondd el neki ezt a kérésemet: „Ezen és ezen a helyen egy varjú ül egy sakotaka fán. Ha ez a varjú másik fára telepedik, hangja fülsért, de ha ezen a fán tartózkodik, csodaszépen zeng. Miért van ez így?" Ezt kérdezd meg!

Tovább mentek, s egyszer csak egy kígyó pillantotta meg ket, aki ugyancsak megkérte Botost, hogy adja át üzenetét a királynak:

- Amikor kibújok az odúmból, ez könnyedén megy, a visszaterés azonban gyötrelmes. Miért van ez így? Ezt kérdezd meg!

Amint tovább mendegéltek egy fiatalasszony vette észre ket, s mint a többiek, is kérte, adja át üzenetét a királynak:

- Amikor a szüleim házában vagyok, apósomékhöz vágyakozom, ám ha apósom házában vagyok, szüleim után sóvárgok. Miért van ez így? Ezt kérdezzétek meg!

Tovább mentek-mendegéltek, s végül megérkeztek a király elé. Lábához borulva köszöntötték, majd jobb oldalán helyet foglaltak. A király megkérdezte:

- Mi járatban vagytok?

Botos és a többiek soijában eladták panaszukat.

- Valóban kölcsönkérted az ökröt? - fordult a király Botoshoz.

- Kölcsönkértem.

- Na és visszaadtad-e?

- A gazda látta, amikor visszavittem, de nem szóltam neki.

- Botos nem szólt a gazdának, amikor visszavitte az ökröt, ezért vágjátok ki a nyelvét! A gazda pedig látta ugyan visszatérni az ökröt, de nem kötötte meg, ezért szúrjátok ki a szemét! - döntött a király.

A gazda felkiáltott:

- Nem elég, hogy Botos miatt elveszett az ökröm, még a szememet is kiszúrják! Nem, inkább legyen neki igaza!

- Uram! - szólt a következő . - Botos megölte a kancámat.
- Hogyan ölted meg? - kérdezte a király.
- Mentem az úton, amikor ez az ember rámkiáltott: „Állítsd meg a lovam!” Felkaptam egy követ, és a ló után hajítottam, az meg kimúlt.
- Mivel a ló gazdája így kiáltott: „Állítsd meg a lovam!”, ezért vágjátok ki a nyelvét! Botosnak pedig, mivel követ hajított utána, vágjátok le a kezét! - hangzott az ítélet.
- Nem elég, hogy oda a lovam, még a nyelvem is kivágják! Nem, inkább legyen Botosnak igaza! - mondta erre a ló gazdája.
Ezután az ács adta el az ügyét.
- Botos megkérdezte tőlem: „Mély a víz?” Mikor válaszoltam, a balta a számból a vízbe esett.
- A baltát vállon szokás vinni, az ács mégis fogai közt tartotta. Ezért verjétek ki a két első fogát! Botosnak pedig, mivel azt kérdezte: „Mély a víz?”, vágjátok ki a nyelvét! - ítélte a király.
- Nem elég, hogy a baltám eltört, még a fogaimat is kiüssék! Nem, inkább legyen Botosnak igaza! - visszakozott az ács.
A kocsmárosné következett:
- Botos megölte a fiamat.
- Fáradtak voltunk, betértünk hát egy kocsmába sört inni - magyarázta Botos. - Körül sem nézve leültem a padra, és nem vettem észre az ott alvó gyermeket. Ráültem és agyonnyomtam.
- Kocsmárosné - szólt a király -, bűnös vagy, mert alvó fiadat úgy betakartad, hogy nem lehetett látni. Botos, te is vétkező vagy, mert vigyázadanul ültél le. Ezért légy a kocsmárosné félfia, és legyen tőled másik fia!
- Nem elég, hogy megölte a fiamat, még a férjem legyen! - háborodott föl az asszony. - Nem, inkább legyen neki igaza!
A takács felesége volt a következő .
- Botos megölte a félfiamat - panaszkodta.
- Megijedtem sok ellenségemtől - magyarázta Botos -, és a kerítésen át próbáltam menekülni. Átugrottam, de nem láttam, hogy egy ember ül ott, s agyonütöttem.
- Menj, és légy ennek az asszonynak a félfia! - hangzott a király ítélete.

- Nem elég, hogy megölte az uramat, még a férjem is legyen! Nem, inkább legyen Botosnak igaza! - szólt az asszony.

Miután minden egyes ügyben döntést hozott, a király valamennyi vád alól fölmentette Botost, aki ennek nagyon megörült.

Ezután a király két asszony ügyében ítélkezett, akik egy gyermekben vitáztak. Alaposan megfontolván a dolgot így szólt hozzájuk:

- Fogjátok meg a gyermek egy-egy kezét és húzzátok! Azé lesz, aki magához ragadja.

Az az asszony, aki nem a gyerek anyja volt, könyörtelenül, teljes erejéből húzta a kicsit, nem törődött azzal, hogy baja eshet. Az igazi édesanyja, bár lett volna hozzá ereje, csak óvatosan húzta, hiszen szerette és féltette gyermekét. A király felismerte ezt, s a kíméletesen meghőz fordult:

- Ez nem a te fiad. Valld be, hogy a másik asszonyé! - parancsolta, a gyermeket pedig igazi anyjának ítélte, aki magával is vitte a fiút.

Két másik ember egy vég szöveget vitatkozott. A király elé járultak, aki megvizsgálván ügyüket, az elbírálóhoz hasonló módon hozott ítéletet.

Akkor ismét Botos járult a király elé.

- Amikor ezek az emberek megfogtak és idehoztak, egy kígyó megkért, adjam át a következő üzenetet: „Ha kibújok odúból, ez könnyedén megy, a visszatérés azonban gyötrelmes. Miért van ez így? Ezt kérdezd meg!”

- A következőt add át a kígyónak! - szólt a király. - „Amikor kibújsz az odúból, nem vagy dühös, csak éhes, ezért jössz el könnyedén. Visszatéréskor azért szenvedsz, mert beszorulsz odúd nyílásába, hiszen tested megvastagodott. Egyrészt mert degeszre etted magad, másrészt mert feldühített a madarak zaklatása. Ha mértéket tartasz az evésben, és nem gerjedsz haragra, éppoly könnyen fogsz visszatérni, mint ahogy kijöttél.”

Ezután a fiatalasszony kérését tolmácsolta Botos.

A király pedig így felelt:

- Ezt üzenem neki: „A szülői házban él szívbéli barátod. Amikor apószod házában vagy, az iránta érzett ragaszkodás miatt akarsz visszatérni a szülői házba. Amikor szüleidnél idősödöl, ránsz barátodra, s a féljed iránti szeretet miatt kívánczol apószodra.”

dékhoz menni. Mondj le az egyik helyről, s ragaszkodj erősebben a másikhoz, akkor kínjaid megszűnnek."

Botos ezután a sakotaka fán ülvarjú kérését adta el.

A király válasza így hangzott:

- „Mivel az alatt a fa alatt arany van, éneked szépen zeng. A másik fa alatt nincs arany, ezért fülsértő ott a hangod."

Botosnak pedig azt mondta:

- Bár sok bűnt követted el, elengedlek. Mivel pedig szegény vagy, ásd ki a fa alatt rejlőkincset, és vidd magaddal!

Botos, miután minden üzenetet átadott, kiásta a fa alól az aranyat, és magával vitte. Ezzel megalapozván vagyonát, semmiben sem szorakodva, gazdagon és boldogan élt haláláig.



- Nagyörömmel! Ami az akkori idők Szépség nevű királyát illeti, az most én vagyok. Az egykori Botos pap pedig most Csintelosusa. Akkor azzal tettem boldoggá, hogy megmentettem a büntetéstől, és vagyonhoz juttattam. Most pedig, immár megtisztult buddhaként, ismét megszabadítottam kínjaitól, és megajándékoztam a végtelen és felbecsülhetetlen értékű Tan kincsével.

A Diadalmas szavainak hallatára a tiszteletre méltó Nagyörömmel és a népes kísérettel mérhetetlen boldogsággal töltötte el.

Ez a Botos gazdáról szóló történet, sorrendben a harminckilencedik.



Sicir pap



Ezt a történetet magam hallottam.

Egykor Buddha, a Diadalmas Hallgatás-hely városában, Gy zedelmes herceg ligetében, Védtelenek Támasza kertjében tartózkodott.

Élt akkoriban abban az országban egy el kel származású, tiszteletreméltó és nagyon gazdag Brahma-pap, akit Sicirnek hívtak. Fia viszont nem volt, ezért felkereste a hat tanítót, és megkérdezte ket, hogy lehet-e fia. Azok így feleltek:

- Nincs olyan jel, amely arra utalna, hogy lesz fiad.

Ezután a pap hazatért, otthon szutykos ruhába öltözött, és teljesen elkeseredve így gondolkodott magában:

„Nincs fiam, ezért, ha netalán egy betegségben meghalnék, a házam és vagyonom a királyé lesz.” Ett l a gondolattól aztán még jobban elszomorodott.

A pap felesége akkoriban barátkozott össze egy szerzetesn - vel. Egy alkalommal, mikor ez a szerzetesn felkereste t, látta, hogy a pap nagyon boldogtalan és bánat gyöttri, ezért megkérdezte az asszonytól:

- A féljed mit l ilyen búskomor?

- Nincsen gyermekünk, és amikor elment a hat tanítóhoz, azok azt felelték, hogy reménye sincs fiúra. Hát ezért ilyen boldogtalan - mondta az asszony.

- A hat tanító nem mindentudó, honnan is tudnák az okát? Buddha, a Beérkezett most ezen a világon tartózkodik. mindent tud, ezért akadálytalanul a múltba és a jöv be lát. Miért nem kérdezi meg t: „Lesz fiam vagy sem?” - kérdezte a szerzetesn .

Miután a vendég elment, az asszony a féjijének sietve elmondta, amit hallott. A pap, ahogy megértette, azon nyomban, örvendezve új ruhát öltött, és oda sietett, ahol a Diadalmas éppen tartózkodott. Megérkezvén, Buddha lábához borult és megkérdezte:

- Ó, Diadalmas! Adatik-e nekem valaha is fiúgyermek?

- Lesz fiad és bizony erényes is lesz. Felcseperedve pedig szerzetesnek áll majd - felelt a Diadalmas.

A pap ennek a hírnek nagyon megörült, és így szólt:

- Ha lesz fiam, nem bánom, ha szerzetesnek áll is, csak legyen!

Ezek után meghívta a Diadalmast és a szerzeteseket magához ebédre. A Diadalmas szó nélkül beleegyezett.

Másnap, mikor a délid érkezett, Buddha a szerzetesekkel együtt elment a paphoz, s ott a kikészített párnákra leültek. A pap és felesége tisztelettel szolgálta fel nekik az alamizsnát.

Miután azt elfogyasztották, Buddha a szerzetesekkel visszaindult. Útközben megpihentek egy tisztáson, ahol egy tiszta forrás csörgedezett. A forrásból mind vizet merítettek, megmosták alamizsnás csészéjüket és a kezüket-lábukat is. Egyszer csak egy majom ugrott oda, és el akarta venni Nagyöröm t l a csészéjét. Nagyöröm nem adta oda neki, mert félt, hogy eltöri. Huzakodni kezdtek, mire a Diadalmas megszólalt:

- Add oda a csészédet a majomnak!

Nagyöröm erre oda is adta neki, a majom pedig egy faodúból mézet szedett ki, és megtöltötte vele a csészét, majd a Diadalmasnak nyújtotta.

- Távolítsd el a mézb l a piszkot! - utasította a Diadalmas.

A majom kiszedegette a mézb l a döglött méheket és a többi piszkot, így nyújtotta oda a Diadalmasnak. O elvette a mézzel teli csészét, és így szólt:

- Most keverd össze a mézet vízzel, és úgy add vissza!

A majom ezt is megtette, s újra a Diadalmasnak nyújtotta a csészét. O elvette, és a mézet a szerzetesekkel megosztotta. Csofálatos módon mindenki jóllakott bel le.

A majom látván ezt, örömeben ugrándozni és táncolni kezdett. Annyira táncolt, hogy közben egy szakadékba zuhant és szörnyet halt, de azon nyomban újra testet öltött a a pap fiaként. A pap felesége teherbe esett, és amikor a hónapok leteltek, egy formás és szép fiúgyermeknek adott életet. Alighogy a gyermek megszületett, a házban minden edény színülög megtelt mézzel. A szül k jóst hívtak. Az megnézte a gyermeket, majd ezt kérdezte:

- Miféle eljel vagy csoda mutatkozott, amikor a gyermek született?

- Születése pillanatában az edények mézzel teltek meg - felelték neki a szülők, a jóspedig a fiúnak a Kiváló Méz nevet adta.

Nőtt-növekedett a fiúcska, mikor felcseperedett, arra kérte a szüleit, engedélyezzék, hogy szerzetes legyen. Ők azonban, mert egyedén fiukat nagyon szerették, nem egyeztek bele. Az ifjú újra és újra kérlelte őket, végül pedig így szólt:

- Ha akadályoztok, én inkább meghalok, minthogy világi hívságok között éljek.

Szülei erre így tanakodtak:

- Annak idején a Diadalmas is megjósolta, hogy szerzetes lesz a fiukból. Ha megakadályozzuk ebben, abba belehal, ezért inkább engedjük el! - mondták, majd fiukhoz fordultak:

- Beleegyeünk, hogy szíved vágya szerint szerzetes légy.

A fiú nagyon megörült, és elsietett, hogy felkeresse a Diadalmast. Megérkezvén hozzá, a lábához borult, és kérte, hogy szerzetes lehessen.

- Légy üdvözölve közöttünk! - mondta a Diadalmas, mire a fiú haja és szakállá eltört, mintha leborotválták volna: nyomban szerzetes lett. Ezután a Diadalmas beavatta őt a négy nemes igazságról szóló tanításba. Ennek nyomán az ifjú tudata teljesen felszabadult: minden szennyezését legettisztulva ellenséget légyzentsévé vált.

Attól kezdve együtt vándorolt a szerzetesekkel az él-lények üdvéért fáradozva. Ha eközben megsomjaztak vagy elfáradtak, az alamizsnás csészéjét feldobta a levegőbe, s az nyomban megtelt mézzel, és abból ivott mindenki.

Nagyörömegy alkalommal meg is kérdezte a Diadalmast:

- Miféle erényeket szerezhetett korábban Kiváló Méz, hogy nem sokkal azután, hogy szerzetesnek állt, ellenséget légyzentsévé vált, s tőlkívánságai is teljesülnek?

- Nagyöröm, emlékszel-e arra, amikor egy Sicir nevűpap alamizsnát ajánlott fel nekünk? - kérdezte a Diadalmas.

- Emlékszem - bólogatott Nagyöröm.

- És arra emlékszel-e, hogy miután az ételt elfogyasztottuk, egy tisztáson megpihentünk, és ott egy majom a csészédet elvette,

mézzel megtöltötte, majd nekem adta? Aztán nagy örömeben ugrándozott és táncolt, majd egy szakadékba zuhant és meghalt.

- Erre is emlékszem.

- Nagyöröm ! Az akkor mézet adó majmocska most Kiváló Méz szerzetes. A megvilágosodott Diadalmast látván, örömmel eltelve adta a mézet, ezért a pap fiaként, szép testben született meg. Amikor pedig szerzetes lett, tudata is megtisztult szennyezéseit l.

Ezután Nagyöröm jobb térdére ereszkedve újabb kérdéssel fordult a Diadalmashoz:

- És miféle bűnt követett el ez a szerzetes, hogy majomnak született?

A Diadalmas pedig elmondta ennek történetét.



Réges-régen, mikor a Fényes buddha e világba érkezett, egy nemrég felavatott szerzetes meglátott egy másik szerzetest, amint éppen beleugrott egy öntözőcsatornába, és megjegyezte:

- Hát de fürge vagy! Akár egy majom!

Erre a másik megkérdezte:

- Ismersz te engem?

- Hogyne ismernék. Te a Fényes buddha elvonult követese vagy - felelt az ifjú.

- Ne gúnyolódj velem! Én nem egyszer elvonult követ vagyok! A szerzetesek négy gyümölcsét is elértem már! - figyelmeztette a szerzetes.

A fiatal szerzetes úgy megrémült ennek hallatán, hogy a haja is égnek állt. A földre hasalt, és teljes szívvel bánva, amit mondott, bocsánatot kért. Mivel megbánta tettét, nem az él lényekben született újjá, de mivel egy ellenséget legyőzött szentben a csúfot zött, ötszáz születésen keresztül majomként kellett megszületnie.



- Mivel korábban is szerzetes volt, és az erkölcsi törvényt nem szegte meg, ezért most, hogy velem találkozott, mintha lemosták

volna b neit, minden szenvedést l megszabadult. Nagyöröm ! Aki akkor a fiatal szerzetes volt, az most Kiváló Méz - magyarázta a Diadalmas.

Nagyöröm és a többi jelenlév Buddha szavait hallván, mind így szóltak:

- Vigyázni kell arra, hogy mit teszünk, mondunk és gondolunk. Ez a szerzetes nem vigyázta beszédét, ezért kellett mindezt átélnie.

- Úgy van, ahogy mondjátok - mondta a Diadalmas Nagyöröm nek, majd részletesen kifejtette a négy nemes igazságot, mire a jelenlév k megtisztították fizikai tetteiket, szavaikat és gondolataikat, és tudatuk minden szennyez dését elhagyták. Így voltak, akik elérték az áramlatba lépés és az egyszer visszatérés szentségfokát, mások a többet vissza nem térés, megint mások pedig az elenséget legy z szent állapotát. Akadt köztük olyan is, akiben felébredt a felülmúlhatadan, tökéletes megvilágosodás eszméje. Némelyek pedig a vissza nem tér k földjére helyezkedtek.

A Diadalmas által mondottak nyomán a hívek szív b l örvendeztek.

Ez a Sicir papról szóló történet, amely sorrendben a negyvenedik.



Elefántvédte



Ezt a történetet magam hallottam.

Egy alkalommal Buddha, a Diadalmas Hallgatás-hely városában, Gy zedelmes herceg ligetében, Védtelenek Támasza kertjében tartózkodott. Akkoriban Magadhában egy gazdának fia született: formás, különleges jelekkel ékes gyermek. Amint a fiú megszületett, egy aranyelefánt-kölyök is megjelent a kincstárban.

A gyermek szülei - látván ezt a csodás születést - felettébb örvendeztek, és megmutatták a jövővend mondónak, aki a fiút különlegesen nemes jegy nek ismerte fel.

- Miféle csodálatos el jelek közepette született e gyermek? - kérdezte.

A szül k így válaszoltak:

- E gyermek születésekor a kincstárban egy aranyelefánt-kölyök is megjelent - mondták.

A jós ezért az Elefántvédte nevet adta neki.

Ahogy a fiú növekedett, úgy n tt az aranyelefánt is. Amerre a fiú ment, arra ment az elefántkölyök is: elválaszthatadanok voltak. Az elefántkölyöknek még a vizelete és az ürüléke is aranynak bizonyult.

Amikor Elefántvédte felcseperedett, mindig együtt játszott a többi gazda fiaival, úgy ötszáz gyermekkel. Valamennyien testi-lelki jóbarátok voltak. Egy alkalommal a gyerekek arról beszélgettek, hogy kinek-kinek a házában miféle csodálatos dolgok vannak.

- Nálunk a házban minden hétféle drágak b l van - mondta egyikük.

- Nálunk a házban, a ház körül és a kertben is minden drágak b l van - dicsekedett a második.

- A mi kincstárunk mindig színültig telve van ritka nemes drágakövekkel - tódította a harmadik. S így sorjában különféle csodálatos dolgokról számoltak be.

Sorra került Elefántvédte is:

- Születésemkor egy aranyelefánt-kölyök is született. Ahogy növekedtem, úgy n tt is. Ha gondolok egyet, csak felülök az elefántra, s sebesen elvisz bárhova, ahova csak akarom, s mindent láthatok a hátáról. Még a vizelete és az ürüléke is aranyból van - így beszélt.

Örök Ellenség herceg éppen a közelben tartózkodott. Hallva Elefántvédte szavait, ezt gondolta magában:

„Ha majd király leszek, elveszem t le.”

El is jött az ideje, hogy lett a király, s akkor hívta Elefántvédttét:

- Hozd el az elefántodat! - üzenté neki.

Elefántvédte szülei így szóltak a fiukhoz:

- Nincs még egy olyan dühös, kegyeden, telheteden ember, mint ez a király. A saját apját is megölte, mások iránt hogyan is lenne könyörületes? Az elefántodat akarja, nincs mit tenni: oda kell adnunk.

De a fiú így válaszolt:

- Az én elefántomat senki sem veheti el.

Akkor apa és fia felültek az elefántra, és a királyi palota kapujához mentek. Az örök jelentették a királynak érkezésüket.

-Jöjjön be Elefántvédte és apja, de az elefántról ne szálljanak le! - parancsolta a király.

Elefántvédte és az apja visszaültek az elefántra, bementek a palotába, és csak ott szálltak le róla. Majd köszöntötték a királyt:

- Dicség néked!

A király módfelett örült: leültette, majd étellel-itallal kínálta ket. Azután így szólt:

- Elefántvédte! Hagyd itt az aranyelefántot, és távozzatok!

Akkor Elefántvédte a király utasítása szerint átadta az elefántot, és apjával együtt távozott. Alighogy odaértek a kapuhoz, az elefánt azon nyomban elt nt a föld alá, s egy pillanattal kés bb a kapun kívül jelent meg, Elefántvédte el tt. Apa és fia újra felültek rá, és hazatértek.

Otthon a fiú ezt gondolta magában:

„A király nem a törvény szerint cselekszik. Az ártadanokat is elítéli, ezért én is, ha nem adom neki az elefántomat, halállal lakolok. Szeretném felkeresni a Diadalmast, aki e világban a ván-

dorlények sokaságának üdvéért tevékenykedik, szeretnék otthonomat elhagyva tisztán élni."

Ezután szülei elé járult, és kérte, engedélyezzék, hogy szerzetes lehessen. A szülei hozzájárultak ehhez. Így hát elbúcsúztak, a fiú felült az aranyelefántra, és Gyzedelmes herceg ligetébe ment.

Megérkezvén a Diadalmas színe elé, hódolata jeléül a lábaihoz borult, és részletesen elmondta, mi történt vele.

- Légy üdvözölve közöttünk! - mondta a Diadalmas, mire a fiú haja és szakállá eltnt, mintha leborotválták volna: szerzetessé lett. Akkor a Diadalmas elmagyarázta neki a négy nemes igazság tanát, és a fiú ellenséget legyszent lett.

Elefántvédte bárhova ment is szerzetestársaival, az aranyelefánt mindig a közelében tartózkodott.

A Hallgatás-hely városában él emberek pedig körük sereglettek, hogy láthassák az aranyelefántot. A bábáskodók lármája nagyon zavarta a szerzeteseket a meditációs gyakorlásban, ezért a Diadalmashoz fordultak segítségért. Ő pedig Elefántvédthez ezt a beszédet intézte:

- Sokan összegyűltek, hogy lássák az elefántodat. Ezzel zavarják a szerzetesek nyugalmát. Sürgesen távolítsd el az elefántot!

- Kezdtél fogva el akartam küldeni, de nem tud elszakadni tőlem - felelte Elefántvédte.

A Diadalmas akkor így szólt:

- Mondd háromszor a következőket az elefántnak: „Immár lejárt az idő. Nincs rád szükségem többé.” Ezt mondd, és eltávozik!

Elefántvédte pedig a Diadalmas utasítása szerint az elefánthoz fordult:

- Nincs rád szükségem többé - ismételte háromszor, mire az aranyelefánt eltnt a föld alá.

A szerzetesek nagyon elcsodálóztak, és a Diadalmashoz fordultak:

- Miféle erény-magvetett korábban Elefántvédte szerzetes, hogy most ilyen gyümölcsöt szüretelhetett?

A Diadalmas Nagyörömhöz és a többi szerzeteshez ezt a beszédet intézte:

- Ha egy közönséges ember - bárki legyen is az - a Három Kincs által jelképezett érdemek földjébe az erény bármily kicsiny magját elülteti, akkor mérheteden sok gyümölcsöt kap érte.



A régmúlt időkben, még Fényriz buddha idejében, az emberek húszezer évig éltek. Amikor az a buddha, miután az élő lények érdekében tevékenykedett, az emberi létformából a nirvánába távozott, az emberek sok ereklyetartó tornyot emeltek, melybe hamvait elhelyezték.

Az egyik ereklyetoronyban annak az elefántnak az ereklyetartóját is elkészítették, amelyen mint hátságállaton a Három Kincs annak idején, amikor anyja méhébe lépett, az Örömteli Mennyből aláereszkedett.

Az idők múlásával az elefánt alakja kissé megrongálódott. Amikor egy ember tiszteletét tette ott, és meglátta a megrongálódott elefántereklyét, ezt gondolta magában:

„Ez a Három Kincs hátságállata: igencsak megrongálódott, kijavítom.”

Agyagot készített, fölkente, cinóberrel befestette. Amikor elkészült, így fohászzkodott:

- A jövőben legyenek mindig elkelő, nemes származású és mérhetedően gazdag! így legyen!

Amikor ez az ember meghalt, a magas birodalmakban istenné született. Amikor ott is kitelt az ideje, az emberek világába született, ahol mindig elkelő származást, nagy vagyont és szép külsőt élvezett: az aranyelefánt mindig segítségére volt, és megóvta a bajtól.



- Az az ember, aki akkor az elefántot kijavította, most Elefántvédte - mondta a Diadalmas Nagyörömnek. - Annak következtében, hogy az elefántot rendbe hozta, onnantól mindig az istenek vagy az emberek közé született, s nagy vagyonnal rendelkezett. A Három Kincs tisztelete és megbecsülése révén pedig most találkozott velem, szerzetes lett, és a tudata mindent feltejt: el-lenséget legy-zs szentté vált.

A tiszteletreméltó Nagyöröm és a nagyszámú gyülekezet tagjai a Diadalmas szavait meghallgatván, felfogták és megértették azok jelentését. Egyesek áramlatba lép szentté, mások egyszer visszatér szentté, megint mások pedig vissza nem tér szentté váltak. Némelyek ellenséget legy z szentek lettek. És akadtak olyanok is, akikben megfogant a felülmúlhatatlan megvilágosodás eszméje: a vissza nem térés állapotába kerültek.

A Diadalmas szavai megörvendeztették és boldogsággal töltöttek el a nagyszámú hallgatóságot.

Ez a történet Elefántvédter 1, amely sorrendben a negyvenkettedik.



A féreg története



Ezt a történetet magam hallottam.

Valamikor régen a Diadalmas Királyi Székhely városában, a Kesely hegyen tartózkodott. Ez id tájt, ehhez a városhoz közel, volt egy piszkos viz kis tó, ahová az emberek az ürüléküket és mindenféle szemetüket dobták. A tavacska mélyén egy kígyóhoz hasonló, hatalmas négy lábú féreg élt, aki naphosszat egyebet sem tett, mint fel-alá úszkált a vízben, néha felbukkant, majd újra el nt a mélyben. Számtalan évet eltöltött itt, és ezalatt mérhetedően szenvedéseket élt át.

Egyszer aztán Buddha, a Diadalmas szerzetesei körében ennek a kis tónak a partjára érkezett. Amikor a szerzetesek megpillantották ezt a furcsa lényt, a Diadalmas így szólt:

- Tudjátok-e, milyen régi cselekedete folytán kell ezt az életmódot folytatnia ennek a nyomorultnak?

Ok persze, akárhogy is törték a fejüket, nem tudták, hogyan is kerülhetett ide a féreg, ezért így feleltek:

- Nem tudjuk.

- Hát akkor jól figyeljetek, és vessétek eszetekbe a szavaimat! Elmondom nektek, hogyan is jutott erre a sorsra ez a lény - szólt a Diadalmas.

Valamikor régen Mindent Látó buddha eljött erre a világra, hogy az él lények érdekében tevékenykedjen, majd miután ezt megtette, a nirvánába lépett. Akkoriban az tanításának köszönhet en tízennégyezer szerzetes volt képes a tiszta életmódot teljesen tökéletesen gyakorolni.

Ezek a szerzetesek valamennyien egy magányos hegyen éltek, ami igen kellemes hely volt, hiszen körös-körül virágban pompázó és gyümölcst l roskadozó fák virultak, köztük pedig itt-ott források fakadtak, kis tavacskák csillogtak. A szerzetesek minden el írást betartva törekedtek és igyekeztek, hogy a tökéletes élet-

módot megvalósítsák, ezért mindannyian elérték valamelyik gyümölcsöt, az első a negyedikig, közönséges ember egy sem maradt köztük.

Ekkortájt történt, hogy úgy ötszáz kereskedő nekivágott az óceánnak, hogy drágakövekre tegyenek szert. Ahogy útra keltek, elvetették ehhez a hegyhez. Látván, milyen óriási erőfeszítéseket tesznek a szerzetesek, hogy a tökéletes életmódot megvalósítsák, összeültek és elhatározták, hogy adományt juttatnak nekik. Mivel sokan voltak, hosszúra nyúlt volna a felajánlási szertartás, a pillanat pedig nem volt alkalmas erre. Ezért aztán a szerzetesek elé járultak, hogy elbúcsúzzanak:

- Ha majd szerencsésen visszatérünk a tengerrel, akkor mutatjuk be a felajánlási áldozatot.

A szerzetesek egy szót sem szóltak, mire a kereskedők tengerre szálltak. Útjuk során rengeteg drágakövet találtak, így amikor visszatértek, egy ritka nemes darabot ajándékoztak a szerzeteseknek, hogy az árából megvehessék, amire szükségük van. A szerzetesek elfogadták az adományt, majd rábízták egy társukra, aki a közösség ügyeit intézte.

Nem sokra rá szűkös idők jöttek, és a szerzetesek arra gondoltak, eladják a drágakövet, hogy élelmet, ruhát és egyebeket vegyenek az árából. Ahogy ezt elhatározták, így szóltak a dolgaikat intéző társukhoz:

- Add ide azt a drágakövet, amit a kereskedők tőlünk!

- Ezt a követ a kereskedők csupán nekem adták, nem nektek!
- válaszolta .

- A kereskedők a szerzetesrendnek adták azt, téged csupán arra kértünk, hogy rizd meg, de nem adtuk neked! - felelték a többiek, mire a szerzetes nagyon mérges lett:

- Tán ürüléket esztek, hogy nem értitek? Ez a drágaköve az enyém, hagyjatok hát békén!

A szerzetesek fölöttébb megharagudtak a társukra, amikor látták, mennyire erőt vett rajta a szívtelenség, és lassan szétszéledtek.

pedig, mivel a társaihoz ily szívtelenül, gonosz szavakkal szólt, minden elpusztult, a legelső forró pokolba zuhant, ahol egy okádékkal teli üstben kilencvenegy világművelő át kellett szenvednie. Később aztán onnan megszabadulva, sokáig ebben az

ocsmánysággal teli gödörben született meg újra és újra. Azóta számtalan év eltelt, ám ő' még mindig nem szabadult meg innen.

Olyan régóta szenved itt, hogy Fejdíszes buddha is eljött ide követ ivel, hogy megmutassa ezt a férget, és elmondja, miféle régi tettből ered en él itt azóta is. Később Mindenkit Gyámolító buddha is elhozta ide követ it, hogy elmesélje ugyanezt.

A féreg aztán elpusztult, és újra a legalsó forró pokolba született újjá. Sokszor tízezer évet élt ott, mígnem újra ide, ebbe a gödörbe jutott. Azután Tévhitet Osztató buddha, majd Aranyh s buddha, s végül Fény r z buddha is elvezette ide a szerzeteseit, hogy elmesélje a történetét.

- Így hát szerzetesek, most a hét buddha közül az utolsó, én, Sákják Bölcsé is megmutattam nektek ezt a férget. Hasonlóképpen eljön ide tanítványaival a jó korszaknak mind az ezer buddhája, hogy megmutassa tanítványainak e féreg korábbi tettét és következményét.

Amint a szerzetesek a Diadalmas tanítását végighallgatták, szívszálaik az égnek meredtek, és mindannyian urai lettek testük, beszédük és tudatuk tetteinek. A Diadalmas tanítása nyomán a sok kísértés örvendezett, és szerfelett boldogok voltak.

Ez a féregről szóló történet, mely sorrendben az ötvenedik.



Tyünte szerzetes



Ezt a történetet magam hallottam.

Egy alkalommal Buddha, a Diadalmas Hallgatás-hely városában, Gy zedelmes herceg ligetében, Védtelenek Támasza kertjében tartózkodott.

Akkoriban Sáriputra az éjjelre és nappalra s mindhárom id re kiterjed isteni szemével felismerte, ha eljött az ideje egy lény megtérítésének, s akkor rögtön odament.

Egyik alkalommal néhány keresked egy másik országba utazott, hogy eladja portékáját. Egy kutyát is vittek magukkal. A kutya útközben ellopta az egyik keresked húsát, aki úgy megdühödött, hogy eltörte a kutya lábát, majd egy kieden helyen sorsára hagyta.

Amikor Sáriputra isteni szemével meglátta, hogy a kutya éhez, felöltötte szerzetesi ruháját, fogta alamizsnás csészéjét, és koldulni indult. Azon nyomban felemelkedett a leveg be, s így érkezett meg a kutyához. Szeretettel és együttérzéssel megetette. A kutya, miután mindent megevett, nagyon boldog volt. Akkor Sáriputra beavatta t a magasztos Tanításba. Ezután a kutya ki-múlt és egy Hallgatás-hely városbéli Brahma-pap fiaként öltött új-ra testet.

Egy másik alkalommal, miközben Sáriputra alamizsnát koldulva, egymaga vándorolt, elérkezett annak a papnak a házához.

- Hogy lehet, hogy tanítvány nélkül, egymagad vándorolsz? - kérdezte a pap.

- Nincs tanítványom, ezért vándorlok egyedül. Úgy hallottam, neked van egy fiad, nekem adnád-e? - kérdezett vissza Sáriputra.

- Van egy fiam, Tyünte. De még nagyon kicsi, semmihez sem ért. Ha megn , akkor neked adom - mondta a pap.

Sáriputra jól megjegyezte ezt az ígéretet, és visszatért Gy zedelmes herceg ligetébe. Hét esztendő elteltével újra elment a pap házához, és kérte a fiút. A pap oda is adta gyermekét Sáriputrának.

Ő pedig magához vette, elvitte Gyzedelmes herceg ligetébe és tanítványává, próbaiddal szerzetessé avatta. Ezután tanítani kezdte neki a magasztos Tant, minek következtében az ifjú tudata teljesen megszabadult: ellenséget legyőzve szentté válván a hat természetfeletti képesség és minden erény birtokosa lett.

Később a tanítvány, Tyünte, bölcsességével adódó képességei segítségével megvizsgálta, hogy korábbi életében mit cselekedett, amiért ezt a testet elnyerte, és mesterével találkozhatott. Azt látta, hogy el az életében éhes kutyaként élt, és saját jelenlegi mestere, Sáriputra nagylelkű sége révén nyerte el az emberi testet és a különleges képességeket. Nagy boldogság töltötte el, amikor ezt felismerte, és így gondolkodott magában:

„A szenvedést le a tanító nagylelkű sége révén szabadultam meg. Hogy kifejezzem iránta érzett tiszteletemet, amíg csak élek, tanítványa maradok, és nem leszek teljesen felszentelt szerzetes.”

Akkor Nagyöröm így kérlelte a Diadalmast:

- Miféle vétkeket követett el korábban ez a tanítvány, hogy kutyaként öltött újra testet? És később miféle erényes tetteket vitt véghez, hogy teljesen megszabadult?

A Diadalmas így felelt Nagyörömnek:

Réges-régen, még Fényriz buddha idejében a szerzetesek között élt egy ifjú szerzetes, akinek olyan gyönyörű hangja volt, hogy mikor himnuszokat és más verseket énekelt, valamennyien örömmel hallgatták. Élt közöttük akkoriban egy idős szerzetes is, akinek csúnya volt ugyan a hangja, mégis dallamosan énekelte a dicsőítő verseket. Ez az öreg szerzetes ellenséget legyőzve szent volt: az összes szerzetesi erénnyel rendelkezett.

Egy alkalommal a szép hangú ifjú így szólt a csúf hangú idős szerzeteshez:

- A te éneked olyan, mint a kutyavonyítás.

- Ismersz te engem? - kérdezte az öreg a gyalázkodó szavak hallatán.

- Ismerlek, persze. Te a Fényriz buddha rangidő szerzetese vagy - válaszolta az ifjú.

- Ellenséget legy z szent vagyok: valamennyi szerzetesi erénnyel rendelkezem - szólt az id s szerzetes.

Akkor az ifjú nagyon megrémült. Megbánása jeléül bocsánatot kért a szent t l.

- Hiába fogadta el az id s szerzetes az ifjú b nbánátát - fejezte be a Diadalmas a történetet a kimondott sért szavak miatt ötszáz születésen keresztül mindig kutyaként született. Kés bb szerzetes lett, betartotta az erkölcsi tanításokat, ezért találkozott itt velem, majd teljesen megszabadult.

A Diadalmas szavai hatalmas boldogsággal töltötték el Nagyöröm t és a népes gyülekezetet.

így szól Tyúnte szerzetes története, amely sorrendben az ötvenegyedik.



Utószó

„A Tan tengere megtelt, a Tan zászlaja kit zett, peregnék a Tan dobjai - itt az ideje a tanításnak." E szavakkal kérlelik az Ég lakói a Sákják Bölcsét, Sziddhártha Gautamát, a Diadalmast, a Beérkezettet, hogy ossza meg velük és minden érző lényel azt a Kinccset, melyre elmélyült, összpontosított gondolkodása során bukkant, azt a tudást, melynek révén felébredt, megtisztult - vagy ahogyan mi itt a világ nyugati felén mondjuk: megvilágosodott.

A keleti ember számára ez inkább felébredés: ráébredés az illúziók, káprázatok világának hamisságára - ráeszmélés a Valóságra.

Nem kevesebb ez, mint az emberi lét célja és értelme. Nem kevesebb kell hozzá, mint hogy önmagunkon: szenvedélyeinken, elítéléteinken és ostobaságunkon felülemelkedve megpillantsuk az ezerruhájú világ lényegi egységét, s megérezzük a világmindenség lüktetését ereinkben.

„Hogyan is érthetnék meg ezt a gyermeki lelkű, szenvedélyeket elvakítottan tévelygő embereket?" - kiált fel Buddha, a Megtisztult, a Megvilágosodott, ám kételyeit legyőzve, a születés, betegség, fájdalom és halál szenvedéseit lésújtott lények iránti mélységes együttérzést l vezettetve mégis megkísérli átadni felismerését - tanítani kezd.

Bizonyos kérdések megválaszolása el l azonban eleve elzárkózik - ilyen pl. az idők kezdetére és végére, a világ végeességére vagy végtelenségére vonatkozó kérdés. Csupán arra vállalkozik, hogy megmutassa, hogyan juthat el az elszántan törekvő ember önnön létének feltárásáig, a szenvedélyvilág felülmúlásáig, a nirvánáig. Buddha hangsúlyozza: a tanítás nem önmagáért való érték - csupán eszköz. Olyan, mint a csónak, melyet maga mögött hagy az ember, ha átkelt vele a folyón.

A túlpart azonban messze van, s eléréséig annyi de annyi kísértés, kétely és napi gond kihívásának kell megfelelni! A legfon-

tosabb útmutatások ezért példabeszédek, tanulságos történetek formájában hozhatók közel az egyszerű emberhez.

E történetek megértéséhez ismernünk kell a buddhista tanítás alapjait: A világ és személyiségünk természetére vonatkozó tudatlanságunk miatt mindenféle szenvedélyek támadnak bennünk - gyűlölet, irigység, mohóság, ragaszkodás és a többi -, melyek hállójába mindinkább belegabalyodva olyan gondolatokra, szavakra és tettekre ragadtatjuk magunkat, amelyek nem maradnak következmény nélkül. Ezek pedig az okok és okozatok láncolatán keresztül megváltoztatják a világ eseményeit, s közvetve végül azt eredményezik, hogy halálunk után ismét meg kell születnie egy lénynek, és újabb szenvedélyek közt vergődnie le kell élnie egy szenvedésteli életet. Tetteink - legyenek akár jók, akár rosszak - tovább szövik az újralétesülések végtelen szövetét; s a legfőbb törvény, hogy semmi sem maradhat következmény nélkül, a jó cselekedet nem oltja ki a rosszat, a rossz cselekedet nem semmisíti meg a jót, valamennyi tettnek beírja a maga gyümölcsét.

A buddhista tanítás arra figyelmeztet: mutasson bármit a látszat, mindannyian egyformán gyötörünk, minden egyes tettünkért, életünk alakulásáért mi magunk vagyunk felelősek. Nincs büntető-jutalmazó-megbocsátó isten, mindenhatónak csak az okozat, a tett-következmény könyörtelen törvénye mondható.

A buddhista világszemlélet azonban cseppet sem pesszimista, hiszen éppen a választás, a döntés lehet segítségét kínáló, felelősségteljes emberi létforma az, amely módot ad ezeknek a törvényszerűségeknek a felismerésére. Kincset ér az emberi lét, mert minden emberben szellemi erő lakozik, vele született bölcsesség, melynek segítségével képes önmagát megtisztítani és felemelni. Képes önmaga gyarló mivoltát felülmúlni, kilépni a szenvedélytettek mozgatta létkörforgásból. Egyfajta elmúlás ez. Így értelmezi a buddhista hívő a legfőbb célt, a nirvánát.

A kötetünkben szereplő történetek eredeti műfajukat tekintve avadánák és dzsátakák, összefoglalóan születéstörténeteknek nevezhetjük őket. Ezek a legendászerű elbeszélések a buddhizmus eredeti irodalmi és néphagyományok, valamint a buddhista filozófiai-etikai nézetek ötvözeteként alakultak ki. Az indiai dzsátakák

és avadának feladata az volt, hogy Gautama Buddha múltbeli mitologikus újjászületéseiben követett magatartásának példáján keresztül népszerűsítsék az erkölcsösséget, a kegyességet és a könnyűlelkeséget. Ezeket a viszonylag egyszerű történeteket ma is megtaláljuk a korai buddhista legendák leírásaiban, sokat közülük magyar fordításban is.

A buddhizmus India határain túli elterjedésével az indiai dzsátákák és avadának az i. sz. első századokban Belső-Ázsiában is ismertté váltak. Ott jelentős változásokon mentek keresztül, összhangban a buddhizmus helyi prófétáinak igényeivel: új részletekkel gazdagodtak, idegen elemekkel keveredtek, cselekményük olykor szinte követhetetlenül szövevényessé vált. Az elbeszélések hangsúlya is eltolódott, és kialakult a szövegek új, egységes rendszere. Az eredeti, indiai történetekkel szemben az átalakított elbeszélések a hangsúlyt az élő lény egymásra következő születéseiben a sorsát meghatározó ok-okozati összefüggések bemutatására helyezik.

Ilyen belső-ázsiai típusú születéstörténetek alkotják *A bölcs és a balga* című jteményt, amelyet kínai, tibeti és mongol nyelv változatban ismerünk, illetve léteznek más ázsiai nyelveken íródott töredékek is. A 69 elbeszélést tartalmazó kínai szútra (példázatgyűjtemény) valószínűleg az i. sz. 5. században nyerte el ma ismert formáját, mégpedig úgy, hogy a messze földre vándorolt kínai szerzetesek az eredeti történetek szanszkrit nyelvű szövegei és a szájról-szájra terjedő újabb változatok alapján állították össze saját történetfüzérüket, mely később a kínai buddhista kánon része lett.

A tibeti nyelvű jtemény később jött létre. Abban a tekintetben azonban, hogy pontosan mikor és hogyan, nem egységes a kutatók véleménye. A kérdésnek óriási szakirodalma van, Körösi Csorna Sándor óta szinte minden magyar tibetológus írt erről, kapcsolódva a nemzetközi kutatásokhoz. *A bölcs és a balga* keletkezését illetően a kutatók két nagy tábora alakult ki. Az egyik csoport szerint a szóbeli hagyományból ismert történeteket a régi szanszkrit szövegek és a már ismert új, kínai minta alapján alkották újra tibeti szerzetesek a 7. század elején, amikor a buddhizmus gyökeret vert Tibetben. Ennélfogva ezen álláspont képviselői

1 i A *bölcs és a balgát* a tibeti buddhista irodalom egyik első önálló művének tekintik. A kutatók másik csoportja arra következtetésre jutott, hogy a gyűjtemény a kínai változat fordításaként jött létre a 9. század elején, a fordító pedig Wgosz Cshosz-wgrub szerzetes volt. Abban azonban minden kutató egyetért, hogy nagyjelentőségű és páratlanul népszerű alkotásról van szó. A *bölcs és a balga* a klasszikus tibeti nyelvet tanulók ábécéje, szinte mindenki ezzel kezdi tanulmányait. Tudományos jelentősége pedig nem korlátozódik a buddhizmus történetének kutatására, a különböző szövegváltozatok egybevetése az összehasonlító nyelvészet, a hangtörténet, az összehasonlító mesekutatás és más tudományágak számára is tartogat értékes tanulságokat.

A gyűjtemény egyes változataiban 51, másokban 52 történetet tartalmaz, és része a 333 kötetes tibeti buddhista kánonnak. Az pedig éppen olyan hiteles forrása, szent könyve a buddhizmusnak, mint a korai buddhista irányzatok páli nyelvű és a későbbiek szanszkrit nyelvű gyűjteményei. A klasszikus tibeti szövegek értékét az is jelentősen növeli, hogy számtalan irat csak tibeti nyelven maradt fenn, mert Indiában a buddhizmus az iszlám elterjedése miatt a 7. századtól háttérbe szorult, hívei menekülni kényszerültek, szent könyveik nagy része pedig megsemmisült.

Az eredeti műfaji különbségek a tibeti változatokban is megmaradtak. Az avatásának és a dzsátákák között ugyanis aszerint tehetünk különbséget, hogy Buddha milyen minőségében vesz részt az eseményekben.

Az avatásában (tib. rtogsz-brdzsod) Gautama Buddha csupán megmutatja kíséretének a jelenbeli és a távoli múltban lejátszott események között fennálló közvetlen ok-okozati összefüggést, a karma törvényének megközelítését, de maga a történetekkel sem a jelenben, sem a múltban nincs kapcsolatban, (példa erre „A féreg története”)

Az elbeszélések másik csoportjában, a dzsátákákban (tib. szkjesz-rabsz) Buddha is aktív szereplője a múltból szóló elbeszéléseknek és a történetek ürügyül szolgáló jelenbeli eseményeknek. A hangsúly itt a történetek szereplői között kialakuló karmikus kapcsolatokra kerül, vagyis azt fejtik ki részleteiben, hogy

milyen kapcsolatban álltak egymással korábbi életeikben ezek az él lények, aminek következtében most egymás jötev ivé vagy alkalmassá válva lettek. (Ilyen például az Ujjfüzérés története.) Buddha hivatott a múlt eseményeit a jelenhez, és ezt már nem egyetlen élő lény születés-fonalával biztosítja csupán, hanem azon kapcsolatok felmutatásával, amelyek az általa elbeszélte történetek szereplői között léteznek. A világjelenségeinek egymástól való kölcsönös függését - ami a buddhista filozófia alaptétele - kitüntetetten szemlélteti ez a dramaturgia.

Állnak néhány olyan történet is a gyűjteményben, amelyek a két csoport egyikébe sem sorolható be. Ezekben Buddhát éppen csak megemlítik, vagy mellékszereplőként van jelen, de az eseményekben még azok értelmezéséért sem vesz részt. (Kötetünkben például erre Kéklótosz apáca története.)

„Ezt a történetet magam hallottam.” Az elbeszélések kezdésével az eleven szóbeli hagyománynak a hiteles szövegek megírásában betöltött jelentős szerepére utalnak. Ánandának (Nagyöröm) Buddha tanítványának tulajdonítják ezeket a szavakat, mert a hagyomány szerint jelen volt, amikor Buddha elbeszélte ezeket a példatörténeteket, és később, a szent szövegek összeállításakor az emlékezetében megőrzött formában jegyezték le azokat.

Kötetünk történeteit *A bölcs és a balga* című gyűjtemény tibeti változatából válogattuk, amely klasszikus tibeti nyelven íródott. Ötvenegy fejezete közül húszat választottunk ki. A fordítások közül néhányat a kötet szerkesztői és szaklektorai készítettek, többségüket pedig tanítványaik, akik bátran vállalták a fordítással járó gondokat, bajokat, és megtapasztalták, milyen nehéz a miénkhez közel hozni egy távoli kultúra gondolkodásmódját, fogalomrendszerét, és az azt közvetítő szavaknak, kifejezéseknek, nyelvi fordulatoknak tömör, jól csengő és felfoghatóként az eredeti jelentéséhez a lehető legközelebbi magyar megfelelőt találni. A buddhizmus fogalomrendszerének legalapvetőbb elemeit szómagyarázatokban igyekeztünk megvilágítani, a köztük levő összefüggésekre rámutatni. Másrészt a tibeti fordítói hagyományt követve a tulajdonneveket is lefordítottuk, ahol ez lehetséges volt. Néhány esetben, ha a tibeti szóelemek nem bírtak önálló jelentéssel, meghagytuk a tibeti

kifejezést - ejtett alakban - vagy a szanszkritot. Ez utóbbi megoldással f ként akkor éltünk, amikor maguk a tibetiek is - ritka kivételként - a szanszkrit nevet használták, bet szerinti átírásban.

A kerettörténetek a Buddha-korabeli, i.e. VI-V. századi Indiában játszódnak, a példázatok pedig az ehhez képest közeli vagy nagyon is távoli múltban. A übeti változat - a nyelv sajátosságainak köszönhetően - mégis „tibeties” hangulatot kelt, az elbeszélések tömörsége, olykor balladai szaggatottsága sajátos színt visz az eredeti képbe. E hangulatot kívántuk erősíteni az illusztrációkkal is, amelyek eredeti tibeti források alapján készültek.

A bölcs és a balga című gyűjteményben 1 válogatott történetek közreadásának célja természetesen nem csak az, hogy szórakoztassuk az olvasót. Kóstolónak szánjuk ezeket, ízelít nek az elképzelhetően gazdag tibeti buddhista irodalomból, mely kétezeröttszáz éves üzenetet hordoz: egy mélységesen emberi, végtelenül megért és türelmes kultúra intelmeit és bátorítását.



Szómagyarázó

A magyar címszót tibeti megfelel je követi, azt pedig a szanszkrit szó vagy kifejezés - ahol ez ismert, illetve szükséges. A tibeti és a szanszkrit megfelel ket pontosvessz vel különítettük el egymástól. D It bet kkel utalunk a Szómagyarázóban megtalálható többi címszóra.

Antilopliget - Ri-dvagsz-chal; Mrigadáva.

Remetetanya *Benáresz* közelében. Oz-parknak is nevezik. Itt van a *Remetehegy*, ahol Buddha elmondta els prédikációját.
Ld. a *Tan kerekének megforgatása*

az áramlatba lépés szentségfoka - rgjun-du zszugsz-pa; srótápanna.

Ld. *négy gyümölcs*

Beérkezett - De-bzsin-gsegsz-pa; Tathágata.

Buddha egyik állandó jelz je. Szó szerinti jelentése: ugyanúgy érkezett vagy távozott. Többféleképpen értelmezik: 1. A többi buddhához hasonlóan érkezett erre a világra, illetve távozott el innen. 2. A többi emberhez hasonlóan érkezett (anyaméh-b l született), illetve ugyanúgy két lábon jár, mint k. 3. Céljához érkezett.

Benáresz - szanszkrit szó; tibeti: Bá-rá-na-szí.

si szent város és zarándokhely a Gangesz középs folyása mentén, a mai Indiában. Buddha els prédikációjának helyszíne. Ld. még a *Tan kerekének megforgatása*.

bölcsesség-szem - sesz-rab-kji mig pradnyácsaksu.

Ld. *isten szem*

a Brahma-birodalom istenei - Changsz-risz-kji lha-rnamsz.
A *Formabirodalom* (gzugsz-khamsz) négy szintje közül az elsőben, mely hármassal osztatú, a legelső istenvilág. Ld. még *Brahma isten*

Brahma isten - Changsz-pa; Brahma.

A hindu mitológiában a világ teremtője. A buddhista szemlélet nem tagadja a hinduizmusból „örökölt” istenek létét, de nem tulajdonít nekik különösebb jelentőséget. Egy adott istenben való hitet az ennek megfelelő életmódot a buddhista fel fogás egy természetes állomásnak tartja a megvilágosodás felé vezető úton. Brahma birodalma a buddhista világkép szerint a *Formabirodalom* négy sarka közül a legelsőben helyezkedik el. Ide születnek mindazok, akik a világot Brahma által teremtettnek hiszik, fő törekvésük pedig a Brahmával való egyesülés, a benne való feloldódás. Hasonlóképpen illeszkedik a buddhista világképbe *Indra isten* és birodalma is.

Brahma-pap, pap — bram-ze; brahman, brahmana.

Az indiai társadalom négy rendje közül a papi kaszthoz, a brahmana várnához tartozó személy. A papok feladata elsősorban a szent szövegek tanulmányozása és tanítása, az áldozati szertartások vezetése, de a különféle értelmiségi foglalkozások mellett is a réteg tagjai közül kerültek ki. Hagyományosan három csoportjukat különböztetik meg: erdei remeték, családos gazdák és varázsserej bölcsek. A buddhista születéstörténetekben pozitív és negatív szereplőként egyaránt felbukkannak.

Buddha - Szangsz-rgjasz; Buddha.

Megtisztult, Felébredett, Megvilágosodott. A történeti buddha, Gautama Sziddhártha, a Sákja nemzetség szülötte kb. í.e. 560-480-ig élt a Himálajától délre, a Gangesz-folyó vidékén. Önmaga és a világ megismerésére tett erőfeszítései során olyan tapasztalatokra tett szert, és olyan következtetésekre jutott, amelyek másokat is megszabadíthatnak a helytelen világ-szemléletből fakadó szenvedésektől. Azért, hogy megoszthassa tapasztalatait embertársaival, tanítható rendszerbe foglalta

azokat, ezért tekintik a buddhizmus alapítójának. A buddhák sorában a Sákjamuni, a Sákják Bölcese nevet viseli.

buddhák

A buddhista hagyomány szerint Gautama Buddha eltt már hat buddha öltött testet:

1. Mindent Látó: Rnam-par gzigsz; Vipasjin
2. Fejdfízes: Gcug-tor csan; Sihin
3. Mindenkit Gyámolító: Thamsz-csad szkjob; Visvabhu
4. Tévhitet Oszlató: Log-dad-szel; Krakuccshanda
5. Aranyh s: Gszer-thub; Kanakamuni
6. Fény rz : 'Od-szrung; Kásjapa
7. Sákják Bölcese: Sákja-thub-pa; Sákjamuni

Csúf hangúak szigete - Szgra-mi-sznyan; Uttarakuru.

A buddhista kozmológiában a négy világsziget közül az északi, mely négyszöglet . Az itt él emberek a legmagasabbak, természetük nyolcszorosa a Dzsambu-szigetiekének. Életkoruk meghatározott: ezer év; nem ismerik az id eltti halált. A sziget neve onnan származik, hogy lakói nyers, durva nyelvet beszélnek, akárcsak valami gonosz szellemek. Más vélemény szerint az elnevezés alapja az, hogy a sziget lakói haláluk eltt hét nappal kellemeden hangot hallanak, s innen tudják: idejük immár lejárt.

ld. még *Dzsambu-sziget*, *Világhegy*

Diadalmas - Bcsom-ldan-wdasz; Bhagavat.

Indiában a vallásalapítókat illették ezzel a jelz vel, így Buddhát is. „Magasztosának is fordítják.

Dzsambu-sziget — Wdzam-bu'i gling; Dzsambudvípa.

A buddhista kozmológiában a déli, nagyjából háromszög alakú kontinens, világsziget, amely tulajdonképpen az általunk ismert világ. Egyes értelmezések szerint Indiával azonos, mások úgy vélik, India csak egy része ennek a világnak. Nevét onnan kapta, hogy a Kailász-hegy mellett a Mánaszarovar-tó partján egy különleges fa n , melynek gyümölcse a tóba hull-

va ilyen hangot hallat: „dzsam”. A gyümölcsöket a tóban él sárkányok felfalják, amelyek pedig mégis megmaradnak, azok különleges arannyá változnak. Ez a „Dzsambu vízi aranya”. Emberré születni csekély érdemek felhalmozása révén lehet, mégpedig a szigetek valamelyikére. A Dzsambu-szigetre a négy közül is a legeslegcsekélyebb érdemek következtében születünk. Erre utal az is, hogy a négy világsziget lakói közül itt a legalacsonyabbak az emberek. Életkoruk nem meghatározott, vagyis nem ugyanannyi ideig élnek mindannyian, de a világekorszakok elején ez igen hosszú időt jelent. Mostanában száz év körül van a lehet legmagasabb életkor, és egyre csökken: a világekorszak végére tíz év lesz. Ez a folyamat az emberiség erkölcsi-szellemi hanyadásával függ össze. A *szellemlények királyának birodalma*, valamint a nyolc jeges és a nyolc tüzes pokol a Dzsambu-sziget alatt helyezkedik el, egyik a másik alatt, vagyis a kontinensre vezet a legrövidebb út a poklokba. Ld. még: *Csúfhangúak szigete, Világhegy*

az egész világ összes birodalma - sztong-gszum-gji sztong-cshen-po'i wdzig-rten-gji khamasz; triszáhaszra-mahászáhaszra-lókadhátu.

A kifejezés arra a buddhista elképzelésre utal, amely szerint nem egyetlen olyan világ létezik, mint amelyet a *Világhegy* címszónál leírtunk, hanem (szó szerint) „háromezer-nagyezer”. Ez értelmezhető úgy is, hogy a véges világot sok százezer vagy egymillió egyforma világegyetem alkotja; hogy végtelen számú ilyen világegyetem alkotja a térhez hasonlóan végtelen univerzumot; illetve hogy egy folytonosan sokszorozódó, tágu-ló világról van szó.

Egy napra vonatkozó nyolc törvény - nyin-zsag gcsig-pa'i khrimsz brgjad vagy bsznyen-gnasz; upavászsa.

Egy teljes napra felvállalt önmegtartóztatás, ami az öt törvényt (ld. *öfogatalmú hívó*) valamint a következő három betartását jelenti: tartózkodás a magas és széles fekv. helyen való alvástól, a zenés-táncos mulatozástól és a délutáni étkezéstől.

ellenséget legyőző szent - dgra-bcsom-pa; arhat.

Ld. *négy gyümölcs*

az első öt szerzetes - (dge-szlong) szde-lnga.

Buddha, még mielőtt a megvilágosodást elérte volna, erdei remeték tanítványaként gyakorolta az önmegtartóztatást és az elmélyedést. Amikor második mesterét is elhagyta, annak öt tanítványa követte t, és együtt folytattak még szigorúbb önmegtartóztatást. Egy idő után azonban a leendő Buddha rájött, hogy aszkézissel nem éri el célját, ezért felhagyott ezzel a módszerrel. Társai, akik addig csodálták t, most csalódottan megváltak t le. Később, miután elérte a megvilágosodást, Buddha elszörket kereste fel *Benáreszben*, az *Antilopligetben*. Elmondta nekik *a négy nemes igazságról* és a középső ösvényről szóló tanítását, s k lettek az első buddhista szerzetesek. Kaundinját a vezetőjüként szokták említeni.

Ld. még: *a Tan kerekének megforgatása*

elvonult követő - dge-szbjong; sramana.

A világtól elvonult szerzetesek általános megnevezése, függetlenül attól, hogy valaki próbaidős novícius vagy felszentelt szerzetes-e, nő-e vagy férfi.

e világ, az egész világ - wdzsig-rten; lóka.

A világegyetem, a világmindenség, melyet úgy szemlélnek, mint edényt és levest. Az edényvilág (sznod-kji wdzsig-rten) jelenti a külső, „fizikai” világot, benne a Világhegy, a négy világsziget és a mellékszigetek, valamint a Nap és a Hold. A „levesvilág” (bcsud-kji wdzsig-rten) pedig az ebben lakó élő lényeket jelképezi, akik a három világban vagy birodalomban különböző létformákban élnek, és egyikből a másikba vándorolnak. Az „e világ” a *létforgatagot* (wkhor-ba; szanszára) is jelenü.

Ezt a történetet magam hallottam. - wdi-szka d bagisz thosz-pa.

A hagyomány szerint Buddha ezen példabeszédeit *Nagyöröm* (Ánanda) rizte meg emlékezetében, s később az ő szavai nyo-

mán jegyezték le ket. A történetek nem csak írásban terjedtek, hanem szájhagyomány útján is. A tibeti buddhizmusban különösen nagy jelentősége van a mester-tanítvány láncolaton keresztül, élő szóban átadott tanításnak. A tibeti kifejezés szó szerint azt jelenti: E beszédet magam hallottam.

élőlények pokla - szemsz-csan-gji dmjal-ba; naraka.

A nyolc tüzes f pokol, a nyolc jeges pokol, a szomszédos és az átmeneti poklok, ahol a b neik következtében ide születettek válogatott kínzásoknak vetik alá a pokol reit. Ld. még: *a hat létforma*.

Északi Nagy Király - Ngal-bszosz-po/Rnam-thosz-szrasz; Vaisravana.

A *Négy Nagy Király* közül a *Világhegy* északi oldalán uralkodó.

felsőbb egék - szteng-gi nam-mkha'.

A *Tiszta Birodalom* öt égi szférája.

felülmúlhatatlan megvilágosodás eszméje/szándéka — bla-na-med-pa'i bjang-cshub-kji szemsz.

Amikor ez a gondolat, szándék felébred valakiben, az azt jelenti, hogy attól kezdve tántoríthatatlanul törekszik a megvilágosodásra, mégpedig avégb l, hogy másokat is segíthessen a megszabadulásban. Ez a *H ssé* válás első mozzanata.

Fényes Győzelmű király - Rgjal-po Gszal-rgjal; Praszénadzsit Buddha kortársa, Kósala királyság uralkodója.

Fényőrző buddha - Ld. *buddhák*

Formabirodalom - gzugsz-kji khamsz; rúpadhátu.

Ld. *a három birodalom*

gazda/házigazda - khjim-bdag; grihapati.

Az indiai társadalom négy rendje közül a három felső rend férfi tagjainak megjelölése volt, amíg családfeként világi életet

éltek, saját házukban laktak. Különösen gyakran jelöli ez a kifejezés a harmadik rendhez tartozó férfiakat, tehát magyar megfelel i: (városi) polgár, vagyonos ember, családfő, családapa, háztulajdonos, háziúr. Indiában a gazdák a szerzetesek, szerzetesrendek patrónusai voltak.

Gonosz király - Bdud; Mára.

A Kísért, a Sátán, aki erővel és fondorlattal több ízben megpróbálta letéríteni a *Hst* a megvilágosodás útjáról. Később, miután Buddha saját célját beteljesítette, elérte a megvilágosodást, a Gonosz azon igyekezett, hogy megakadályozza a *Tan kerekének megforgatását*, vagyis azt, hogy más élő lények is a megszabadulás ösvényére léphessenek. Végül pedig az idős, beteg Buddhát próbálta rávenni, hogy mielőbb lépjen a teljes nirvánába.

Győzedelmes herceg ligete - rgjal-bu Rgjal-bjed-kji chal;

Dzsétavana-árama.

Pihenő kert *Hallgatás-hely városa* (Srávaszti) közelében, melyet egy gazdag kereskedő, *Védtelenek Támasza* (Szudatta-Anáthapindada/-pindika) vásárolt egy Dzséta nevű hercegtől a buddhista közösség számára.

„Haja és szakála eltűnt, mintha leborotválták volna.” — szkra dang kha-szpu rang-bji'o.

A történetekben a legkiválóbbak, mielőtt a szerzetesrendbe kívánnak lépni, kiérdeklődnek a különleges befogadó formulát: „Legyetek üdvözölve közöttünk!” (Legsz-par wongsz-szo, szó szerint: Jól jöttél!) E szavakra alakul át a belépők külseje az említett módon, tehát nem kell őket megborotválni-átöltöztetni, mint az egyébként szokásos.

Hallgatás-hely városa - Mnyan-jod; Srávaszti.

Kósala királyság fő városa az ókori Indiában.

hallgatók — nyan-thosz; srávaka.

A Hínajána (Kiskocsi) iskola követi, akik a Mahájána (Nagy-kocsi) eszményével, a // rsei szemben csupán saját megszabadulásukon fáradoznak.

Harminchárom isten birodalma - Szum-csu-rca-gszum-gji lha; Trájasztrimsa.

Ld. *Indra isten*.

Hatalmas Úr, Nagyhatlamú Úr - Dbang-phjug cshen-po; Mahésvara.

Siva isten állandó jelze. Buddha egyik elz megtestesüléseként is számon tartják.

ahat bajkeverő szerzetes - drug-szde.

Azok a szerzetesek, akik bizonyos kérdésekben Buddha álláspontjától eltérvéleményen voltak, és gyakran szítottak viszályt a szerzetesi közösségen belül.

ahat létforma - 'gro-ba drug; gati.

A poklok, a szellemlények világa, az állandó, az emberlét, a félistenek vagy titánok és az istenek világa. A szenvedélyek hálójában vergődő lények ezen létformákban bolyonganak számtalan újjászületésük során. A félisteneket nem mindig különítik el az istenektől. Ebben az esetben öt létformáról beszélnek.

ahat szennyeződés - dri-ma drug.

A buddhizmusban a következő hat szennyeződést tartják számon: 1. a tanítvány magasabbrendűnek mondja magát tanítójánál, 2. szellemi elismerésre vágyakozik, és tanítónak vallja magát, 3. a szerzetesi szabályokat megszegi, 4. ahelyett, hogy a vallási kötelezettségekkel foglalkozna, gondolatait más, külső dolgok kötik le, 5. az öt érzékszerv működésére koncentrál, 6. beleun a vallási eszközök állandó alkalmazásába.

a hat tanító - szton-pa drug.

Hat tévtanokat hirdet Brahma-pap, akik felléptek Buddha ellen. Küzdelmükr 1 számos legenda született.

Három Kincs - dkon-mcshog gszum; triratna.

Buddha, Tana és egyháza.

a három birodalom - khamsz gszum; tridhátu.

1. Vágybirodalom (wdod-pa'i khamsz; kámadhátu): az a világ, amelyben az él lények a durva ételhez ragaszkodnak, vágynak a szexuális egyesülésre, észlelésük az öt érzékleti tárgyon alapul (látvány, hang, szag, íz, érintés), és a gondolkodásuk nem összpontosított. Négy létforma teljes egészében ide tartozik: a pokollakók, a szellemlények, az állatok, az emberek; az istenek közül pedig a vágybirodalmi istenek hat csoportja. A félistenek vagy titánok is a vágybirodalom lakói, ket nem minden rendszer csoportosítja külön létformába.
2. Formabirodalom, a tiszta formák világa (gzugsz-kji khamsz; rúpadhátu): a Vágybirodalom felett helyezkedik el, és tizenhét istencsoport lakik benne, amelyeket négy szintre sorolnak be, az elmélyülés négy szintjének megfelelően.
3. Forma nélküli birodalom (gzugsz-med khamsz; arúpadhátu): a tiszta eszmék, gondolatok világa. Az anyagi formát nélkülöz, helyhez nem köt d istenek négyes birodalmaként képzelik el, akik a legtisztább, legtökéletesebben összpontosított elmélyülés révén születnek „ide”.

három méreg - dug gszum.

A tibeti hagyományban a létkerék tengelyét képez - kakas, kígyó és disznó képében ábrázolt - három méreg a következő: vágy (wdod-cshagsz; rága), harag (zse-szdang; dvésa) és ostobaság (gti-mug; móha).

hétféle drágakő - rin-po-cshe szna bdun.

Hagyományosan a következő ket sorolják ide: 1. rubin, 2. smaragd, 3. lápisz lazuli vagy lazúrk, 4. zöld smaragd, 5. gyé-

mánt(-fajta), melyr l azt tartják, hogy víz b l és föld b l áll, s a négy indiai rend tulajdonságainak megfelel jellegzetességekkel bír, 6. igazgyöngy, 7. korál. Más csoportosítás szerint ide tartozik az arany, az ezüst, a hegyikristály is.

Hős - bjang-cshub szemsz-dpa'; bódhiszattva.

A Mahájána (Nagykocsi) buddhizmus eszményi alakja, a Megvilágosodás H se, „Tökélyharcos”, aki nem pusztán önös érdekb l törekszik a megvilágosodásra, hanem azért, hogy az összes él lényt kivezesse a létforogtag szenvedéseib l. Ezért vállalja, hogy mindaddig nem lép a *nirvánába.*, amíg szenved lényeket talál.

Indra isten - Brja-bjin; Indra.

Védikus istenség, az Indiába települ árják f istene. A hindu mitológiában az istenek ura. Indra birodalmát a buddhista rendszer a hat *vagybirodalmi* istencsoport között helyezi el, másodikként, a *Négy Nagy Király* birodalma fölött, közvedenül a *Világhegy* csúcsa fölötti légtérben. Ezt nevezik a Harminchárom isten birodalmának, utalva arra, hogy Indra mint urakodó itt harmichárom „miniszter” segítségével kormányoz. Tibeti nevének jelentése: Százatadó vagy Százáldozatú. Állandó jelz je: Istenek Királya.

Istenadta - Lha-szbjin; Dévadatta.

Buddha unokatestvére, aki utódja akart lenni, ezért ellentétet szított a szerzetesi közösségben, s t több ízben merényletet próbált elkövetni a Diadalmas ellen.

Istenek Királya - Lha'i dbang-po; Dévendra.

Indra isten állandó jelz je.

isteni bőség - lha-rdzasz.

Hat dolgot jelent: ajándékkend t, isteni drágakövet, az istenek selyemruháját, ékszereit, díszeit és eszközeit.

isteni szem - lha'i mig, lha'i szpjan.

Az öt szem (szpjan Inga) közül a második. Az els a testi vagy hús-szem (sa'i szpjan), a harmadik a bölcsesség-szem (sesz-rab-kji szpjan), a negyedik a *Tan-szem* (cshosz-kji szpjan), az ötödik az eredend bölcsesség szem (je-sesz-kji mig). Ezek a „szemek” a jelenségek szemléletének különböz szintjeit jelképezik. Az öt képesség együttese csak a buddhákat jellemzi, az alacsonyabb szellemi fokozatokon állók arányosan „homályosabb látásúak”. Aki az isteni szemet birtokolja, az égi birodalmak határáig minden látható formát képes látni, ami annak az eredménye, hogy ismeri az elmélyülés és összpontosítás valamennyi válfaját és fokozatát.

Ld. még *természetfeletti képességek*

jó korszak - bszkal-pa bzang-po; bhadrakalpa.

Olyan korszak, melyben megjelennek a buddhák, szám szerint ezer, sorban egymás után.

kalandaka madarak bambuszligete - Bja-ka-lan-da-ka gnasz-pa wod-ma'i chal; Kalandaka-nivápa, Vénuvana-áráma. „Mókusetet ” a „Bambuszligetben”. Buddha kedvenc tartózkodási helye els kolostorában, a Bimbiszára király által ajándékozott Bambuszligetben, *Királyi Székhely* városában (Rádzsagriha).

Kegyes Szeretet - Bjamsz-pa; Maitréja.

A következ , eljövend buddha, aki most az Örömteli Égben tartózkodik.

Kerékforgató király - wkhor-lo szgjur-ba'i rgjal-po; csakravartin.

Eredetileg hadvezért jelentett, a buddhista szövegekben mint világuralkodó szerepel. A kerék kés bb a buddhista Tan jelképe lett. Buddhát a hagyomány szerint a Kerékforgató királynak kijáró szertartással temették el.

Keselyű-hegy - Bja-rgod-kji phung-po; Gridhrakúta.

Szikla és környéke *Királyi Székhely* (Rádzsagriha) közelében. Buddha prédikációinak egyik helyszíne.

Királyi Székhely - Rgjal-po'i khab; Rádzsagriha.

Magadha rádzsaság fő városa i.sz. 320-ig.

kígyó (démon) - klu; nága.

A hindu mitológiában a földalatti vizeket jelképez, varázshatalommal bíró lények, kincsek őrzői, a termékeny életer biztosítói. A buddhista történetek gyakori szereplői.

a középső ég istenei - bar-sznang-gi lha-dag.

A hat *vágybirodalmi* istencsoport, kivéve az első, a *Négy Nagy Király* birodalmát. A középső ég a *Világhegy* csúcsa fölötti tartományt jelenti, itt laknak ezek az istenek.

Lények Űrnője - Szkje-dgu'i bdag-mo; Pradzšapatí.

Így nevezik a buddhista szövegek Gótamít, Buddha nagynénjét, nevelő anyját, aki később maga is belépett a szerzetesrendbe és apáca lett.

létforgatag, a születés és halál körforgása - wkhor-ba; szanszára.

Az újjászületések láncolata, a szenvedélyvilág, *e világ*. A *nirvána* a létforgatagból, a szenvedésteli létből való megszabadulás, az újjászületések láncolatának megszakítása.

Magadha - szanszkrit név; tibeti: Ma-ga-dha.

Észak-India legjelentősebb ókori állama, a mai Bihár állam területén a Gangesztől délre fekszik. Buddha korában fő városa *Királyi Székhely* (Rádzsagriha) volt.

magas birodalmak - mtho-risz; szvarga.

Az emberek és az istenek világa a három világ körül. A három világ (wdzsig-rtén gszum) vagy három szint (sza gszum): az élőlények 1. égi, föld feletti (sza-bla), 2. földi (sza-szteng) és 3. föld

alatti (sza-'og) csoportja, vagyis az istenek, az emberek és a kígyódémonok világa.

másik öt létforma - Ld. *a hat létforma*

Mindent Látó buddha - szangsz-rgjasz Rnam-par-gzigsz; Vipasjin.

Az els „történeti” buddha, Sákjamuni Buddha egyik el dje. Ld. még *buddhák*

Nagyhatalmú Úr - Dbang-phjug cshen-po; Mahésvara.

Siva isten egyik állandó jelz je. Gautama Buddha egyik el z megtestesüléseként is számon tartják.

Nagyörömfű - Kun-dga'-bo; Ananda.

Buddha unokaöccse, tanítványa és „titkára”. A hagyomány szerint jegyezte le Buddha erkölcsi tanításait.

négy gyümölcs - wbrasz-bu bzsi.

A szellemi fejl és négy állomása, a buddhizmus Hínájána (Kiskocsi) irányzatán belül a négy szentségfokozat. A Mahájána (Nagykocsi) irányzat ezen állapotok elérését üdvösnek tartja, de a legmagasabbat is meghaladhatónak és meghaladandónak tekinü. A négy gyümölcs a következ négy állapotot jelenti:

- 1. áramlatba lépés** (rgjun-du zsugsz-pa; srótápanna) Az áramlat a nirvánához vezet Nemes Ösvényt jelenti. Aki a Tan híve lett, oltalomért folyamodott, az már nem zuhan rosszlétekbe.
- 2. egyszer visszatérés** (lan-gcsig phjir-wong-ba; szakridágámin) Aki idáig jutott a tökéletesedésben, az már csak egyszer fog emberként újjászületni, azután csak fels bb világokba születhet.
- 3. vissza nem térés** (phjir mi wong-ba; anágámin) Aki ezt eléri, többé nem tér vissza a földi, emberi létbe, hanem legföljebb az égi, isteni létformákba.
- 4. ellenséget legyőző szent** (dgra-bcsom-pa; arhat)

Aki valamennyi - bels , szellemi és erkölcsi - ellenségét legázta, s még ebben az életben elérte a *nirvánát*.

Négy Nagy Király - rgjal-cshen rigszbzi; csáturmahárádzsika. A hat vágybirodalmi istencsoport közül az els . A Világhegy csúcsán laknak, négy egymás fölött magasodó teraszon. A négy égtáj mindegyikét egy-egy nagy király uralja. Alattvalóik többek között a *kígyódémonok* (klu; nága), az ártódémonok (gnod-szbjin; jaksa) és az illatev k (dri-za-ba; gandharva). Ld. még *Északi Nagy Király; nyolcféle lény*

a négy nemes igazság - wphagsz-pa'i bden-pa bzi; csatvári áijaszatjáni.

Buddha már els , benáreszi beszédében kifejtette tanításának alappilléreit: a négy nemes igazságot és a nemes nyolcas ösvény-r l szóló tételét. Buddha szerint a megvilágosodás felé törekv - nek tartózkodnia kell a két széls ségt l: a szenvedély-vezette, élvhajhász, hedonista életmódtól és az önsanyargatástól, az aszkézist l is. Ez a Középut a négy nemes igazság belátása révén járható végig:

1. A lét szenvedéssel jár.
2. A szenvedés oka a vágy, a ragaszkodás a léthez és velejárhoz.
3. A szenvedés megszüntethet a vágy kioltása, elhagyása, a ragaszkodás-nélküliség révén.
4. A szenvedés megszüntetése, a vágyak kioltása a nemes nyolcas ösvény bejárásával érhet el. Az ösvény nyolc ága: a helyes nézet, a helyes elhatározás, a helyes beszéd, a helyes cselekvés, a helyes életmód, a helyes erőfeszítés, a helyes összpontosítás és a helyes elmélyedés.

négyrendbéli sereg - A négy „fegyvernem”: gyalogság, lovaság, harciszekeres és elefántos katonák.

nirvána - mja-ngan-lasz wda'-ba; nirvána.

A buddhizmus központi fogalma, mely a szellemi tökéletesedés eredményét jelöli. A szanszkrit szó jelentése: kioltódás, el-

lobbanás. A tibeti kifejezés: felülemelkedés a szenvedésen, a nyomorúság meghaladása. A fogalom értelmezéseként a buddhizmuson belül is számos nézet alakult ki, és a nyugati értelmezés véleménye sem egységes. A legfontosabb jelentésárnyalatok: a vágyak, a létező kötettségének kioltása; minden testi és tudati megkötés teljes megszüntetése; tökéletes nyugalom; a létezés megsemmisülése...

Kétféle nirvánát különböztetnek meg: maradékost és maradéktalan. Előbbi esetében a megvilágosodott személy fenntartja testi létét, de a szenvedélyek nem korlátozzák többé. A maradéktalan nirvána azt jelenti, hogy a megvilágosodott fizikailag is kilép a létkörforgásból: meghal.

A Középut, a buddhizmus nagy egyesítő elmélete szerint a nirvána nem írható le hétköznapi fogalmakkal: nem keletkezik és nem is állandó; nem létezik és nem is nemlétezik; az okságon túli stb. A „teljes vagy tökéletes nirvána” (jongsz-szu mja-ngan-lasz wda'-ba) kifejezés arra utal, hogy aki ezt az állapotot elérte, az felülemelkedett a szenvedélyek mozgata, szenvedésteli léten és a nirvána nyugalmán egyaránt.

nyolcféle lény - szde-brgjad.

a *vágybirodalom* istenei (wdod-lha), a kígyódémonok (klu), az ártó szellemek (gnod-szbin), az illatevő égi zenészek (dri-zaba), a félistenek (lha-ma-jin), az égenjárók (nam-mkha'-wgro-ba), a kimnarák (mi'am-csi = „ember-vagy-mi?") és a nagy hasoncsúsók (lto-wphje cshen-po). ld. még *Négy Nagy Király*

Oltalomért folyamodás vagy **Menedékvétel** - szkjabz-szu wgro-ba; sarana-gamana.

A világi hívő általában válik buddhistává, hogy oltalomért folyamodjon Buddhához, a szerzetesi közösséghez és a Tanhoz.

őnbuddha - rang-szangsz-rgjasz; pratjékabuddha.

Magányos megvilágosodott, magányos megvalósító, önmegtisztult, aki a megismerés céljához eljutott, de másokkal nem osztja meg tapasztalatait, szemben a *Hszsel*, aki minden élő lény megsegítését tűzi ki végső céljául.

Örök Ellenség - Ma-szkjesz-dgra; Adzsátasatru.

Bimbiszára király fia; élt i.e. 493-461-ig. Apja meggyilkolásával jutott a trónra. A hagyomány szerint *Istenadta* (Dévadatta) szövetségese volt.

Örömteli Ég - Dga'-ldan; Tusita.

A *vágybirodalom* isteneinek hat szintje közül a negyedik. Innen ereszkedett le, hogy emberré szülessen, a Sákják Bölcsé, Gautama Buddha, és itt tartózkodik Kegyes Szeretet (Maitréja), az eljövendő buddha. Ebben az égi birodalomban nincs nappal és éjszaka, nem világít sem nap, sem hold, mégis teljesen sötét: az istenek saját testük sugárzó fénye révén látnak. Virágok is nyílnak, s a madárcsicsergést is hallani. E menny lakói négyezer évig élnek.

ötfogadalmú hívő - dge-bsznyen (khrimsz lnga-pa); upászaka.

A buddhizmus világi követője, aki a következő öt törvény betartását vállalja: tartózkodás az élet kioltásától, a lopástól, a nemzeti eltévlyedéstől, a hazugságtól és a részegítő italok fogyasztásától.

az öt halmaz - phung-po Inga; panycsaszkantha.

A személyiséget alkotó öt létecsoporthoz, a testi és pszichikai-tudati tulajdonságok, megnyilvánulások, funkciók rendszere. Ezen alkotóelemek folytonos összekapcsolódása-szétválása-újraalakulása alkotja a személyiséget, amely a hétköznapi, felszínes szemlélet számára mint folyamatos, állandó testi-tudati lét jelenik meg. A halmazok összekapcsolódásának végső oka a nemtudás, a jelenségek természetének fel nem ismerése, következménye pedig a személyiség téves képzelete és a szenvedés.

Az öt halmaz:

1. anyagi forma (gzugsz-kji phung-po; rúpa-szkantha)
2. érzékelés (chor-ba'i phung-po; védaná-szkantha)
3. észlelés (wdu-sesz-kji phung-po; szandnyá-szkantha)
4. tudattartalmak (wdu-bjed-kji phung-po; szanszkára-szkantha)
5. tudatosság, észlelés (mam-sesz-kji phung-po; vidnyána-szkantha)

természetfeletti (rendkívüli) képességek - mngon-par sesz-pa; abhidnyá.

Hat olyan képességre utal ez a kifejezés, amelyek az egyszer embernek nincsenek birtokában, mert a megismerés folyamán sajátíthatók el:

isteni szem, melynek tekintete mindenén áthatol, s t birtokosa nem csak a jelenbéli formákat látja, de azt is, hogy halála után hová fog születni; isteni fül, mely minden hangot hall; mások gondolatainak megértése; csodatév képesség, varázser (láthatadanná válás, repülés stb.); emlékezés a korábbi újjászületésekre; minden tudati szennyező és megszüntetésének képessége.

Az első ötöt az ellenséget legyőző szentek (arhatok) is birtokolják, a hatodik azonban csak a teljes megvilágosodás pillanatában nyerhető el. Ezért a „hatképesség” (mngon-sesz drug-dang ldan-pa) jelző csak a buddhákat illeti meg.

pap - Ld. *Brahma-pap*

Példázatgyűjtemény - Mdo-szde; Szútra-pitaka.

A buddhista kánon, a Hármas Kosár (szde-sznod gszum; Tri-pitaka) egyik „kosara”, mely a személyesen Buddhának tulajdonított szövegeket tartalmazza.

rangidős szerzetes - gnasz-brtan; szthavira.

Általában az idős, tiszteletreméltó szerzetesek megjelölése, de jelentheti a Hínajána (Kiskocsi) irányzatban belül a Szthaviraváda iskolához tartozó szerzetest is. Ezen kívül ismeretes tizenhat legendás szent (arhat), akik Buddha tanítványaiként szerte a világban, *Dzsambu-szigeten* kívül is terjesztik a Tant. ket szintén így nevezik.

Remetehegy - Drang-szrong-lhagsz; Risipatana.

Látók-csúcsnak is nevezik. Remetetanya a *Benáresz* melletti *Anti lopligetben*. Itt lelte meg korábbi öt aszkétatársát Buddha, s itt mondta el első prédikációját. Ld. még: az *első szerzetes, a Tan kerekének megforgatása*.

Sákja nemzetség

A történeti Buddha nemzetsége. A mai nepáli határ közelében uraltak egy kis fejedelemséget, melynek fő városa Kapilavasztu volt. Erre utal Buddha állandó jelze: Sákják Bölcese (Sákjathub-pa; Sákjamuni).

Sáriputra - szanszkrit szó; tibeti: Sá-ri'i-bu.

Buddha egyik legkedvesebb, igen tehetséges tanítványa, akire a hagyomány szerint Buddha a filozófiai fejtegetések megírását bízta.

Sibi király

A hindu mitológiában is ismert legendás király, aki az e kötetben szereplő történetben leírt módon mentette meg egy galamb életét a ragadozó madártól.

szellemlények létformája - ji-dvagsz-kji szkje-gnasz; préta-jóni.

Az éhségtől és szomjúságtól gyötrődő lények világát hatalmas homoksvatagnak képzelik, melyben ételt-italt keresve vándorolnak ezek a szellemlények. Egyik csoportjuk olyan lényekből áll, akik külső akadályok miatt nem juthatnak élelemhez. Amikor már-már célba érnének és ételhez-italhoz jutnának, hirtelen fegyveres erők jelennek meg előttük, akik nem eresztik őket oda például a gyümölcsfákhoz, vagy táplálékuk egyszer eneltetik, vagy más okból nem férkőzhetnek hozzá. A másik csoporthoz tartozók azért nem csillapíthatják soha éhüket-szomjukat, mert belsőleg akadályozottak, például testük olyan hatalmas, akár egy hegy, ám torkuk csupán tőfoknyi, vagy mert nyakukon egy óriási csomó van. Vannak olyanok is, akiket külső és belső akadályok egyaránt gátolnak, például úgy tetszik nekik, hogy végre beleharaptak egy nagy darab, ízletes húsba, ám egyszer csak arra eszmélnek, hogy saját testüket tépik fogikkal, vagy szájukban valami eheteden dologgá változik az étel: sár, pelyva vagy okádék lesz belőlük, esedeg lángra lobban bennük. Ebbe a létállapotba azok jutnak, akik elszegényedtek legfukar,

irigy, kapzsi természetek voltak, másoktól és maguktól is sajnálták a jót. Ld. még: *a hat létforma*.

Szépséges Istennő - Lha-mdzesz; Májádévi.

Gautama Buddha édesanyja, aki a fia születését követő hetedik napon meghalt.

Sziddhártha - szanszkrit; tibeti: Don-grub.

Gautama Buddha neve, melyet születésekor apjától kapott.

a Tanítás három ága - bszlab-chigsz gszum.

A fokozatos megszabadulás ösvényén a gyakorlás három szakasza ill. módja: a világi hívő, a novícius és a beavatott, felszentelt szerzetes egymásra következő állapotai, valamint az ezekben követendő szabályok, betartandó tilalmak és végzendő gyakorlatok. Erre utal a „kezdve onnan, hogy senkit nem foszt meg életét” kifejezés. Ez a tilalom vagy fogadalom az első a világi hívek öt fogadalma közül, és természetesen a másik két, mélyebben elkötelezett csoport tagjaira nézve is érvényes.

a Tan kerekének megforgatása - cshosz-kji wkhor-lo bszkor-ba; dharmacsakra-pravartana.

Miután Uruvilvá közelében Buddha elérte a megvilágosodott állapotot, Benáreszbe ment, s ott felkereste azt az öt aszkétát, akik korábban társai voltak, ám elfordultak tőle, amikor felhagyott az önsanyargató életmóddal. Buddha első ízben elárta a tanítását, s ez az öt remete lett az *első öt szerzetes*. Ezt a legelső prédikációt, melyben Buddha összegezte legalapvetőbb tanításait, nevezik a Tankerek megforgatásának.

Tan-szem — cshosz-kji mig; dharmacsaksu.

Azt a bölcsességet jelképezi, amelynek révén az ember felismeri a függő keletkezés törvényét a jelenségekben. Törvényszemnek is szokás fordítani. A buddhista tanítás szerint ez a képesség eredendően megvan minden emberben, ld. még *tizenkét tagú oksági láncolat, isteni szem*

Tantest - cshosz-szku; dharmakája.

A Három Test egyike. Valószínűleg az i. sz. 1. században alakult ki a buddhák három testéről szóló tanítás. Amikor valaki eléri a megvilágosodást, „földi” lényé átalakul Buddha-természetté. Ennek az átalakulásnak, szellemi fejlődésnek a stádiumait jelképezi a három test. A megvilágosodott személy szellemi síkjának felel meg a Tantest, mely tulajdonképpen maga az Abszolútum, a végső Valóság, s így leírhatatlan és ábrázolhatatlan. Ez a tudat tiszta, háborítatlan állapota, melyben felismerve a világ valós természetét, fényes ürességét, azonossá válik a Törvénnyel, ezért fordítják Törvénytestnek is. Ez a tudati állapot a jelenségek összefüggéseinek megértése nyomán áll elő, és mentes mindenféle szélsőséges nézettől, gátdóktól - a hétköznapi tudatra jellemző fogalmi gondolkodástól.

A Dicsőség- vagy Boldogságtest (longsz-szpjod rdzogsz-pa'i szku, szambhógakája) az a szellemi állapot, ahol a tudat elmerül a megvilágosodás gyönyörűségében. Ennek a jelképes testnek meghatározott jellegzetességei vannak, melyek erre a tökéletes, kiegyensúlyozott, sugárzó boldogságra utalnak. A Buddha-ábrázolások mindegyike ebben a megjelenésében ábrázolja a Megvilágosodottat. Ez az állapot a mások javára tevékenykedő Hőket, a bölcsességet is jellemzi.

A harmadik, a Látszat-test (szprul-szku, nirmánakája) Buddhának a „földi”, anyagi testére utal. Ez azonban csak részben jelenti az emberi, történelmi értelemben valós alakját. A buddhizmus történetében később kialakult elképzelések szerint e testnek számtalan formája van, melyeket Buddha tetszése szerint képes magára öltetni, aszerint, hogy éppen ki előtt mutatkozik meg. Így megjelenhet bármely isten, démon, szörnyalak, ember vagy állat képében, de hatalmában áll például dús lombú fa vagy híd alakját magára öltetni. Az élő lények „megvilágosítása”, „lecsendesítése” érdekében teszi ezt, így önmagában az a tény, hogy valaki előtt megmutatkozik, az illető korábban felhalmozott érdemeinek köszönhető.

Tiszta Birodalom - gnasz gcang-ma; suddha-ávásza.

A *Formabirodalom* négy ege közül a negyedik nyolc szintb l áll. Közülük a fels ötöt nevezik Tiszta Birodalomnak. Az itt lakó istenek az elmélyülés magasabb, tiszta formáinak gyakorlása révén születnek ide, az ún. fels bb egekbe.

Tisztaélelmű - Zasz-gcang-ma; Suddhódana.

Gautama Buddha apja.

tizenkét tagú oksági láncolat - rten-csing wbrel-bar wbjung-ba bcsu-gnyisz; pratítja-szamutpáda.

A jelenségek egymástól való függésben végbemen keletkezését leíró törvény, mely az ember személyiségére összpontosítva mutatja be a kölcsönös meghatározottságot. Ez a szigorú ok-okozati törvény a buddhista filozófia egyik alaptétele, melynek megértése azt vonja maga után, hogy belátjuk: nem létezhet önálló, változadan, örök személyiség, „én”. Ezt nevezik a személyiség éntelenségének, ami az ún. *üresség* egyik vonatkozása. A tizenkét egymásba kapcsolódó láncszem a személyiség keletkezésének tizenkét stádiumát jelenti.

uruvilváí tűzpapok

Uruvilvá (ismertebb, páli nevén Uruvelá) a Gangeszt l délre, a mai Bodh-Gajá mellett fekv település. A hagyomány szerint egy vadfügefa tövében ülve itt érte el Buddha a megvilágosodást. Els prédikációja után visszatért ide *Benáreszb* l, s miután a t zimádó Nadikásjapát (tib. Cshu-bo-wod-bszrunsz) és fivéreit számos csodatétellel elkápráztatta, nekik is elmondta tanításait. Ekkor hangzott el a híres T zbeszéd. A három fivér pedig, ezer követ jükkel együtt, szintén kérte felvételt a szerzetesi közösségbe.

ügyes - szgju-rcal; kalá.

Fizikai és szellemi „ügyességet” egyaránt jelöl ez a kifejezés. Különféle, a régi Indiában m velt m vészetekben, mesterségekben és sportokban való jártasságra utal. Ilyenek pl.: írás, olvasás, számolás (kézzel mutatva), kalligráfia, tiszteletadás, a

meghajlás módja, a sétálás m vészete, elefánt irányítása vashorroggal. vívás, lasszóvetés, íjászat, ugrás, futás, úszás, átkelés egy folyón (úszás nélkül), elefánt és ló megülése, kocsikészítés, íj- és nyílkészítés, ökölvívás, hajfonás, frizurakészítés, tenyérjólás stb.

üresség - sztong-pa; súnjátá.

A buddhista filozófia alapfogalma, mely a Mahájána (NagykoCSI) irányzatban közponü jelent ség vé vált. A nyugati világban gyakran - tévesen - nihilizmusként értelmezik az ürességtant. A buddhista filozófia szerint az üresség minden jelenség alapvet jellegzetessége. Ez a kifejezés arra utal, hogy a dolgok - legyenek akár tárgyak, él lények, érzelmek vagy elvont eszmék - nem határozhatók meg önmagukban, hanem csak más jelenségekhez viszonyítva. Keletkezésük, fennállásuk és elmúlásuk is okokhoz és feltételekhez kötött, más jelenségekt l függ. Nincs tehát függeden, önálló „énjük”, abszolút lényegük: üresek. Ennek a ténynek a fel nem ismerése miatt tekintünk bizonyos dolgokat állandónak, örökkévalónak, t lünk függetlenül létez nek, más jelenségeket pedig mulandónak, hatalmunkban állónak. Ennek nyomán pedig különleges értéket tulajdonítunk egyes tárgyaknak, él lényeknek, szokásoknak, ideáknak és ideológiáknak. Ez egyúttal azt is jelenti, hogy rabjaikká válunk, ragaszkodunk hozzájuk, kívánatosnak tartjuk ket. Elérhetedenségük is, birtoklásuk és elvesztésük is újabb és újabb fájdalmat, vágyakozást, haragot és gy löletet szül, s így a szenvedélyek irányítják tetteinket.

Vaszumitra — szanszkrit név; tibeti: Dbjig-bsesz.

A hagyomány szerint *Kegyés Szeretet* (Maitréja) után eljövendő buddha. Valószínű, hogy valódi történeti személy, korai buddhista filozófus, a vaibhásika irányzat egyik tudósa, s t az sem kizárt, hogy két ilyen nev mester létezett.

Vágybirodalom - wdod-pa'i khamisz; kámadhátu.

Ld. *a károm birodalom*

Vándorlány - wgro-ba; gati.

Ez a kifejezés arra utal, hogy a lények egyik létformából a másikba vándorolnak.

Védtelenek Támásza - Mgon-med-zasz-szbjin; Anáthapindika.

Ld. *Gy zedelmes herceg ligete*.

Világhegy - Ri-rab lhun-po; Méru vagy Szuméru.

Az indiai hagyomány mitikus Világhegye, a világ tengelye, az istenek lakóhelye, a hegyek királya. Aranyhegynek, Lótuszhegynek is nevezik. Tetején n a kívánságteljesít csodafa. A Világhegyet, amely félig az óceán alá nyúlik, koncentrikus körökben hét hatalmas hegylánc övezi, melyek kifelé haladva egyre alacsonyabbak. Ezeken túl, a világtengeren lebegve, a négy égtáj felé helyezkedik el a négy nagy kontinens vagy világsziget, melyek között az átjárás csak a természetfeletti képességekkel rendelkezők számára adatik meg. Ezen a küls tengeren túl egy vasból való hegylánc fogja abroncsként körül az egész világot. Az istenek a Világhegy csúcán, illetve fölötté élnek, az emberek a szigeteken, az állatok a tengerben és az emberek lakta kontinenseken szétszórva, a szellemlények a szivatagokban, királyuk a Dzsambu-sziget alatt, a pokollakók pedig még mélyebben a déli kontinens alatt.

A négy kontinens: keleten a Magas termetek szigete (sar-gji Lusz-'phagsz-po, Púrvavidéha), délen a *Dzsambu-sziget* (lho'i 'Dzam-bu-gling, Dzsambudvípa), nyugaton a Legeitetek vagy Marhápásztorok szigete (nub-kji Ba-lang-szpjod, Avaragódnija), északon a *Csűfhangúak szigete* (bjang-gi Szgra-mi-sznyan, Uttarakuru). Mindegyiknek két-két mellékszigete is van, így a nagy és kis kontinensek száma összesen tizenkettő.

világkorszak - bszkal-pa; kalpa.

Mitikus indiai időegység, több százezer vagy millió emberi évnél felel meg. Ez Brahma, a teremtetten isten egy napja. Harminc ilyen nap tesz ki egy Brahma-hónapot, ezekből tizenkettő pedig egy Brahma-évet. Száz ilyen év leteltével a világ elpusztul,

majd megisméd dik a kozmikus teremtés. A buddhizmus részben átvette ezt a hindu „id számítási” rendszert, a virágzó és hanyadó korszakokat aszerint különböztetve meg, hogy jelen van-e buddha vagy a tanítása a világban.

Visvakarman — szanszkrit név; tibeti: Bji-sva-kar-ma.

A hindu mitológiában az istenek varázserej épít - és kovács-mestere, a mennyek és az isteni paloták épít je, Indra mennykővének készít je. Korábban a világ teremt jének szerepét töl-tötte be.

a vissza-nem-térés szentségfoka - phjir mi wong-ba; aná-gámin.

Ld. *négy gyümölcs*.



TARTALOM

- A Tan kerekének megforgatása (*Barti Ágnes Lília és Körösi Ilona*) / 5
- Nemes Lélek királyfi és az éhes anyatigris (*Nagy Péterné*) / 22
- A törvényhez h vándorpapok (*Brillig Vera*) / 21
- A tengeristen kérdései (*Nagy Péterné*) / 31
- Fényes Gy zelm király leányának története (*Brillig Vera*) / 34
- Isteni Drágák (*Szegedi Mónika*) / 39
- A király és a remete (*Szegedi Mónika*) / 41
- Az aranyször vadállat (*Barti Ágnes Lília*) / 45
- A kétnemzetség fiú (*Dr. Keszei József*) / 50
- Kéklótusz apáca (*Körösi Ilona*) / 53
- Sudólagarni király (*Meier Tibor*) / 60
- Az aranykorsók (*Szabó Krisztina*) / 63
- Jámbor gazda (*Meier Tibor*) / 66
- Csodaszem király és a világtalan pap (*Barti Ágnes Lília*) / 71
- Szenvedés Nélküli, az Ujjfűzés (*Szegedi Mónika*) / 81
- Botos gazda (*Halászné Róna Judit*) / 105
- Sicir pap (*Barti Ágnes Lília*) / 112
- Elefántvédte (*Komár Lajos*) / 117
- A féreg története (*Szabó Krisztina*) / 122
- Tyünte szerzetes (*Komár Lajos*) / 125
- Utószó (*Szegedi Mónika, Tóth Erzsébet*) / 129
- Szómagyarázó (*Szegedi Mónika*) / 135